

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

Official Report

PART II—Proceedings other than Questions and Answers.

CONTENTS

	PAGE
Business of the House ... .. [	337
Calling Attention to Matters of Urgent Public Importance re: Retrenchment of Teachers in Municipal High Schools, Tenali. [	338-33
Announcement re :	
Election to the Committee on Subordinate Legislation. ... [	340
Privilege Motion re :	
Speech made by Sri C. Rajagopala Chary at Chandigarh [	340-34
Paper Laid on the Table :	
Rules and Amendments made under the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959. ... [	348
Government Bills :	
The Hyderabad Record of Rights in Land Regulation (Andhra Pradesh Amendment) Bill 1960.— Postponed ... [	349
The Madras Tenants and Ryots Protection (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960. — Passed ... [	350-35
The Andhra Pradesh Tenancy Bill, 1960 — Not concluded ... [	359-41

Note—*at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES**

[Part II - Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

---

*Nineteenth day of the Tenth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 15th July, 1960.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker 'in the Chair)

[Questions and Answers]

(See Part I)

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ యన్. పెద్దన్న (భిక్షుం-రిజర్వుడు) :- అధ్యక్షా, నేను గత సంవత్సరము ఆగస్టులో ఒక question పంపించాను. అప్పటి Endowments Minister గారు సమాధానమిస్తూ ఇంకా information రాలేదు, వచ్చిన రువాత సమాధానము చెప్పతారు అన్నారు. బ్రిటన్, అమెరికాలనుంచి ఇండియా లోవున్న క్రైస్తవ మిషనరీలకు ఎంతడబ్బు వస్తోంది అని అడిగాను. ఇప్పుడు సమాధానము Table మీద పెట్టారు. దానిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఎంతో figure వేయలేదు. నేను అడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు రాలేదు అధ్యక్షా.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- దీనికి సంబంధించిన మంత్రిగారు ఎవరు అప్పుడు ?

శ్రీ. యన్. పెద్దన్న :- భగవంతురాలు గారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- భగవంతురాలుగారు ఇప్పుడు ఉద్యోగములో లేరు. వారి కరువాత వచ్చిన చందమాళిగారు ఇప్పుడు సభలో లేరు. ఏదయినా విలువైన వచ్చే Session లోపల జవాబు తెప్పించేటట్లు చూద్దాము.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

*re: Retrenchment of Teachers in Municipal High Schools,
Tenali.*

*శ్రీ యమ్. నాగిరెడ్డి (మాచెర్ల):- తెనాలి పురపాలక సంఘ ఆధ్వర్యం లోని రెండు హైస్కూలులను నడుస్తున్నవి. వాటిలో గత సంవత్సరమువరకు 1144 మంది విద్యార్థులు వుంటూవుంటే ఈ సంవత్సరము అక్కడ పురపాలక సంఘ ఎన్నికలు అయిన తరువాత ఆ హైస్కూలులో పనిచేసే కొంతమంది ఉపాధ్యాయులు వారి వోల్టను ఇవాళ అధ్యక్షులుగా ఎన్నికయిన group కి ఇవ్వలేదనే కారణముతో, strength ను తగ్గించినట్లయితే వీరిని retrench చేయవచ్చుననే దురుద్దేశముతో ఏవోకొన్ని ఆరోపణలుపెట్టి 184 మంది Higher forms లో వున్న విద్యార్థులను తగ్గించాలని తీర్మానము చేయడము, దానిని implement చేయడానికి పూనుకోవడమువల్ల 184 మంది విద్యార్థులు అక్కడ చదువుకోడానికి అవకాశము తేకుండా పోయింది. దీనివల్ల పురపాలకసంఘాని నష్టము వచ్చే పరిస్థితులు ఏర్పడుచున్నవి. ఇదివరకు 1144 మంది విద్యార్థులుంటే ప్రభుత్వము ఇచ్చే grant అయితేనేమి, పిల్లలకు ట్యే జీతాలు అయితేనేమి రు. 39215/- లు అదాయము వస్తూవుంది. అందులో రు. 37800/- లు జీతాలఖర్చుక్రింద పోతే ప్రతి సంవత్సరము రు. 14015/-లు పురపాలకసంఘానికి లాభముకూడ వుంటూ వుండేది. 184 మంది విద్యార్థులను తగ్గించడముద్వారా అయిదుగురు B.Ed. Assistants ను ఒక తెలుగుపండిట్ ను retrench చేసి నప్పటికి దాదాపు రు. 4.500/- నష్టము వచ్చే పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నవి ఇక్కడి హైస్కూలులో వున్న curriculum కి బయట చాలాకా హైస్కూలులో వున్న curriculum కు తేడా వచ్చినందువల్ల విద్యార్థులు అక్కడకు వెళ్ళి చేరలేకపోవడం జరుగుతోంది. ఎప్పుడయితే అక్కడ తగ్గించారని తెలిసినదో అప్పుడు బయటి హైస్కూలులోనివారు, రు. 40/- లు, 50/- లు విరాళ మిస్తేగాని చేర్చుకోమంటున్నారు. దీని మూలముగా పేద విద్యార్థులు చేరడానికి ఇబ్బందిపడడము జరుగుతోంది. అక్కడ స్థలము లేదనే కారణం వాస్తవమైనది కాదు. మునిసిపల్ ఆఫీసుకు బిల్డింగు క్రొత్తగా కట్టి అక్కడకు మార్చాలనే తీర్మానముకూడ జరిగింది. కాబట్టి స్థలములేదనే కారణము వాస్తవికమైనది కాదు.

A resolution passed in this connection says:-

“Any such reduction would :-

1. Rob the grace of the charity in reducing of the school fees to standard rates;

2. Impair the cause of Education ;
3. Go against the aims and intentions of educational policies of the Government ;
4. In no way ease the financial burden of the management ;
5. Cause insurmountable inconvenience to the citizens of this Municipality ;
6. Be depriving the educational facilities to many school-going pupils ;
7. Cause unemployment to at least 5 B. Ed. Assistants and 1 Telugu Pandit.....

Mr. Speaker : The Minister for Education may reply.

*The Minister for Education and Transport (Sri S.B. P. Pattabhirama Rao) : Sir, A petition was received from Sri N. Venkatarao, ex Chairman of the Tenali Municipality and the present Councillor of the same Municipality on 30-5-1960 requesting the Government to suspend the resolution No. 860 dated 25-5-1960 passed by the Tenali Municipal Council about which the hon. Member has just mentioned. After carefully examining the District Officer's report in the matter the Government have issued orders in G. O. Ms. No 894 Municipal Administration dated 27-6-1960 advising the Municipal Council to reconsider its resolution under reference and submit its reply direct to Government within three weeks. The Commissioner acknowledged receipt of the Government Order on 4-7-1960 and it is expected that the Municipal Council will revise its resolution. That is the position.

As regards the other matter which the hon. Member just mentioned, viz. that the Taluk High School is charging extra fees from the boys who are naturally rushing there for admission, we have given very strict orders that no such collection should be made and that if that school or any other school makes any such collection recognition would be withdrawn and no aid will be given for that school.

ANNOUNCEMENT

re : Election to the Committee on Subordinate Legislation

Mr. Speaker : I have to announce to the House that the following candidates have been nominated for election to the Committee on Subordinate Legislation for a period of one year from 18th August, 1960.

1. Sri C. Venkata Reddy,
2. " S. V. K. Prasad,
3. " Divi Kondaiah Chowdary,
4. " Gouthu Latchanna,
5. " P. Mahendranath,
6. " Gopal Rao Ekbote,
7. " Rokkam Lakshminarasimham Dora,
8. " G. Ramaswamy Reddi,
9. " P. V. Rajeswara Rao,
10. " E. Ayyapu Reddi,
11. " Beti Kesava Reddy,
12. " Md. Dawar Hussain.

As the number of candidates validly nominated is equal to the number of vacancies to be filled, viz., Twelve, I hereby declare them to have been duly elected to the Committee on Subordinate Legislation.

Under rule 193 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, I hereby nominate Sri Rokkam Lakshminarasimham Dora to be the Chairman of the above Committee.

PRIVILEGE MOTION

*re : Speech made by Sri C. Rajagopalachary at
Chandighar.*

(Proceedings in the matter of Privilege and contempt raised against Sri C. Rajagopalachari by Four members of this House belonging to Congress Party.)

Mr. Speaker : 1. The following words are said to have been used by Sri C. Rajagopalachari in his speech at

re: Speech made by Sri C. Rajagopalachary
at Chandigarh

Chandigarh, Punjab on 24-3-1960, which was published in the *Indian Express*, New Delhi on 26-3-60:-

- “(i) The representatives of the Congress in the Legislatures are such people, whom any First Class Magistrate would round up.
- (ii) They are men without any appreciable means of livelihood.

The two clauses are independent and self-contained. The first clause means that they are criminals or habitual offenders, who could be rounded up by a First Class Magistrate. The second clause means that they depend for their livelihood on questionable means.

2. They undoubtedly constitute vulgar abuses and “contemptuous insults, gross calumny or foul epithets” in the words of May’s Parliamentary Practice – sixteenth edition, page 125, hurled on the ladies and gentlemen, who are members in all the Legislatures in India elected on the Congress ticket. Sri C. Rajagopalachari is not justifying those words as true. They are admittedly false and malicious, if uttered by anybody.

3. The first question is, has Sri C. Rajagopalachari uttered those words? He has not contradicted them in the Press at any time since their publication in the *Indian Express*; nor in his reply to the present charge against him of having committed the offence of breach of privilege and contempt, has he categorically denied to have used those words. On the contrary, he has admitted that he has made a humorous remark and referred to the provisions of the Criminal Procedure Code, which enable Magistrates to bind over persons, who have no ostensible occupation. What that humorous remark was he did not explain. The reporter, who has sent the report of his speech in question to the *Indian Express* or the Editor of the said news-paper cannot be said to have any malicious motive to concoct a speech like that against a big man like Sri Rajagopalachary. The presumption, therefore, is that he has used those words in his Chandigarh speech.

4. The second question is whether the words alleged to have been used constitute the offence of breach of privilege and contempt of the Congress members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly and of the House itself. As he referred to the Congress members in the Legislatures of India, there is no doubt that they apply to the Congress members of Andhra Pradesh Legislative Assembly also.

The present Congress party members of this House are not a vague and indefinite body doubtful of identification. They are individual members of the House, whose seats are fixed in the House according to party labels and who are doing their parliamentary work every day and whom every body knows by their names and addresses.

May's Parliamentary Practice - sixteenth edition, at page 42 -- states "Parliamentary privilege is the sum of the peculiar rights enjoyed by each House collectively and by members of each House individually..... The privileges are enjoyed by each House for the protection of its members and the vindication of its own authority and dignity. At page 43, it is stated that each House also claims the right to punish actions which, while not breaches of any specific privilege, are offences against its authority and dignity such as libels upon itself, its officers or its members. Officers means Speaker and Deputy Speaker.

In the "Commentary on the Constitution of India", by Sri Durga Das Basu, Vol. (1), page 586, it is stated that "publishing spoken or written words reflecting upon the character or conduct of the House or upon its members, named or unnamed, relating to the capacity as a member of the House is a contempt and breach of privilege. Therefore, the names of the members need not be mentioned, so long as they are known too well. If vague phrases like Congress Party or Congressmen are used, then they cannot come under breaches of privilege. This House can take cognizance only when the offence of breach of privilege or contempt is committed against its present members or against itself.

re: Speech made by Sri C. Rajagopalachari
at Chandigarh

Sri C. Rajagopalachari himself admitted in his reply that his speech at Chandigarh referred only to the fitness or otherwise of the members of the Legislatures to discharge their duties. The contemptuous insults or the vulgar abuses do not, therefore, relate to the members as private individuals, but relate to them as members of the Legislatures functioning as such. In May's Parliamentary Practice, sixteenth edition at page 125, it is stated : Both Houses will punish not only contempts arising out of facts of which the ordinary courts will take cognizance but those of which they cannot, such as "contemptuous insults, gross calumny or foul epithets" by word of mouth. In the same page, "publishing placards reflecting on the conduct of certain members as inhuman and degrading" and "imputations against members of corruption in execution of their duties" are also quoted as examples of speeches and writings, which have been held to constitute breaches of privileges. In the Commentary on the Constitution of India by Sri Durga Dass Basu at page 589, it is stated that any act on the part of an outsider, which lowers the dignity of a member of Parliament as a member, constitutes contempt and is punishable by the House.

The Congress party has 234 members out of a total strength of 302 in the Andhra Pradesh Legislative Assembly. When the vast majority of the members of the Legislative Assembly are criminals or habitual offenders worthy of being thrown into jails by a Magistrate and are persons without appreciable means of livelihood according to the speech in question, the House, as a whole, is not worthy of any respect in the eyes of the public at large. The dignity and respect of the whole House is, therefore, lowered and the whole House is brought into odium, contempt and ridicule. May's Parliamentary Practice at page 120 states: Bringing the House into odium, contempt or ridicule and lowering its authority directly or indirectly constitutes a breach of privilege and contempt. Therefore, I am of opinion that the vulgar abuses alleged to have been made by Sri C. Rajagopalachari constitute breach of privilege and contempt not only of the vast majority of the members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly but also, of the House itself.

5. I proceed now, to examine the various objections raised by Sri Rajagopalachari himself in his three letters of reply or on his behalf against admitting this motion of breach of privilege and contempt.

(1) Sri Rajagopalachari says it was not a public speech that he made, because it was made in reply to the address presented to him by the High Court Bar at Chandigarh. This contention is untenable, because the Press was allowed to take notes of the proceedings and report to the newspapers.

(2) He pleads that the Andhra Pradesh Legislative Assembly has no jurisdiction to take cognizance of this case, because he is a resident of Madras State and the speech was made in the Punjab State. This plea fails in the light of the judgment of the Bombay High Court in the BLITZ Case of 1956 (Homi D. Mistry versus Nifusul Hasan, former Speaker of Uttar Pradesh Legislative Assembly and others). In this case, the offence of breach of privilege and contempt against the Uttar Pradesh Legislative Assembly and its Speaker was committed at Bombay by a person, who was a resident of Bombay. The High Court held that the Warrant issued against him by the Speaker of the Uttar Pradesh Legislative Assembly for being produced before the Assembly to answer the charges of breach of privilege and contempt was valid, as every State Legislature can take cognizance of the offence committed against it in any part of India. The Court also said "that the right of the State Legislature to execute its warrant extends to the whole of India like that of the Lok Sabha or Rajya Sabha. Otherwise, it would be open to any person to go beyond the territorial limits of a State and attack the Legislature of a State without being amenable to a punishment at the hands of that State Legislature. Therefore, this power was necessary for the maintenance of the dignity of a State Legislature." The language used in Article 105 of the Constitution, which applies to the Houses of Parliament and of the members and committees thereof is identical in its entirety with the language used in Article 194 of the Constitution, which applies to the Houses of State Legislatures and of the members and Committees thereof. Under our Constitution both the Houses of the Parliament at the Centre as well as the Legislatures in the States are

re: Speech made by Sri C. Rajagopalachari
at Chandigar

on the same footing as regards privileges, and each of them have the same privileges as those enjoyed by the House of Commons in the same manner and to the same extent. Sri C. Rajagopalachari in his plea refers to the jurisdiction of each High Court with regard to contempt cases being confined to its own territorial jurisdiction under Article 215 of the Constitution. That does not apply to the State Legislatures.

(3) He also pleads that as a similar petition filed in the Lok Sabha was thrown out by the Speaker of the Lok Sabha, this petition is not entertainable here. The Congress members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly and the Andhra Pradesh Legislative Assembly have also a cause of action to complain against the speech said to have been made by Sri C. Rajagopalachari. It is different from the cause of action of the Lok Sabha though identical in nature. If A, B, C and D are defamed each one has a separate cause of action and can go to a court of law separately for redress. It may also be pointed out that no aggrieved party filed a petition of breach of privilege before the Lok Sabha Speaker. A non-Congress member of the Lok Sabha who had no cause of action filed a petition and it was rightly dismissed by the Speaker in his Chamber itself, without making an enquiry of both sides. When the order of dismissal was read in the Lok Sabha at the request of the petitioner, a Congress member, Sri Tyagi objected to it and also said that any petition not filed by the aggrieved party should not be entertained. Sri C. Rajagopalachari says that the Speaker, Lok Sabha can protect the rights of the members of all Legislatures in India including those of the State Legislatures. It is surprising that he forgot that Lok Sabha and its Speaker can only protect the rights of the members of Lok Sabha, but not even of Rajya Sabha. It is only the Andhra Pradesh Legislative Assembly that can protect the rights of its members.

The Speaker of Lok Sabha quoted Shinwell's case when throwing out the petition in his Chamber.

With the greatest respect to the Speaker of the Lok Sabha, I differ from him with regard to the application of Shinwell's case to the present case. In that case, the speech of Shinwell was made in connection with a general

Parliamentary election. In election speeches much latitude will be given for excited utterances, particularly by young men. Here, it is a deliberate statement made during normal times by an elderly statesman like Sri C. Rajagopalachari before the elite of Punjab. Secondly, in the Shinwell case it was a general statement applicable to the Tories, who would stand for elections. It did not specifically apply to the particular Tory members then sitting in the House of Commons, who may or may not stand for elections, when they actually come. It, therefore, applied to the members of the Tory party in general, whereas in the case before us the words definitely apply to the sitting Congress members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly. I also think that the terms "wretches, rascals and rascalions" are too general and vague abusive terms to convey any serious meaning while the abusive language hurled by Sri C. Rajagopalachari in the present case is much more serious. It is definite and purposeful and calculated to destroy the dignity and respect of the present members of the Congress party of the Andhra Pradesh Legislative Assembly in the eyes of the public.

There is nothing in the second case quoted by the Speaker, Lok Sabha. Sri C. Rajagopalachari admits that he referred in his speech only to the conduct of the Legislators as such, but not as individuals.

(4) Sri Gowthu Latchanna, leader of the Swathanthra group in this Assembly, has quoted my ruling in a case that was before me in this Assembly. In that case it was merely stated that those who brought about the downfall of Sri Prakasam were wicked people and should be taught a lesson by the people. No names were mentioned of those, who brought about the downfall. It was a vague term. The downfall of Prakasam had taken place some years before the speech, certainly before the present Assembly was elected. Unless the dignity and the rights of the sitting members of the Assembly are injured, this Assembly or myself as its Speaker cannot take cognizance. Therefore, I rightly disallowed the motion of Privilege.

(5) Sri Divi Kondaiah Chowdary, member of the Swathanthra party quoted the cases of Colm Brogan and the Daily Worker. I have carefully gone into them and

re. Speech made by Sri C. Rajagopalachari
at Chandigarh

found nothing useful for our purpose. Similarly, I found the case of the Congress of the United States also, quoted by him, to be irrelevant to our case.

Therefore, I hold that the petition filed by the four Congress members is in order and that I have jurisdiction to entertain it. I also hold that there is a *prima facie* case made out against Sri C. Rajagopalachari that he has committed the offence of the breach of privilege and contempt against the Congress members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly and also against the Andhra Pradesh Legislative Assembly itself collectively.

(6) I wanted to hear both sides before I came to any definite opinion. After hearing both sides I have come to the conclusion that there is a *prima facie* case against Sri C. Rajagopalachari. Therefore, I refer the question of privilege raised by the four Congress members under Rule 181 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules to the Committee of Privileges for examination, investigation and report.

*శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట): అధ్యక్షా, ఈ House ఎదుట వచ్చిన Privilege Motion ను ప్రవేశపెట్టిన తరువాత, అసలు అందులో House యొక్క privilege భంగము అయినదా లేదా అనేది decide చేయాలి. లేకపోతే స్పీకర్ గారే రూలింగు ఇవ్వడము వ్యాయముగా ఉన్నదా అనేదానికి clarification కావాలని అంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : దానిని గురించి నేను ఆలోచించాను. Motion ను గురించి Prima-facie case ఉన్నదో, లేదో అది స్పీకర్ decide చేయాలి. అటుతరువాత any member may move further proceeding or Speaker may suo motu, అంటే Chamber లో decide చేయాలి. లేకపోతే ఇక్కడ చేయాలి, అక్కడ చేయాలి అనేది ఏమీ లేదు. ఆ stage లో కూడ, the Speaker may suo motu refer the case to the Committee of Privileges under Rule 181 of the Assembly Rules for investigation and report. So, I have given my ruling. And therefore no more question about this.

శ్రీ జి. లచ్చన్న : అయితే ఈ Privilege Motion House ముందుకు వచ్చిందని అంటారా? రాలేదంటారా? I want to know from the

Hon. Speaker whether the motion has come up before the House or not? When it has not been brought before the House, is it proper for the Speaker himself to give a ruling.

Mr. Speaker: It is proper. I have read it carefully. ఇది ఇంకా second stage కి రాలేదు. And therefore I have given my ruling. Now I proceed to the next item in the agenda.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu: Mr. Speaker, Sir, where is the motion on which you gave the ruling?

Mr. Speaker: You please read the rule carefully. So there is nothing preventing the Speaker from giving the ruling. అంతేకాని Chamber లోనే ruling ఇవ్వాలిలేదు. ఎక్కడైతే ఇవ్వవచ్చు.

Sri K. Lakshman Babuji: Mr. Speaker, Sir, can I get a clarification. I want information as to what the exact position is. If the Hon. Speaker permits, I shall speak.

Sri G. Latchanna: May I have a copy of your ruling?

Mr Speaker: Yes. I shall give copy of my ruling to all leaders of parties.

PAPER LAID ON THE TABLE

Rules and amendments made under the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959.

*The Minister for Planning (Sri P. Ranga Reddy): Mr. Speaker, Sir, I beg to lay on the table under sub-section (2) of section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959, a copy of the rules and amendments made in exercise of the powers conferred by sub-section (1) of section 69 of the said Act and notified in Part-I of the Andhra Pradesh Gazette dated the 28th January, 1960-and in the Rules Supplement to Part-I of the Andhra Pradesh Gazette dated the 11th February 1960 and the 28th April, 1960.

Mr. Speaker: Paper laid on the Table.

GOVERNMENT BILLS

The Hyderabad Record of Rights in Land Regulation (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960

Mr. Speaker : The Hon. Deputy Chief Minister will move for consideration of the Bill.

*The Deputy Chief Minister (Sri K.V. Ranga Reddy) :
Mr. Speaker, Sir, (Interruption).....

*శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం) : అధ్యక్షా, రెవిన్యూమంత్రిగారు ఈ బిల్లును move చేసేదానికి ముందు, నేను ఒక point of order ను raise చేస్తున్నాను. ఈ బిల్లును గురించి Business Advisory Committee లో చర్చ జరిగింది. ఏమైనప్పటికీ ఇది ప్రజలకు ఉపయోగకరమైనట్లుంటే బిల్లు కనుక మీయొక్క special permission తో చర్చించడానికి మాకేమీ అభ్యంతరము లేదు. అయితే ఇప్పుడు వచ్చిన సమస్య ఏమిటంటే, ఈ బిల్లును గురించి మేము ఒకటి రెండు amendments పెట్టుకోవలసినవి ఉన్నవి.

Mr. Speaker : I permit.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : దీనిని గురించి మంత్రిగారు అంగీకరిస్తారో లేదో తెలియదు. ఇప్పుడు మాకు వచ్చిన చిక్క ఏమిటంటే—ప్రజలకు సంబంధించినవి ఇందులో ఉన్నవి. ఇది కొంతవరకు ఉపయోగముగ ఉన్నది. పూర్తిగా ఉపయోగ పడవలెనంటే మేము ఒకటి, రెండు సవరణలను ప్రతిపాదించదలచుకున్నాము. వాటిని మంత్రిగారు అంగీకరించాలి. వారు అంగీకరిస్తారో లేదో తెలియదు. లేక పోతే మాకు ఉన్న హక్కు ఏమిటంటే, దీనిని Regional Committee కి పంపించమనే. అది చెప్పటానికి మాకు హక్కు ఉన్నది. మేముకూడ మంత్రిగారిని కలుసుకోలేకపోయానాము. లేకపోతే ఈ విషయమును గురించి వారితో సంప్ర దించేవారమే. మైము లేకపోయింది గనుక కలుసుకోలేకపోయానాము. కాబట్టి ఈ రోజున ఉన్న agenda ప్రకారము మిగిలిన అయిదుములను తీసుకుని దీనిని రేపటికి వాయిదావేస్తే, ఈలోగా వారితో మాట్లాడటానికి వీలు అవుతుంది. లేక పోతే దీనిని Regional Committee కి అయినా పంపవలసిందిగా కోరు తున్నాము.

Mr. Speaker : I hope the Revenue Minister will give permission to put it off till tomorrow.

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి : నాకు అభ్యంతరములేదు.

Mr. Speaker : This Bill will be taken up tomorrow.

THE MADRAS TENANTS AND RYOTS PROTECTION (ANDHRA PRADESH AMENDMENT) BILL, 1960.

**Sri K. V. Ranga Reddy :* Mr. Speaker, Sir, I beg to move:

“That the Madras Tenants and Ryots Protection (Andhra Pradesh Amendment) Bill 1960 be read a first time.”

Mr. Speaker : Motion moved.

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి : ఈ బిల్లును గురించిన చట్టము క్రింద ఇది వరకు ఇచ్చిన ప్రైము మిగియబోతున్నది. ఈ ప్రైమును యింకా రెండు సంవత్సరములు పొడిగించటానికి ఈ బిల్లు తేబడింది. మద్రాసు ఎజాలియన్ బిల్లు అంగీకరించబడిన తరువాత అందులో కౌలుదార్లకు రక్షణలు లేక పోవడము వల్ల అవి ఆ బిల్లులో ప్రైవేటు కౌలుదార్లకు కాని, Estate కౌలుదార్లకు కాని తొలగించబడకుండా కొన్ని రక్షణలు ఆ బిల్లులో కలుగజేయబడినవి. దానికి కొంత కాలపరిమితియు ఏర్పాటు చేయబడినది. ఆ ప్రైములోగా రాష్ట్రములో ఉన్న Estates అన్న Abolition Act క్రిందకు వస్తాయని అనుకున్నాము కాని ఇంకా కొన్ని మిగిలిపోయినవి. అన్ని ఎస్టేట్లు పూర్తిగా abolish అయ్యేదాకా కౌలుదార్ల రక్షణకోసము పరిమితి పెంచవలసియున్నది. అందువల్ల ఆ time extension ను provide చేస్తూ ఈ బిల్లు తేబడినది. రెండు సంవత్సరముల కాలపరిమితి చాలునని అంచనా వేసుకున్నాము. ఇప్పుడు ఈ కాలపరిమితి పెంచకపోతే, కౌలుదార్లకు రక్షణ అనేది ఉండదు. వారిని తొలగించే అవకాశము ఉన్నది. అందువల్లనే ఈనాడు ఈ amending Bill ను తెచ్చాను. సభ్యులు అందరు ఏకగ్రీవముగ pass చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

*శ్రీ పి. సుందరయ్య : అధ్యక్షా ఈ Madras Tenants and Ryots Protection Act, సరే 7-10-1962 దాకా ఉంటుందని ఇప్పుడు సవరణ చేస్తున్నారు. గత పర్యాయం ఒక సంవత్సరం దానికి ప్రాణం పోసేటప్పుడు మంత్రిగారు వాగ్దానం చేశారు. ఈ సంవత్సరంలో పలనే అంధ్ర తెలంగాణాలకు

అంటే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మొత్తానికి ఒకేరకమైన Tenancy Bill పెట్టాము. ఆ బిల్లు ఆంధ్ర ప్రాంతములో ఉన్నటువంటి కాలుదారుకు హక్కులు రక్షించేరీతిగా అది వుంటుందని వాగ్దానం చేశారు. ఇప్పుడు మనముందు House ముందు కూడాను Bill No. 22, Andhra Pradesh Tenancy Bill ఉండనే ఉన్నది. ఇది ఇప్పుడు చర్చించి Select Committee కి పంపించాలని అనుకొంటున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అందుచేత మన శాసన సభ మరల నవంబరు, డిసెంబరులో ఎట్లాగు సమావేశమవుతున్నది. అవతల Budget session ఉంటుంది. అప్పుడు అది తీసుకురావచ్చు. లేక జూలై సెషన్ లో నైనా తీసుకురావచ్చు. కనుక దీనికై రెండేళ్ల వాయిదా యొక్క అవసరం కన్పించదు. అంతేకాదు, దీనితో లొపాలు ఉన్నాయి. దీనివల్ల కాలుదారు తొలగింపబడినారు. అనే సంగతి శాసనసభ ముందు చాల పర్యాయాలు కూడ చెప్పబడింది. ఈ పరిస్థితులలో, కొత్త బిల్లు మనముందు వచ్చేదానికి ఉన్నప్పుడు దీనిని ఇంకా రెండేళ్లదాకా వాయిదా వేస్తున్నారంటే, అంతవరకు, అనగా రెండేళ్లదాకా ఈ మొత్తం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు కావలసినటువంటి Tenancy చట్టమును మేము pass చేయకూడదనేది ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నదా? ఇప్పుడు అది మాముందు మాత్రం ప్రవేశపెట్టారు. అది అత్యంత అవసరం అయింది కాబట్టి వెంటనే Select Committee కి పంపించవలసిందని Business Advisory Committee చెప్పితే బిల్లు 12, 13 న ప్రకటించినా, మా కేమీ అభ్యంతరం లేదు. ప్రజలకు ఉపయోగకరమైన బిల్లు కాబట్టి దీనిని అసెంబ్లీలో 15 వ తేదీన పెట్టేదానికికూడా అంగీకరించాము అందుచేత ఒక ప్రకటన చేసి దానికి కావలసిన rules కూడా పెట్టి, శాసన సభలో చర్చించే దానికి అవకాశమిచ్చి వస్తుడు, రేపు అక్టోబరు నవంబరులోనే ఆ బిల్లును పూర్తి చేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. అటువంటి సందర్భంలో, పోనీ ఆరునెలలు గడువు ఇవ్వండి. 1961 మార్చి, ఏప్రిల్ వరకు ఆ బిల్లుకు time తీసుకొన్నా. అంతవరకు దీనిని పొడిగించవచ్చు. కాని రెండేళ్లదాకా ఎందుకు పొడిగించాలో తెలియడం లేదు, రెండేళ్లని పెడితే ఆ కొత్త బిల్లు నామకం పెడుతున్నారు. అది ప్రభుత్వానికి ఇష్టంలేదని ఆందోళక కలుగుతూంది. ఇప్పుడు వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు, ఒక సంవత్సరం వరకు అని అంటే అక్టోబరు 1961 దాకా నని సవరణ ఇచ్చారు. రెండేళ్లదాకా చేయడం మాత్రం అనవసరం. ఖచ్చితంగా కొత్త Tenancy Bill వచ్చే session లో pass చేసేదానికి పునుకొంటున్నాము కాబట్టి ఆరునెలలు ఇచ్చినా సరిపోతుంది. అందుచేత ఇప్పుడు మర్రిగారు ఈ బిల్లు యొక్క పూర్తి 1961 ఏప్రిల్ దాకా ఉంటుందని చెప్పితే సరిపోతుంది. సీలింగు బిల్లు pass అయిన తరువాత.

తెలంగాణలో protected tenants కు కొన్ని సమస్యలు వస్తున్నప్పుడు వాళ్లకు అదివరకు ఉన్న హక్కులు రక్షించేదాని కొరకు Tenancy Act pass కావలసి యుంటుంది. ఈ విషయాలన్నీ చూచినప్పుడు, ఈ బిల్లు నవంబరు, డిసెంబరులో pass అయ్యేదానికి చూడవలసి యున్నది. అది pass అయిన తరువాత ఏప్రిల్ లో అది అమలుకు వస్తుంది. కనుక ఈ బిల్లు అంతకన్నా ఎక్కువ ఉండనవసరం లేదు. అందుచేత మంత్రిగారు దీనికి 6 నెలలు time కోరడం న్యాయం. సబబుగా ఉంటుందని, ఆ విధంగా చేయవలెనని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య (నత్తెనపల్లి) : అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు ఇదివరకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో చేశాము. ఆ సందర్భంలోనే, permanent bill ఉండాలని చాల మార్పులు రావాలని, కనుక permanent bill వచ్చేవరకు ఇది తాత్కాలికంగా ఉంటుందని దీనికి 4 సంవత్సరాల వరకు time ఇచ్చారు. ఆ తరువాత ప్రతి సంవత్సరము దీనికి extension ఇస్తూ వస్తున్నాము. కాని ఈ tenancy సమస్య ఏమో తేల్చలేదు. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తి అయిపోతున్నది. మూడవ ప్రణాళిక outline కూడా publish అయింది. భారత దేశం మొత్తానికి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ land reforms లో నాయకత్వం వహించిందని చెప్పి Land Commission, తరువాత Planning Commission, తరువాత Central Government కూడ అనుకొన్నది. అటువంటప్పుడు మనం మళ్ళీ దానిని తిరుగబోతున్నామంటే, ఏ స్థితిలో ఉంటామో ఆలోచించండి. అందువల్ల ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మొత్తానికి అనువర్తించవలసి ఉన్నప్పుడు, ఇది ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి సంబంధించింది మాత్రం అవుతుంది, తరువాత ఇప్పుడు సీలింగు బిల్లు తయారు చేసినప్పుడు, tenancy విషయం ఏమి నిర్ణయించకుండా వదలి పెట్టారు. తెలంగాణా areas లో సీలింగు, tenancy కలసివటువంటి సమగ్రమైన బిల్లు ఉన్నది. ఇప్పుడు మన బిల్లులో చాల మార్పు చేశాము. మార్పుచేసినప్పుడు అక్కడ ఉన్నటువంటి తెలంగాణా tenants సుస్థిరంగా లేరని తేలిపోయింది. అయితే వాళ్ల position ఎట్లా ఉన్నదని చెప్పి ఆ బిల్లులో ఖచ్చితంగా లేదు. ఆ రోజు Select Committee లో గాని శాసన సభలోగాని మంత్రి రంగారెడ్డి చెప్పారు. ఆ బిల్లు వస్తుంది కనుక దాంట్లో చూద్దామని కూడ చెప్పారు, ఇప్పుడు ఆ బిల్లు కాపీ మాత్రం ఇచ్చారు. ఆ బిల్లు చర్చకు రాబోతోంది. ఆ బిల్లు చర్చకు వచ్చి దానిని అమలు చేయదలచినప్పుడు, దీనిని మార్పు చేయవలసిన అవసరం లేదు. ఆ బిల్లును వెంటనే ఆక్టోబరులో pass చేయవచ్చును. అంత కంటే ఎక్కువ time పట్టదని నా నమ్మకము. కాని, మన ప్రభుత్వము ప్రతి

విషయంలోను ఎంత నిదానంగా నడుస్తుందో నాకు తెలియదు. అసలు ఈ బిల్లును వ్యతిరేకించడం మాత్రం కాను. రంగారెడ్డిగారు చెప్పవచ్చు. మీరు ఒక సంవత్సరం మాత్రం అడుగుతారనుకోండి, ఒప్పటికి ఆ బిల్లు రాకపోతే tenants అంతా కూడా కాళీ అయిపోతారు అని చెప్పవచ్చు. కాని ఆటవంటి అభిప్రాయం మాకు లేదు, ప్రభుత్వానికి కూడా లేదని చెప్పవచ్చు, అంతలోగా బిల్లు చేయాలనేటవంటి అభిప్రాయం ఉన్నది కదా ! ఇంకా దీని గడువు తగ్గిస్తామంటే మాకేమి అభ్యంతరంలేదు. ఈ బిల్లు చాల అవసరం. ఇంకా దీనిలో provisions మార్పుచేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. దీనిని తాత్కాలికంగా extend చేస్తూపోతున్నాము, extend చేయకపోతే అసలు హక్కు పోతుందని చెప్పుతున్నారు. ఆ సిద్ధాంతాన్ని మేము యధాతథంగా ఒప్పుకొంటున్నామని కాదు. కాని ఇంకా చాల progressive గా ఉండాలని చెప్పాము. అందువల్ల నేను మనవి చేసేది, ఈ బిల్లు తీసుకురావడంలో మాకు అభ్యంతరం లేదు గాని ఒక భయం మాత్రం ఉన్నది. ఈ land reforms లో ప్రభుత్వము త్వరగా ఒక ఖచ్చితమైన అభిప్రాయానికిరాకుండా అలస్యం చేస్తున్నందుకు మాత్రం భయం కలుగుతున్నది. Tenancy విషయం గురించి ఒక బిల్లు మీ ముందు పెట్టాము, అది రాబోతుంది, అందుకొరకే దీనికి extension అడుగుతున్నామని అన్నారు. కనుక ఈ బిల్లును వ్యతిరేకించలేదుగాని దీనికి రెండుసంవత్సరాలు గడువు అవసరమనే దానిని మాత్రం వ్యతిరేకిస్తున్నాము.

* శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు (తవనంపల్లి) : ఇప్పుడు మనం బిల్లు pass చేయబోతున్నాము. కాబట్టి, దీనికి రెండు సంవత్సరాలు అవసరం లేదనే విషయం మంత్రులు చూడాలి. ఒక సంవత్సరం అయితే చాలు. ఈ లోగా Select Committee ఆ బిల్లును పరిశీలన చేసేదానికి వీలుంటుంది. కనుక ఒక సంవత్సరం ఉంటే బాగుంటుందేమో ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను.

* శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి : అధ్యక్షా, వారు ఒక సంవత్సరం అంటున్నారు గాని, నేను 12 నెలలైతే సరిపోతుందేమోనని భావిస్తున్నాను. మేము ఇది పాడిగించే అక్కరలేకుండానే Tenancy Bill సిద్ధము చేయవలెననే ఉద్దేశ్యంతో దీనినిచేశాము. అది ఇప్పుడు గౌరవ సభ్యుల యెదుట పెట్టబడింది. కాని దీని time ముగుస్తున్నది కనుక అది ఇంతటితో ఉపేక్షించి ఊరికే ఉండవచ్చునా? ఈ విషయంలో Law Department వారి సలహా అడిగితే, వారు మీరు Tenancy Bill లో ఏ శబ్దాలైతే వాడినారో, ఆ శబ్దాలుబట్టి దీని అవసరం.

లేకుండా పోతుందనేది మాకు సందేహంగా ఉన్నది. కనుక మీరు దీనిని పొడిగించండి. ఆ బిల్లు యొక్క అవసరాలను పూర్తి చేసేంతవరకు దీనిని పొడిగించకపోతే కౌలుదార్లకు నష్టము వస్తుంది. కౌలుదార్లను తొలగించకుండా ఉండేందుకు దీనిని పొడిగించడం అవసరమని నాకు సలహా ఇచ్చినందుకు దీనిని ప్రవేశపెట్టినాము. టెనెన్సీ బిల్ వచ్చినప్పుడు, గౌ. సభ్యులు ఆలోచించి అందులోని శబ్దములు ఏవైనా మార్చి దీని ప్రయోజనం లేకుండా చేస్తే చాలాని అంగీకరించుటకు ప్రభుత్వము సిద్ధముగా ఉన్నది. ఈ గడువు పొడిగించుటలో రెండేళ్ళని, మూడేళ్ళని కాదు, కౌలుదార్ల రక్షణ ప్రభుత్వం దృష్టియందున్నది. ఇప్పుడు టెనెన్సీ బిల్ సిద్ధము చేయబడినది. అది తెలంగాణా చట్టము మీద ఆధారపడియున్నది. తెలంగాణా టెనెన్సీ చట్టములో ఎప్టేట్ అనే శబ్దమును వాడలేదు. జాగీర్లు, సంస్థానాలు అని వాడాయి. ఇప్పుడు ఎప్టేట్ అనే శబ్దము మాకు స్ఫురించ లేదు. తెలంగాణాలో సంస్థానాలు ఉన్నవి. జాగీర్లు డెఫినిషన్ లో ఎప్టేట్సు, సంస్థానాలు అన్నీ ఉంటవి. కాని ఇప్పుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో జాగీర్ అంటేగాని, ఎప్టేట్ అంటేగాని, అందులో ఏమి యిమిడి ఉంటుందో స్పష్టముగా లేదు. అందువల్లనే ఎప్టేట్సుకు, ఈశాములకు నూడు నాలుగు సార్లు సవరణలు చేసి చట్టం చేయవలసి వచ్చింది. ఆ సందేహం ఉండటంవల్ల దీనిని ఎక్స్టెండ్ చేయవలసి వచ్చింది. గౌ. సభ్యులు దీనిని అనుమానించవలసిన అవసరంలేదు. కౌలుదార్ల బిల్ మీ ఎదుట ఉన్నది. ఇప్పుడు దానిమీద చర్చ జరుగుతుంది; సెలెక్ట్ కమిటీకి పోతుంది. తరువాత చట్టం అవుతుంది. కాని ఇప్పుడు యీ బిల్లులో ఏమీ అవసరం లేకుండా, ఆ టెనెన్సీ బిల్ లో ఎమెండ్ మెంట్ తెస్తే అంగీకరిస్తాను. ఇప్పుడు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆర్డర్సు యిచ్చి వారిని తొలగించకుండా చేయవచ్చును. కాని కోర్టుకు పోతే ఎంత వరకు నిలుస్తుందో అనుమానం అని లా డిపార్ట్ మెంట్ చెప్పింది. తెలంగాణా ప్రభుత్వముతో, రిజిస్ట్రేషన్, స్టాంపు లేకుండా ఖాస్సాఫారములో పేరు మార్చి, భూములు మార్చుకోవచ్చునని అవకాశం కల్పించినాము. కాని అది వాలిడ్ (valid) కాజాలదు; ఇన్ వేలిడ్ అవుతుందని తేలింది. అందువల్ల వేలిడేషన్ అవుతుందని బిల్ ప్రవేశపెట్టవలసివచ్చింది. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆర్డర్సు యిచ్చాము. అయినప్పటికీ వారు కోర్టులో చావా చేస్తే డిక్రీ దొరుకుతుంది. అదే గతి దీనికి వట్టుతుందనే సందేహంవల్ల యీ బిల్లు ప్రవేశపెట్టాము. గౌ. సభ్యులు యీ విషయం గ్రహించి, దీనిని అంగీకరిస్తారని భావిస్తున్నాను. ఇప్పుడు దీనిలో రెండు సంవత్సరములు అని ఉన్నా, తరువాత టెనెన్సీ బిల్ లో ఆ ప్రొవిజన్ తెచ్చినతరువాత యిది నిరసయోగం అవుతుంది. ఈ సవరణవల్ల నష్టంలేదు.

* శ్రీ పి. సుందరయ్య :- అభ్యుదయం, ఈ బిల్లు అవసరం లేకుండా టెనెన్సీ బిల్లులో సవరణలు తెస్తే అంగీకరిస్తామని ఒక ఒక్క మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. టెనెన్సీ బిల్ రెండు నెలల్లో ప్యాష్ చేస్తామంటున్నారు. దానికి అడ్వోకేట్ సరళ మైమ్ తీసుకొన్నా, పాత ఆంధ్ర జిల్లాలలో ఉన్న కౌలుదార్లకు ఏరకమైన నష్టమూ లేకుండా ఏ మార్పులు టెనెన్సీ బిల్ లో చేయవలసి ఉంటుందో టిగల్ డిపార్టుమెంటును యీ మూడు నెలలు రాత్రింబవళ్ళూ కూర్చోని అవసరమైతే అదనపు సీబ్పిందినికూడ వేసి, సవరణలు తయారు చేయమనండి, యిది ప్యాష్ చేస్తాము.

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి :- ఒక సంవత్సరమునకు అంగీకరించుటకు అభ్యంతరం లేదు. ఆరు నెలలే అయినట్లయితే మళ్ళీ అసెంబ్లీ ముందుకు రావలసి వస్తుంది.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :- ఆరు నెలల గడువు పెట్టుకుంటే ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంట్ కూడ గట్టిగా పనిచేస్తుంది. ఒక సంవత్సరము అయినట్లయితే సెలెక్ట్ కమిటీలో కొంత ఆలస్యం అవడం, ఆ విధంగా ఎక్కడనో ఒక చోట ఆలస్యం జరగడం సంభవిస్తుంది. అటువంటి ఆలస్యాలకు అవకాశం లేకుండా, ఆరు నెలలు అని మనము యిప్పుడు ప్యాష్ చేస్తే, తొందరపడి డిపార్టుమెంటువారు కూడ త్వరలో చేయాలని ప్రయత్నిస్తారు. సెలెక్ట్ కమిటీ, అసెంబ్లీకి సంబంధించిన వ్యవహారంకూడ త్వరగా పూర్తి చేయడానికి అందరం తొందరపడతాము. గట్టిగా పని జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి :- ఆరు నెలలు అయిన తరువాత మళ్ళీ అసెంబ్లీ ముందు తేమాడవనే నిర్బంధంలేదు. కాని ఆవిధంగా మళ్ళీ రానవసరం లేకుండా సంవత్సరమో, రెండు సంవత్సరాలలో మైములుస్తే యీలోగానే టెనెన్సీ బిల్ ప్యాష్ చేసి దీని అవసరం లేకుండా పోవచ్చును. మైము తక్కువ పెట్టితే ఉద్యోగులు చురుకుగా పనిచేస్తారని అన్నారు. కాని వారు ఎప్పుడూ త్వరితంగానే కావాలని చేస్తూంటారు. కాని అనేక కారణాలవల్ల ఆలస్యం జరుగుతుంటుంది. ఇప్పుడు దీనికి ఒక్క సంవత్సరానికి అంగీకరించుటకు నిర్ణయంగా ఉన్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :- ఇప్పుడు రాబోయే టెనెన్సీ బిల్ అత్యవసరమైనటువంటిది. రెండు ప్యాంథాలలోను కౌలుదార్లకు రక్షణ యివ్వవలసిన అవసరం ఉన్నది, అది త్వరగా ప్యాష్ కావాలి. 6 నెలలలో చేస్తామని మంత్రి

గారు అంటున్నారు. అది ప్రజలకు హామీ ఇవ్వడం వంటిది. అందువల్ల తెనెన్సీ బిల్ 6 నెలలలో పూర్తి చేయబోతున్నామని అనుకోవచ్చును. దీనిని కూడ ఆరు నెలలకు అంగీకరించమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి :- ఆరు నెలలు. అంటే ఆరు నెలల మూడు రోజులయినా నిరుపయోగం అవుతుంది. అప్పుడు అసెంబ్లీ ముందు కావాలంటే అసెంబ్లీ సమావేశం ఉండకపోవచ్చును. మళ్ళీ సమావేశమై అసెంబ్లీలో తెచ్చే లోగా కాలుదార్లను తొలగించే అవకాశం దొరుకుతుందనే ఉద్దేశంతో సంవత్సరం కావాలని చెబుతున్నాను.

Mr. Speaker:- The question is:

“That the Madras Tenants and Ryots Protection (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960, be read a first time.

The motion was adopted.

Sri K. V. Ranga Reddy:- Mr. Speaker, Sir, I beg to move:

“That the Madras Tenants and Ryots Protection (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960, be read a second time.”

Mr. Speaker:- Motion moved

(pause)

Mr. Speaker:- The question is:

“That the Madras Tenants and Ryots Protection (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960, be read a second time,”

The motion was adopted.

CLUSE 2

*Sri K. V. Ranga Reddy: Sir, I beg to move:

"In clause 2 for the figures, letters and word, '7th October, 1962', substitute the figures, letters, and word '7th October, 1961'."

Mr. Speaker: Amendment moved.

*Sri Vavilala Gopalakrishnayya: Sir, I will move my amendment.

Mr. Speaker: You wanted extension upto 1961 and the Government are accepting. The Hon. Minister has also moved an amendment to that effect. Why do you again want to move it? You wanted to score a victory and unfortunately they have accepted the suggestion. (Laughter)

*Sri Vavilala Gopalakrishnayya: Any way, I want to speak on the amendment.

Mr. Speaker Yes, you may speak for about 4 minutes.

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- గ వ ర్న మెంట్ ఎప్పుడూ అలస్యం చేస్తుందనే విశ్వాసం మాకు బాగా ఉన్నది. వారు అనుకొన్న పని ఎప్పుడూ అనుకొన్న ట్రైమ్మేజీ చేయరు. ఈ చట్టం అమలు జరిపేటప్పుడు ఆఫీసర్స్ ఏమాత్రం శ్రద్ధ తీసుకోవటంలేదు. పిటీషన్స్ పెట్టుకొంటే, వాటిని నెలలతరబడే కాదు, సంవత్సరాల తరబడి పరిష్కారం చేయకుండా ఉన్నారు. రెండు పార్టీల వారిని రమ్మంటారు. రెండు పార్టీల వారు వస్తారు. వారు వచ్చి ఎంతసేపు కూర్చున్నా, తహశీల్దార్ హాజరుకారు. ఇది తహశీల్దార్ కు ఉద్దేశించింది. కాని ఆయన హాజరుకారు. ఆయన ఊళ్ళో లేనప్పుడు, ఆ సంగతి ముందే చెబితే వారు వెళ్ళిపోతారుకదా. కాని ఆ విధంగా వెంటనే చెప్పరు. వారిని రాత్రి అంతా ఉంచేసి, తర్వాత "అయ్యగారు ఊళ్ళో లేరు కాబట్టి వెళ్ళిపోయింది"నమంటారు. తర్వాత తహశీల్దార్ వచ్చాక, ఒక పార్టీవారు వస్తే ఒక పార్టీవారురారు. నాకు తెలిసినంతవరకు మా తాలూకాలో ఎన్నో కేసులు పరిష్కారం కాకుండాఉన్నవి. ఈ సంవత్సరంలోగా ఎక్సిపిడేట్ చేసేటట్లు వారికి డెఫినిట్ ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇవ్వాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker : The question is:

"In clause 2 for the figures, letters and word '7th October 1962', *substitute* the figures, letters and word '7th October, 1961'."

The amendment was adopted.

Mr. Speaker : The question is:

"That clause 2, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 2, as amended, was added to the Bill.

CLAUSE 1

Mr. Speaker : The question is:

"That clause 1 do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 1 was added to the Bill.

PREAMBLE

Mr. Speaker : The question is:

"That Preamble do stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Preamble was added to the Bill.

Sri K. V. Ranga Reddy : Sir, I beg to move:

"That the Madras Tenants and Ryots Protection (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960, be read a third time and passed."

Mr. Speaker : Motion moved

(pause)

Mr. Speaker : The question is:

"That the Madras Tenants and Ryots Protection

(Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960, be read a third time and passed."

The motion was adopted.

The Andhra Pradesh Tenancy Bill, 1960

*Sri K. V. Ranga Reddy : Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Tenancy Bill, 1960, be read a first time."

Mr. Speaker Motion moved.

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి :— హైదరాబాదులో ఇంకావరకు ఒక తెనెన్సీ యాక్టు ఉన్నది. ఆంధ్రలో కూడా ఒక తెనెన్సీ యాక్టు ఉన్నది. కాని, దీనికి దానికి భూమికి ఆకాశమునకు మధ్య ఉన్నంత బేధము ఉన్నది. మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఒకే బిల్లు చేసి ఇప్పుడు ఇక్కడ ప్రవేశపెట్టబడింది. ఆంధ్ర తెనెన్సీ యాక్టులో కౌలుదార్లకు భూమి ఇచ్చినట్లయితే వారిని ఆరు సంవత్సరాల వరకు తొలగించే అవకాశం పెట్టలేదు. తెలంగాణా యాక్టులో దాని పరిమితి ఐదు సంవత్సరాలు మాత్రమే పెట్టబడి ఉండెను. ఇప్పుడు ఈ బిల్లులో రెండు పాయింట్లు కూడా ఆరు సంవత్సరాలు పెట్టబడింది. ఆంధ్రలో ఎవరికైతే భూమి కౌలుకు ఇవ్వబడుతుందో, ఆ ముద్దతు అయిన తర్వాత, వారికి ప్రతి ఫలిం ఇవ్వకుండానే వారిని తొలగించే అవకాశం ఆంధ్ర చట్టములో ఉండెను. తెలంగాణా చట్టములో రక్షిత కౌలుదార్లు—వారి హక్కులకు సంబంధించిన నియమాలు, సెక్షన్స్ ఉండినవి. ఆంధ్ర చట్టములో రక్షిత కౌలుదార్లు అను పేరే లేకుండెను. ఆంధ్రలో ఆరు మాసాలు భూమి కౌలుకు తీసుకొన్న కౌలుదార్లు ఉంటే, ఆ ఆరు మాసాల తర్వాత మళ్ళీ కొత్త కౌలు వారికి ఇస్తేనేగాని, లేకపోతే, వారు ఏవిధమైన హక్కులు లేకుండా భూమి తొలగిపోవలసి ఉన్నది. ఇప్పుడు ఈ బిల్లు ద్వారా ఆంధ్రలో కూడా రక్షిత కౌలుదార్లను ఏర్పరచి వారికి హక్కులు ఇవ్వబడినవి. తెలంగాణాలో ఏవిధముగా ఉండెనో, ఆంధ్రలో కూడా అదేవిధముగా హక్కులు యీ బిల్లులో కల్పింపబడి ఉన్నవి. తెలంగాణాలో తెనెన్సీ యాక్టు అని పేరు ఉన్నది. ఆ యాక్టులో భూమి సీలింగ్ కు సంబంధించిన, తెనెన్సీకి సంబంధించిన (యీ రెండింటికీ సంబంధించిన) నియమాలు, సెక్షన్స్ ఉండినవి. ఆంధ్రలో తెనెన్సీ యాక్టు మాత్రమే ఉండినది. సీలింగ్ యాక్టు ఆంధ్రలో లేకుండెను. మొన్ననే ఆంధ్ర తెలంగాణాకు కలిపి సీలింగ్ కు వేరే యాక్టు చేయబడింది. అదేవిధంగా ఆంధ్ర తెలం

గాడా లకు కలిపి ఒకే తెనెన్సీ యాక్టు చేసే ఉద్దేశంతో యీ బిల్లు ఇక్కడ ప్రవేశ పెట్టబడింది. యాక్టు వేరు వేరు అయినవికాని— తెలంగాణాలో ఉన్న తెనెన్సీ చట్టం ఉద్దేశం యీ రెండు యాక్టులపై పూర్తి అవుతుంది. కౌలుదార్లు కలిగి ఉన్న భూమిలపై కూడ యీ బిల్లులో సీలింగ్ పెట్టబడింది. వారివద్ద సీలింగ్ కన్నా ఎక్కువ ఉన్న భూమిని ప్రభుత్వం తీసుకొని, అందుకు వారికి ప్రతిఫలం ఇచ్చే అవకాశం కల్పించబడింది. ఆంధ్రలో రక్షిత కౌలుదార్లు లేకుండిరి. అందువల్ల అక్కడ సీలింగ్ పెట్టే విషయంగాని, వారివద్ద ఎక్కువ భూమి తీసుకొన్నప్పుడు వారికి ప్రతిఫలం ఇచ్చే సమస్యగాని ఆంధ్ర చట్టములో ఉత్పన్నంకాలేదు. ఇప్పుడు ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రాంతాలలో యీ బిల్లుద్వారా రక్షిత కౌలుదార్లను ఏర్పరుస్తూన్నాము గనుక, వారిద్వారా లభించే భూమికి వారికి ప్రతిఫలం ఇవ్వవలెను అని యీ బిల్లులో చెప్పబడింది. తెలంగాణా చట్టములో కౌలుదార్ల దగ్గరనుండి అధికంగా ఉన్నభూమి తీసుకొన్నప్పుడు వారికి ఇచ్చే ప్రతిఫలంలో 60 పర్సెంట్ కౌలుదారుకు, 40 పర్సెంట్ భూస్వామికి చెందుతుంది అని ఉన్నది. కాని ఈ బిల్లులో 50 పర్సెంట్ కౌలుదారుకు, 50 పర్సెంట్ భూస్వామికి ఇచ్చే అవకాశం కల్పించబడింది. తెలంగాణాలో తెనెన్సీ, సీలింగ్ కు కలిపి ఒకే చట్టం ఉన్నది గనుక, అందులో 38-ఇ-సెక్షన్ క్రింద ఏ ప్రాంతంలో, ఏతేదీనుండి కౌలుదార్లు పట్టాదార్లుగా మారతారో ప్రకటించే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఇవ్వబడింది. ఇంతకు ముందు ఇక్కడ ప్రవేశపెట్టబడి, మనచేత ఆమోదించబడిన సీలింగ్ బిల్లులో 38-ఇ-సెక్షన్ ను ఇంకోవిధంగా పెట్టారు. ఈ సీలింగ్ యాక్టు ఛోర్స్ లోకి రాగానే తెలంగాణా ప్రాంతపు కౌలుదార్లు అందరూ ఆటోమేటిక్ గా పట్టాదార్లు అవుతారు అని అందులో ఉన్నది. దానికి కారణాలు ఏమిటంటే. సీలింగు బిల్లు ప్రవేశ పెట్టేటప్పుడు ఆంధ్ర ప్రాంతంలో రక్షిత కౌలుదార్లను ఏర్పాటు చేసే ఉద్దేశ్యము లేదు. కనుక ఆ సీలింగు బిల్లు force లోకి వస్తూనే తెలంగాణా రక్షిత కౌలుదార్ల సమస్య సంపూర్ణంగా పరిష్కారమైపోయి, యికముందు రెండు ప్రాంతాలలో రక్షిత కౌలుదార్ల సమస్య ఉండదనే ఉద్దేశంతో ఆ విధంగా పెట్టబడింది. ఇప్పుడు ఆంధ్రలో కూడ రక్షిత కౌలుదారులను ఏర్పరచినాము. కనుక దాని అవసరం లేకుండా పోయింది. తెలంగాణా బిల్లులో 38 E ఎదైతే ఉండెనో అదే ఈ బిల్లులో కూడ పెట్టినాము. ప్రభుత్వం ఒక తార్కికు నిర్ణయించి, ఆ తేదీ నుంచి కౌలుదారులందరూ పట్టాదారులుగా మారుతారు అని చెప్పవచ్చుననే ఉద్దేశ్యముతో అది ఉంచినాము. Tenancy Bill, Act అయిన తేదీ నుంచి కౌలుదారులందరూ స్వయంగానే పట్టాదారులుగా మారిపోతారనే provision కూడ యిందులో పెట్టినాము. తెలంగాణాలో ఏ హక్కులు అయితే

ఉండెనో వాటికి ఏమీభంగం కలుగకూడదనే ఉద్దేశ్యముతో పెట్టినాము. Ceiling Bill లో నుంచి తీసికొలుచారు బిల్లులో పెట్టినాము గాని దానిలో ఏమీ మార్పులు తీసుకురాలేదు. స్వంత సేద్యం కొరకు భూమికొలుచారునుంచి తీసుకునేది తెలంగాణా కౌలుదారు చట్టంలో ఉన్నది. అది ఇందులో కూడ పెట్టినాము. తెలంగాణాలో కౌలుదారులనుంచి భూమి తీసుకునేటందుకు 1957 వ సంవత్సరం వరకు time ఉండినది. కనుక, వాళ్ళకు ఆ time పొడిగించలేదు. అందువల్ల తెలంగాణా కౌలుదారులనుంచి, తెలంగాణా భూస్వాములు ఇకముందు భూమి తీసుకొనే అవకాశం లేదు. ఆంధ్రలో మొట్టమొదటగా వస్తున్నది గనుక ఈ బిల్లు Act అయిన తేదీనుంచి స్వంత సేద్యంకొరకు తీసుకునే అవకాశం ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఆరు మాసాల వరకు కల్పించబడింది. తెలంగాణా కౌలుదారులకు వట్టం కలుగుతుందనే అనుమానం కొందరు సభ్యులకు ఉండినది. ఆ అనుమానమునకు ఏమాత్రం అవకాశం లేకండా ఈ విధంగా స్పష్టంచేసినాము.

శ్రీ ఎన్. వి. కె. ప్రసాద్ (చెన్నూరు):- ఒక వివరణ. మూడు కుటుంబ శ్రేణులు ఉంటే వారు తీసుకునే భూమి పాత (తెలంగాణా) చట్ట ప్రకారం వర్తిస్తుందా? క్రొత్తగా pass అయిన సీలింగ్ చట్టం ప్రకారం వర్తిస్తుందా? మూడు కుటుంబ శ్రేణులకు సంబంధించి, ఆ వివరణ మంత్రిగారు చెప్పాలి. దానిని బట్టి సమస్య పైలుచేరుతుంది.

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:- హక్కు కలిగిన తేదీనాడు ఏ Law ఉంటుందో ఆ Law ప్రకారమే వర్తిస్తుంది అని general law ఉన్నది. Ceiling Bill సందర్భంలో దీని విషయమై చాల చర్చ జరిగింది. తెలంగాణాలో ఏ ceiling అయితే పెట్టినామో అదే సీలింగు మేము ఇక్కడ పెట్టినాము. దానిలో ఏమాత్రం మార్పులేదు. అందువల్ల ఆ Act ప్రకారం తీసుకున్నాయి. Act ప్రకారం తీసుకున్నా అందులో ఏమీ భేదం కలగదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. చట్టములు మారినప్పటికీ ఏ వ్యక్తికీ ఏ హక్కు ఏ తేదీనాడు కలిగిందో ఆ తేదీన ఉన్న ఖానూన్ ప్రకారం హక్కు ఇవ్వబడుతుంది. కాని ఖానూన్ మారినంత మాత్రంలో హక్కు మారదు ఆ procedure మారుతుంది. గాని శాధ్యతలు, హక్కులు ఎప్పుడూ మారవు. శాధ్యత, హక్కు కలిగిన నాడు ఏ చట్టం ఉండెనో ఆ చట్టం ప్రకారమే శాధ్యతగాని హక్కుగాని పరిష్కరింప బడుతుందని general law ఉన్నది. ఈ Act ప్రకారం చేసినా ఆ Act ప్రకారం చేసినా ఏమీ భేదం రాదనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ విధంగా పెట్టబడ్డది అని మనవి చేస్తున్నాను.

Wet land అయినట్లయితే శిస్తుకు 24 రెట్లు యివ్వవలెనని Telangana Act లో చెప్పబడింది. ప్రాజెక్టుల క్రింద ఉన్న భూమి, బావులక్రింద ఉన్న భూమి కూడ 24 రెట్లు యివ్వవలెనని ఉన్నది. రేగడి అయినట్లయితే 75 రెట్లు ఉన్నది. చలకా అయితే 60 రెట్లు యివ్వమని ఉన్నది. ఈ బిల్లులో 'wet land' ప్రాజెక్టు క్రింద ఉన్న భూమి, దానికి rent కు 6 రెట్లు అన్నారు. Rent అంటే gross income లో ఖర్చులుపోసు మిగిలినదానిలో సగము అని అంటే మొత్తం మీద $1/4$ అని rent చెప్పబడింది. దానికి 6 రెట్లు పారకం భూములకు యివ్వమన్నారు. బావులక్రింద దానికి rent కు 8 రెట్లు, dry lands కు rent కు 60 రెట్లు యివ్వమని ఈ బిల్లులో చెప్పబడింది. తెలంగాణా Act లో చెప్పబడిన ప్రతి ఫలము కంటే ఎక్కువగానే ఈ బిల్లులో చెప్పబడ్డదికాని తగ్గించలేదు. తెలంగాణా Act ప్రకారం ప్రతిఫలం కొంచెం తక్కువ వస్తూఉండేది. Rent విషయం నేను యింతకముందే మనవిచేశాను. ఆంధ్రలో 100 కి 25 వంతు వస్తున్నది. బావులకు, యితర dry భూములకు 20 వంతు వస్తున్నది. తెలంగాణాలో ఉన్న విషయం నేను యింతక ముందే మనవిచేశాను. ఆ వివాదాల పరిష్కారం కొరకు Tenancy Commission ఒకటి కాలుకాలంలో పెట్టబడినది. High Court ఆ commission పరై నది కాదని రద్దుచేసినది. ఆ కమిషన్ ఏ పనులు అయితే చేసినదో అవన్నీ valid కావాలని యందులో provision పెట్టబడింది. భూములు అమ్మే విషయంలో తెలంగాణాలో Collector permission లేనిదే అమ్మకూడదని నిర్బంధం ఉన్నది. దీనివల్ల ఉపయోగం లేకపోగా చిక్కులు కలిగిస్తున్నదని ఈ నిర్బంధమును తొలగించినాము. ఇప్పుడు Collector permission అక్కరలేదు. ఈ బిల్లులో ఉండే నియమాలకు విరుద్ధంగా, అమ్మినట్లయితే చర్య తీసుకునే అవకాశం ఉంచినాము. ఈ విధంగా ఈ బిల్లు నిర్ధం చేయబడింది. ఆంధ్ర తెలంగాణాలలో ఈ బిల్లుకు సంబంధించి నంతవరకు ఎంత భేదం ఉన్నదో గౌరవ సభ్యులు గమనించవలసి ఉన్నది.

ఆంధ్ర ఆక్టులో ఒకసారి కాలుకాయినే ఆరేళ్లువుండే నిర్బంధం తప్ప యింకే రక్షణ కాలుదారుకు లేదు. ఇంకే హక్కుకూడ కలిగించబడలేదు. తెలంగాణా ఆక్టులో అన్ని హక్కులు కలిగించబడినవి. ఆ విధముగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆక్టులో కలిగించుటకు పరియత్నించాము. Reasonable rent విషయములో కొద్ది మార్పులు చేశారు. ఇతర విషయాలకు సంబంధించి యింకేమీ మార్పులు తీసుకు రాలేదు. ఈ రెంటిని కలపటకు ఎన్ని చిక్కులు ఎదుర్కొనవలసి వస్తుందో గౌరవ సభ్యులు ఊహించుకొన వచ్చును. ఆ విషయమును తప్పక గమనించాలి. ఈ బిల్లు ఉభయ ప్రాంతములవారు అంగీకరించదగినదిగా వున్నది. కనుక అవిధంగా అంగీకరించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే - గునం ఆక్టు చేసి

నంత మాత్రన అది వేదవాక్యము, శిలాక్షరము ఏమీ అయిపోదు. మన అవసరాలనుబట్టి, మారుతూ వుండే పరిస్థితులను బట్టి మనం అందులో మాన్పులు తీసుక రావచ్చును. అయితే ప్రస్తుత పరిస్థితులను బట్టి నాకు తెలిసినంతవరకు, యిది ఆంధ్ర ప్రాంతము వారికి తెలంగాణా ప్రాంతము వారికి కూడా స్వప్రతినిధిస్తున్నట్లు లేదు. తెలంగాణావారు యిదివరకు కంటే reasonable rent పెంచారు అంటున్నారు. ఆంధ్ర ప్రాంతమువారు యిదివరకు ఏ నిర్బంధము లేదు. యిప్పుడు మా ఆస్తులపై హక్కులు లేకుండా చేసినారు అని అంటున్నారు. ఇద్దరు యీ విధంగా అనడం శోచనీయమైన విషయం. అయితే యిద్దరు ఒక చోటికి రావలసిన అవశ్యకత సూక్ష్మం వుంది. అందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నించ వలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నదనే విషయంతో నేను సంపూర్ణంగా ఏకీభవించుతున్నాను. గౌరవ సభ్యులుకూడ ఆ విషయంతో ఏకీభవిస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. అందువలన యీ బిల్లును ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసిందిగా కోరుతుా విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ కె.యల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు-జనరల్): అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మన రెవిన్యూ మంత్రిగారు తెనెన్సీ బిల్లును ప్రవేశపెడుతూ తమ అభిప్రాయాలను కొంతవరకు వ్యక్తం చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. భూసంస్కరణలకు సంబంధించినంతవరకు ఒక భాగం యీ బిల్లు ద్వారాను మరొక భాగం మొన్న pass చేసిన సీరింగు బిల్లు ద్వారాను అమలులోనికి రానున్నవి. దీనిద్వారా తెలంగాణా ప్రాంతములోనే గాక ఆంధ్ర ప్రాంతములోకూడా రక్షిత కౌలుదార్లను ఏర్పరచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నామని చెప్పారు. అయితే ఇందులో కొన్ని మంచి విషయాలుకూడ వున్నవనే విషయం అంగీకరించక తప్పదు. ఎందుకంటే—నిజానికి యింతవరకు రక్షిత కౌలుదార్ల విధానమనేది మనకొకటి లేదు. అసలు కౌలుదార్లు లేకపోయినా, ఆంధ్ర ప్రాంతములోకూడ రక్షిత కౌలుదార్ల విధానం వస్తున్నదని చెబుతున్నారు. అయితే definition లో కొన్ని విషయాలు విశదంకాక పోవడం జరుగుతున్నది. 'Personal cultivation' అంటే ఏమిటి? అనే దానిని define చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. అందుకు వారు చెప్పేదేమంటే—

“by servants on wages payable in cash or kind but not in crop share, or by hired labour under one's own personal supervision or the personal supervision of any relative.”

Any member of that family, any relative అట. బంధువర్గం అంటే — ఏ ఒక్కరికైనా నానరే ఎక్కడో అక్కడ యింకోకనితో బీరకాయపీచు సంబంధం వుండకపోదు. ఇదివరకు హైదరాబాదు ఆక్టులో యీ విషయమునకు సంబంధించి 'any member of that family' అని చెప్పారు. ఇందులో 'any relative' అని చెబుతున్నారు. ఈ విధంగా హైదరాబాదు ఆక్టుతో సమంగా తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేశామని చెబుతున్నారు. తరువాతి gross produce కు 25% wet అయితేవని, 20% dry అయితేవని, లేక శావులక్రింద ఆయితేకూడ 20% యివ్వవలసివుంటుందని అన్నారు. ఈ సందర్భంలో వారు హైదరాబాదు ఆక్టు గురించి question చేయవచ్చు. హైదరాబాదు ఆక్టులో general గా land assessment ను ఆధారం చేసుకుని కౌలు నిర్ణయించడం జరిగింది. అయితే దానిలో మాగాణి అయితే శిస్తుకు నాలుగురెట్లు, రేడి అయితే అయిదురెట్లు, డ్రై అయితేకూడ నాలుగురెట్లు యీ విధంగా విధించడం జరిగింది. కాని యిక్కడ 25% of the gross produce అంటున్నారు. అంతేకాని, యింతకంటే తక్కువ యివ్వడానికి పీల్లేదు అని చెప్పడం లేదు. హైదరాబాదు ఆక్టులో ఏదయితే assessment ను ఆధారంగా చేసుకుని rent rate ను నిర్ణయించడానికి ప్రయత్నం జరిగిందో దానిని యిక్కడ మినహా యించవలసిన అవసరం ఏమీ వచ్చిందో అర్థంకావడం లేదు. అంతేగాక యిది తెలంగాణా tenants ను ఏ విధంగాను దెబ్బకొట్టేదిగాను, యిబ్బంది కలిగించేదిగాను లేదని అంటున్నారు. అయితే హైదరాబాదు ఆక్టులో ఏ విధంగా నయితే assessment ను ఆధారంగా తీసుకుని rent rate నిర్ణయించబడిందో దానికి వ్యతిరేకంగా నడవడం లేక kind లోకి మార్చడం అనే విధంగా ప్రయత్నం జరుగుతున్నదా, లేదా అనే విషయాన్ని ఆలోచించాలి, దాని ప్రకారం తెలంగాణా ప్రాంతంలో యివాళ ఎకరానికి రూపాయలు చెల్లిస్తున్న కౌలుదారు దానిని kind లోకి మార్చడంవలన పుత్పత్తిలో అయిదవ వంతును భూస్వామికి తప్పని సరిగా యివ్వవలసిన అవసరం కలుగుతుంది. అయితే, తెలంగాణా ఆక్టులో resumption కు సంబంధించి ఒక విషయం వుంది. మూడు family holdings కు తక్కువగా resume చేయటానికి పీల్లేదు. అది సాదా కౌలుదారు కానివ్వండి, లేక రక్షిత కౌలుదారు కానివ్వండి. కాకపోతే ఈబిల్లులో సీనింగ్ కు నాలుగున్నర family holdings వుంటుందని అన్నారు. స్వంత సేద్యం అయితే ఆ మొత్తాన్ని ఆట్టిపెట్టుకోడానికి వీలు వున్నదని హైదరాబాదు ఆక్టులో వుంది. ఒకవేళ tenant కొంత resume చేసి—పంచుకోవాలంటే మూడు family holdings వరకు మాత్రమే పంచుకోగలుగుతాడు అన్నమాట. అయితే యిందులో ordinary tenant నుంచి భూస్వామి భూమి తీసుకోవాలంటే నాలుగున్నర రెట్లు—

అన్నాడు అంటే సీలింగు పరియావరకు tenant నుంచి భూమిని తీసుకొనడానికి దీనిలో అవకాశం కల్పించారన్నమాట. అందులో మూడు family holdings వరకు మాత్రమే తీసుకొనడానికి అవకాశం వుంది. దీంట్లో మొత్తం సీలింగు పరియాను తీసుకొనడానికి పూర్తి అవకాశం కల్పిస్తున్నారు. ఎందుకు యీవిధంగా కలిపించవలసి వచ్చిందో objects and reasons లో పేర్కొనబడదు. తరువాత resumption కు సంబంధించి అక్కడ నాలుగున్నర family holdings తీసుకోవచ్చునని, యిక్కడ మూడు family holdings వరకు తీసుకోవచ్చునని ఎందుకు పెట్టారో నాకు అర్థం కావడంలేదు.

ఇదివరకు యీ చట్టం వచ్చినప్పుడు మూడు ఫామిలీ హోల్డింగులు, అంతకు పైగా భూములు కలిగివున్న భూకామందుల యొక్క కౌలుదారులు అటో మేటర్స్ గా రక్షిత కౌలుదారులువుతారు అన్నారు. అట్లా రక్షిత కౌలుదారులయినవారిని తొలగించకుండా నాలుగున్నర ఫామిలీ హోల్డింగులు తీసుకునే అవకాశం ఎక్కడాలేదు. కాలక్రమంతో సంబంధం లేకుండా, ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచి కౌలుదారుగా వున్నాడనేది చూడకుండా ఇది అమలుకు వచ్చేవాటికి ఆ ఒక్కరోజున అయినా భూమి మీద వున్నట్లయితే కౌలుదారుకు వాక్కు చిక్కుతుంది అని ఆ చట్టములో పెట్టాము అంటున్నారు. ఇప్పుడు అర్డినరీ టెనెంటును ఎక్స్ క్లూజ్ చేసి నాలుగున్నర ఫామిలీ హోల్డింగుల వరకు రెజ్యూమ్ చేసుకోవచ్చునని చెప్పడంలో అర్థం లేదు. ఈవేళ, వున్న వారంతా రక్షిత కౌలుదారులే అవుతారు, వారు తమ దగ్గర వున్న భూమి నాలుగున్నర ఫామిలీ హోల్డింగులకు సమానమైనది ఉంచుకోవచ్చునని హైదరాబాదు చట్టములో ఉన్నది. అది దీంట్లో కూడ ఉండడం ఆశ్చర్యకరమూ, కాదా అనేది వేరు విషయం. అయినా, రెండు డింటిలోనూ సమానంగా ఉన్నది. కాని, అర్డినరీ టెనెంట్ నుంచి తీసుకొనే టప్పుడు నాలుగున్నర ఫామిలీ హోల్డింగుల వరకు తీసుకోవచ్చుననే పరకు పెట్టడంలో అర్థంలేదు., అది వుండవలసిన అవసరంకూడ లేదు. ఇప్పుడు ప్రొజెక్ టుడ్ టెనెంటుకు అర్డినరీ టెనెంటుకూ వ్యత్యాసం చూపుతున్నారు. అది సరైనది కాదని నేననుకుంటున్నాను. (శ్రీ) రంగారెడ్డి గారు తెలంగాణా ప్రాంతంలోనూ, ఆంధ్ర ప్రాంతంలోనూ కూడ క్రొత్తగా రక్షిత కౌలుదారులను క్రియేట్ చేయడానికి అవకాశాలు కల్పిస్తున్నాము. తెలంగాణాలో ఇదివరకు వున్న వారే కాకుండా అదనంగా రక్షిత కౌలుదారులు వస్తారు అన్నారు, కాని క్లాజ్ 25 సెక్షన్-క్లాజ్ (2) చూచినప్పుడు నాకు కొంత అనుమానం కలుగుతున్నది.

“Without prejudice to the provisions of Section 1, a person shall also be deemed to be a protected tenant in Telangana area if at the commencement of this Act he is or is deemed to be a protected tenant under the provisions of the Hyderabad Tenancy and Agricultural Lands Act of 1950.” అని ఉన్నది. 6 సంవత్సరములు వరుసగా వున్న వారు కాని, లేకపోతే 3 ఫామిలీహోల్డింగులు అంతకు పైబడ్డ భూకామందులదగ్గర కౌలుకు చేస్తున్నవారుకాని—విరిద్దరు మాత్రమే రక్షిత కౌలుదారులు అన్నారు. దీనినిబట్టి పై రెంటికీ విరుద్ధం గాకుండా తెలంగాణాలో వున్నటువంటి రక్షిత కౌలుదారులంతా కూడ అట్లాగే ఉంటారనేది వస్తున్నదనుకుంటాను. మూడు ఫామిలీ హోల్డింగులు అంతకు ఎక్కువ భూమిగల వారిదగ్గర కౌలుదారుగా వున్నవారు ఉంటారు. More than three family holdings తెలంగాణాలో 37 (ఎ) పాస్ చేసినప్పుడు, దాని క్రింద క్రొత్తగా టెనెంట్స్ను క్రియేట్ చేశాము. మూడు ఫామిలీ హోల్డింగులు కలిగివున్న వారిదగ్గర టెనెంట్సుగా వున్నవారు రక్షిత కౌలుదారులుగా పరిగణించబడతారు అని 1957 లో అన్నారు. ఇందులో మూడు ఫామిలీ హోల్డింగుల కంటే ఎక్కువ అంటున్నారు. మూడు ఫామిలీ హోల్డింగుల కంటే ఎక్కువ అంటే ఆ మూడు ఫామిలీ హోల్డింగులు సీలింగ్ విలులోనివా, లేక పాత చట్టములోనివా అనే ఒక సమస్య వస్తున్నది. మనం పాస్ చేసిన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సీలింగ్ విలులో సీలింగ్ నిర్ణయించుటలో ఫామిలీ హోల్డింగుల సంఖ్య పెంచబడినది. ప్రాదరాజాదులో నిర్ణయించిన ఫామిలీ హోల్డింగ్ ఒక రకంగా ఉన్నది. ఇప్పుడు నిర్ణయించిన ఫామిలీ హోల్డింగు ఒకరకంగా ఉన్నది. 37 (ఎ) ద్వారా ప్రొటెక్టెడ్ టెనెంట్స్ను క్రియేట్ చేశాము, మూడు ఫామిలీ హోల్డింగులు అంతకంటే ఎక్కువ వున్నవారి క్రింద కౌలుదారులుగా వున్నవారు రక్షిత కౌలుదారులవుతారని అన్నాము. అలాగే, మూడు ఫామిలీ హోల్డింగులు లేకనేది, తేలిపోతున్నది. 1957వ సంవత్సరములో 18 ఎకరాల మాగాణి చేస్తున్నవారు ప్రొటెక్టెడ్ టెనెంట్స్ అయిపోయినారు. ఇప్పుడు ఫామిలీ హోల్డింగులు పెంచినారు. మూడు ఫామిలీ హోల్డింగులు లేవు కాబట్టి రక్షిత కౌలుదారుకు వున్నవాక్కు రద్దవుతుందనడానికి అవకాశం లేదనేది శ్రీ రంగారెడ్డి గారు దీంట్లో చూపించవలసిన అవసరం వున్నది. ఈ వేళ దానిని సవరించవలసిన అవసరం ఉన్నదా అనే అనుమానం ఇందులో స్పష్టంగా వున్నది. ఫామిలీ హోల్డింగుకు సరిపోను ఉన్నది కాబట్టి 37 (ఎ) క్రింద డిక్లర్ చేయబడినారు. ఇంకా ఆరేండ్లు గడవలేదు, మూడు ఫామిలీ హోల్డింగుకు సరిపోగా

భూకామందుకు లేదు కాబట్టి రక్షిత కౌలుదారుకు పోలిక పాక్కు రద్దయి పోతుంది అనడానికి ఎందుకవకాశంలేదో ఎక్స్‌ప్లయన్ చేయవలసిందిగా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

రిజర్వేషన్‌కు సంబంధించి 30 వ క్లాజు ఉన్నది. అంధ్ర ప్రదేశ్‌లో కౌలు దారులనుంచి భూమిని తీసుకొనుటలో మూడు ఛామిలీహోల్డింగుల వరకు వారు ఉంచుకోడానికి అవకాశమున్నదని వివరించడానికి మంత్రిగారు ప్రయత్నం చేశారు. సబ్-క్లాజు (3)లో “No application by a landholder in Telangana area for resumption shall be entertained” అని ఉంది.

అటువంటివారు రిజర్వేషన్‌కు అప్లికేషన్‌ను పెట్టుకోడానికి అవకాశం లేదు. In case where certificates of reservation have been issued before the 4th February 1959 under Hyderabad Tenancy Act. ఫిబ్రవరి 4, 1959 కి పూర్వం రిజర్వేషన్‌ను సర్టిఫికేట్ ఇచ్చివున్నట్లయితే అతను అప్లికేషన్‌ను పెట్టుకోడానికి వీలులేదన్నారు. ఫిబ్రవరి నాలుగవ తేదీ తరువాత యీ చట్టము అమలులోనికి వచ్చేలోపల, చట్టం పావ్ అయిన మాసము లోపల రిజర్వేషన్‌కు అప్లికేషన్‌ను పెట్టుకోవాలన్నారు. మూడవది “after a period of one month from the date of issue of the certificate of reservation in other cases” ఇక ముందు కూడ రిజర్వేషన్ సర్టిఫికేట్స్ ఇస్తూ చేయడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఉన్నదనేది స్పష్టంగా వున్నది. ఇస్తూ చేయడానికి ప్రభుత్వమున రిధికారమున్నప్పుడు అప్లయి చేసుకోడానికి అధికారం లేదని ఎట్లాచెబుతున్నారో తెలియజేయాలి. తెలంగాణాలోని ఓనర్స్ ఎవ్వరూ రిజర్వేషన్‌ను సర్టిఫికేటుకు అప్లికేషన్‌ను పెట్టుకోవద్దు అని ఎక్కడా నిషేధించలేదు. రిజర్వేషన్‌కు ఎవరెవరు అప్లికేషన్‌ను పెట్టుకోవాలో చెబుతున్నారు కాని తరిమ్మా వారు పెట్టుకోవద్దు అని ఎక్కడా కూడలేదు - after a period of one month from the date of issue of the certificate of reservation-అ తరువాత కూడ తెలంగాణా ప్రాంతంలో భూస్వాములక, రైతాం గానికి ప్రొప్రైటర్స్ టెనెంట్స్ నుంచి భూమిని తీసుకోడానికి రిజర్వేషన్‌ను సర్టి ఫికేట్స్ ఇవ్వబడుతాయని ఉన్నది. ఎక్కడా ఇది నిషేధించబడలేదు కాబట్టి ఇప్పుడు అప్లికేషన్‌ను పెట్టుకోడానికి వీలు లేదనడం సరైనది కాదు దీనిని గురించి ఆలోచించవలసి యున్నది. ఒకవేళ నిషేధించవలసిన అవసరముంటే చూపించాలని మనవి చేస్తున్నాను. రిజర్వేషన్‌కు సర్టిఫికేట్ ఇస్తూ చేసిన సందర్భాలు రెండువున్నాయి. కొన్ని అప్లికేషన్‌లు ఇంకా పెండింగులో వున్నాయి కాబట్టి నాటికి భవిష్యత్తులో ఇవ్వవచ్చు. అందరూ కూడ ఒక మాసము లోపల అప్లి

కేసులు పెట్టుకోవాలని మా అభిప్రాయం. రిజర్వేషను కొరకు భవిష్యత్తులో పిటిషను పెట్టుకోడానికి వీలులేదనే వాదము వారు తీసుకురావచ్చు. కాని, దీనిని ప్రత్యేకంగా ఎక్కడా నిషేధించనపుడు, ఆ హక్కును ఏ విధంగా రద్దు చేయగలరు : ఇది హక్కులను భంగపరచినట్లువుతుందా లేదా అనేది ఆలోచించాలి. దీనికి మంత్రి గారు జవాబు చెప్పవలసి వుంటుంది. పెండింగులో వున్న కేసులను రీ-ఓపెన్ చేయడానికి అధికారం వుందా లేదా అనే విషయం వున్నది. తెలంగాణాలో ఇదివరకు నిర్ణయించిన ఫామిలీ హోల్డింగుల మేరకు రెజ్యూమ్ చేసుకునే అధికారం ఉండెను. ఆ మేరకు అప్లికేషను పెట్టుకొని వుండవచ్చు. ఇప్పుడు అంధ్ర ప్రదేశ్ సీలింగు బిల్లులో ఫామిలీ హోల్డింగును మరొకరకంగా చిత్రించింది. ఆ ఫామిలీ హోల్డింగే యీ బిల్లులో కూడ వర్తిస్తుందని స్పష్టంగా వ్యాసించింది. అట్లాంటున్నాడు, ఈవేళ వున్న ఫామిలీ హోల్డింగు మేరకు రెజ్యూమ్ చేసుకునే అధికారం వున్నది. అందువల్ల, ఇంకొక పది సర్వే నంబర్లను అందులో చేర్చి తిరిగి అప్లికేషను పెట్టుకోడానికి ఎందువల్ల వీలులేదు ? దరఖాస్తును సవరించడానికి. ఎందువల్ల వీలులేదు ? అనే ప్రశ్నలు వస్తాయి. దీనిని గురించి కూడ మంత్రి గారు స్పష్టంగా చెప్పవలసిన అవసరం ఉన్నది ఈ అనుమానాలను గురించి మంత్రిగారు ఎక్స్ప్లెయిన్ చేయడం అవసరం అనుకొంటున్నాను.

క్లాజ్ 27 లో స్పష్టంగా వివరించనందువల్ల ఏ భూములకయితే రిజర్వేషన్ సర్టిఫికేటు ఇవ్వబడిందో ఆ భూములు పట్టాలు, అవుతాయి, ఏది రక్షిత కవులదారులక్రింద ఉంటుందో అది పట్టా అవుతుందని ఇందులో స్పష్టం చేయలేదు. అందువల్ల కోర్టులకు వెళ్లవలసిన అవసరం ఏర్పడుతుంది, కవులదారులందరూ ప్రాకోర్టులవరకు పోయి తీర్పులు తెచ్చుకోడానికి అవకాశం లేదు. ప్రాదరాబాదు స్టేటులో జరిగినది చెబుతాను. లాండు కమిషనరీ వారు తాలూకా కమిషనర్లను ఏర్పాటు చేశారు. అవి Protected Tenancy Certificates issue చేసాయి. ప్రాకోర్టుకు వెళ్లవలసిన పరిస్థితులు అనేక సందర్భాలలో వచ్చాయి. అర్జినరీ టెనెంటు ప్రాకోర్టువరకు పోయి తన హక్కును రుజువు చేసుకోగలుగుతాడనుకోవడం పొరపాటు. ప్రాకోర్టువరకు పోయిన తరువాత గవర్నమెంటు నోటిఫికేషన్ illegal అని తీర్పు వచ్చింది. ఇటువంటి తీర్పులు వచ్చి రెండు సంవత్సరాలు గడచినా అందుకు అవసరమైన అమెండుమెంట్లు ఇందులో తెస్తున్నారు. ఈ బిల్లు కెల్ల కమిటీకి పోతుంది. దానిని ఆరు మాసాలలోవైనా వాషను చేయడానికి శ్రద్ధ తీసుకోవాలంటే సంవత్సరమైనా కావాలని అంతకుముందే అన్నారు. ఇటువంటివి వచ్చినపుడు యాక్టులోనే స్పష్టంగా ఉండేట్లయితే బాగుంటుంది. డొంకతిరుగుడు భాషను ఉపయోగించకుండా ప్రాదరాబాదు టెనన్సీ యాక్టులోని భాషనే వాడి

బిల్లును వ్రాసినట్లయితే కాగుండేది. ఇందులో వ్రాసిన ఖాషా బ్రిటిషు ఎమ్మెల్యేల కాలంలో వ్రాసే ఖాషామాదిరిగా ఉంది. దొంగతన గడుగా ఎట్లా అర్థం చెప్పుకోవాలంటే అట్లా వీలయ్యేట్లున్నది చెప్పదలచుకొన్నది. స్పష్టంగా ఉండేట్లు పెదబాలం వాడి బిల్లును తెలియజేస్తే కాగుంటుందని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

*శ్రీ బి. కేశవరెడ్డి (ఘనాపూర్) : అశ్వతా, ఈ బిల్లును నిమగ్నస్తానాకు తోచిన కొన్ని మార్పులను మాత్రం రివెన్యూ మంత్రిగారికి అందజేయదలచుకొన్నాను. ఈ బిల్లు ఆంధ్ర ప్రాంతం సంబంధించినంతవరకు కొంత progressive కేయబడ్డది; ఆ రీత్యా కొంత మేలు కలుగుతుందని ఆంధ్రప్రాంతం రైతాంగం అనుకోవచ్చును. తెలంగాణకు సంబంధించినంతవరకు తెలంగాణ రైతాంగానికి ఇప్పుడు ఉండే హక్కులు చాలవరకు లోపించిపోతాయని చెప్పడానికి చాలా బాధపడుతున్నాను. తెలంగాణ రైతాంగం ఇదివరకే సంపాదించుకున్న హక్కులు కానరావలసినవిగా పేరుతో పోతున్నందుకు విచారం ప్రకటించక తప్పదు. రివెన్యూ మంత్రిగారు అనేక సందర్భాలలో చెప్పారు. ఇప్పుడుకూడ ఈ బిల్లుకు సంబంధించి చేసిన తమ ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. మునుపటి బిల్లుకు ఇప్పటి బిల్లుకు మార్పులను వివరించి చెప్పారు. ఒకటిరెండు విషయాలు వారికి మనవిచేస్తూ ఈ బిల్లు లాభం అవుతుందో కాదో పునరాలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఈ బిల్లు కాజ్ 4 లో నిర్ణయించిన rent ను ప్రాదరాబాదు యాక్టు సెక్షన్ 11 లో నిర్ణయించిన rent ను పోల్చి చూస్తే చాల తేడా కనిపిస్తుంది. మంత్రిగారు చాల అనుభవజ్ఞులు కాబట్టి తెలివితేటలతో ratio వద్దటి పెట్టారు. ప్రాదరాబాదు చట్టంలో land revenue తో సంబంధం పెడితే ఇప్పుడు పంటకు సంబంధం పెట్టారు. ఈ రెండింటిని లోతుగా అలోచించినట్లయితే ఇదివరకు లాండ్ రివెన్యూ ఆధారంగా rent చెల్లించేరైతు ఇప్పుడు పంట—produce—ఆధారంగా rent చెల్లించవలెనంటే రైతుకు చాల నష్టం కలుగుతుంది. Rent కు సంబంధించినంతవరకు ఇంతకుముందు వుండే హక్కులేకుండా పోతుంది. అదే compensation వచ్చేసరికి rent కు పదిహేనంతలు అనడంలో చాల విచారంగా పెరిగిపోతుంది. క్లాజ్ 27 లో 15 times to the rent dry land కు compensation ఉండాలని అన్నారు. అంటే three times the gross produce అవుతుంది. Wet land అయితే 6 times అన్నారు. అంటే అది 1½ times gross produce అవుతుంది. ముందు రేట్లకు ఇందులోని రేట్లకు పోల్చి చెప్పాలంటే ఇదివరకు dry land కు ఒక రూపాయి rent వుంటే ఇప్పుడు అది రూ 4 లు అవుతుంది. దానికి compensation 15 times ఉంటుంది అంటే రూ 60 లు అవుతుందన్నమాట. ఈ విధంగా gross produce కు

rent ను సంబంధంపెట్టి 15 times compensation అన్నప్పుడు ఈ రోజు వుండే మార్కెటు రేట్లన్నకూడ రు 200, రు 300 లు ఎక్కువగా ఈ రేట్లు సూచిస్తున్నాయని చెప్పడానికి విచారణకుకున్నాను. ఈ రకంగా చూచినప్పుడు protected tenancy క్రింద రైతులు సంపాదించుకున్న హక్కులు లేకుండా పోతున్నాయని అనుకోవలసి ఉంది. మంత్రిగారు చెప్పవచ్చును - savings clause (b) లో అనుకుంటాను, సంపాదించుకున్న హక్కులు ఏ విధంగాను చెడిపోవు అని వుండకదా అనవచ్చును. వాళ్ళ rights accrue అయినవే కాని exercise చేయడానికి steps తీసుకోని సందర్భాలలో saving ఉంటుందా లేదా అనేది మంత్రిగారు అలోచించాలి.

(Srimathi T. Lakshmikanthamma in the Chair)

నాకు అనుభవం ఉన్నంతవరకు, rights exercise చేయడం ప్రారంభం కాలేదు కాబట్టి అంతకుముందే హైదరాబాదు చట్టం repeal అయి మరొక చట్టం ఆమలు లోనికి రావడంవల్ల protection ఉంటుందా లేదా అనేది అలోచించవలసిన విషయం. ఈ విషయమై తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని మంత్రిగారిని కొరుతున్నాను. ఈ బిల్లులో రైతుకు అనేకమైన ఇబ్బందులుకూడ తేబడ్డవి. హైదరాబాదు యాక్టులో కూడా manure పెట్టే వాడ్యత రైతుమీద వేకపోయేది. అక్కడక్కడ రివాజుప్రకారం ఏమైనా ఉండవచ్చును కాని అనేక చోట్ల అటువంటి పద్ధతి లేదు. కొన్నిచోట్ల మాత్రమే ఉన్నది. నాకు తెలిసినంతవరకు, ఈ బిల్లులో రైతుపై కంపల్సరీగా ఆ వాడ్యత పెట్టారు. అంతేకాకుండా unirrigable lands ను proper గా ఇరిగేట్ చేయడానికి గవర్నమెంటు ద్వారా కాని ఇతర రూపంగా కాని ఖర్చులు పెట్టవల్లయితే వాటిని tenant పెట్టుకోవాలని అన్నారు. భూమి boundaries ను కాపాడే వాడ్యత రైతుమీదనే పెట్టారు. అంతవరకు వాగానే ఉంది. Boundaries ను రిపేర్స్ చేయవలసిన వాడ్యతకూడా టెనంటుపైననే పెట్టారు. ఆ వైపున rent ను compensation ను ఎక్కువచేస్తూ మరొక వైపున డబ్బు ఖర్చుచేయవలసిన అదనపు వాడ్యతలను పెట్టడం ఏ రూపంగా సమంజసంగా ఉంటుందనే ఆలోచన చేయవలసి ఉంది. క్లాజ్ 12 లో existing tenancies 31-5-61 వరకు ఉంటాయి అంటున్నారు 6 సంవత్సరాల కవులు ఉంటుందని కూడ ఉంది. 6 సంవత్సరాలు కవులు ఉన్న పరిస్థితులలోకూడా 31-5-61 నాటి lapse అవుతుంది. కవులు అయిపోయిన సందర్భాలలో renew చేసే అధికారం రైతుకు ఉందని అన్నారు. ఆ సందర్భాలలో renew చేయకుండా ఉండే అధికారం landlord కు ఉంది ఇటువంటప్పుడు 31-5-61 నాటికి

ఉంది. క్లాజ్ 4 లో landlord terminate చేయదలచుకుంటే lease period అయిన తరువాత టెనంటుకు one year notice ఇచ్చి తొలగించవచ్చును అన్నారు. Existing lease 31-5-1961 లో ఆఖరు అవుతుందని చెబుతూ one year notice ఉండాలని అనడంవల్ల, 31 మే 1961 నాటికి one year notice లో నిమిత్తం లేకుండా టెనంటుకు తొలగించే అవకాశం భూస్వామికి ఉంటుంది. ఈ legal complication వల్ల one year notice అని పెట్టినా practical గా చూస్తే 31-5-1961 నాటికే రైతులు తమ tenancies ను కాపాడుకోవడానికి ఏమార్గం అవకాశం లేకుండా పోతుందనే సంగతి మంత్రిగారు ఆలోచించాలి.

ప్రాప్రెటర్ టెనెన్సీ యీల్లు ద్వారా తీసుకువచ్చారు. నేను ఇంతకు ముందు మనవిచేసినట్లు ఆంధ్రోకు సంబంధించినంతవరకు మంచివిషయమే. కాని 25 సెక్షను లోపల ప్రాప్రెటర్ టెనెన్సీ కింద పది డిఫైనెస్ చేయబడినదో అది కాస్త తమ దృష్టికి తీసుకు రాదలచాను.

“25. (1) A person shall be deemed to be a protected tenant in respect of any land, if he—

(a) has held the land as a tenant continuously for a period of not less than six years immediately before the first day of April, 1960;”

తరువాత “or” లేదు “and” లేదు.

b) లో

“(b) has held the land on that day as a tenant under a person owning more than three family holdings;” అని ఉన్నది దీని అర్థం ఏమి వస్తుందంటే మూడు ఫ్యామిలీ హోల్డింగ్సు భూమి ఉన్నవారికింద ఉన్న రైతు ప్రాప్రెటర్ టెనెంటు. మూడు ఫ్యామిలీ హోల్డింగ్సుకంటే తక్కువ ఉన్న యజమానికింద నున్న రైతాంగం పది సంవత్సరాలవంచి, 50 సంవత్సరాలవంచి ఉన్నా ప్రాప్రెటర్ టెనెంట్ కాకుండా పోతుంటారు. అందుకని అది సమంజసమని తోస్తున్నదా? ఇదే సందర్భంలో 25 (ii) లోపల సేవింగ్ యిచ్చారు.

“Without prejudice to the provisions of sub-section (1), a person shall also be deemed to be a protected tenant in the Telangana area, if at the commencement of this

Act he is or is deemed to be a protected tenant under the provisions of the Hyderabad Tenancy and Agricultural Lands Act, 1950 (Hyderabad Act XXVI of 1950.)”

అంటే హైదరాబాదు ఆక్టుకు సంబంధించినంతవరకు ఎవరైతే ప్రొటెక్టెడ్ టెనెంట్లుగా ఉన్నారో లేక భావించబడుతున్నారో ఫైనల్ గా కోరబడుతున్నవారికి ప్రొటెక్టెడ్ టెనెన్సీ ఒప్పుకోబడ్డది. 26 వ సెక్షను చూస్తే ఫైనాలిటీ ఏదైతే యిస్తున్నదో అది లేకుండా పోతున్నది. 26 వ సెక్షనులో పల

“If any question arises whether any person, and if so what person, is deemed under section 25 to be a protected tenant in respect of any land, the land-holder or any person claiming to be so deemed, may, within such period as may be prescribed, apply to the Tahsildar for the decision of the question and the Tahsildar shall, after enquiring into the claim or claims in the manner prescribed, declare what person is entitled to be deemed to be a protected tenant or, as the case may be, that no person is so entitled.” అని అన్నారు.

అంటే క్లాజ్ 25 సబ్ క్లాజ్ (ii) లో హైదరాబాదు ఆక్టు క్రింద ప్రొటెక్టెడ్ టెనెంట్లుగా ఎర్పాటు చేయబడ్డారో వారుకూడా యివ్వాలి డిస్కంప్యూటు క్రిందకు వచ్చే అవకాశం ఉంది. అంటే హైదరాబాదు ఆక్టు సెక్షను 26 క్రింద వచ్చిన హక్కును ప్రొటెక్టెడ్ టెనెన్సీకి సంబంధించినంతవరకు అదొక్కడ క్లెయిము చేసి డిస్కంప్యూటు చేసే అవకాశం ఉంది. 25 (ii) లో సేవ్ చేసినదానిని 26 లో మినహాయించాలని కోరుతున్నాను. చివరకు మనవిచేసేది రెండింటికీ ఇంతకుపూర్వం రివిన్యూకు సంబంధం పెట్టారు. ఇప్పుడు గ్రాస్ ప్రొడ్యూస్ కు సంబంధం పెట్టారు. రివిన్యూకి సంబంధం పెట్టినప్పుడే తెలంగాణాలో ప్రతి రివిన్యూ కోర్టులో బోలెడు కేసులు పెండింగులో ఉన్నాయని మంత్రిగారికి తెలిసే ఉంటుంది. స్ట్రెయిట్ గా రివిన్యూకి సంబంధం పెట్టినప్పుడే డిస్కంప్యూటు చేయలేక పోయినప్పుడు గ్రాస్ ప్రొడ్యూస్ కి సంబంధం పెట్టడంవల్ల లిటిగేషన్ ఇంకా పెంచుతుంది. మనం యీ ఆక్టుకాక మరో ఆక్టు తెచ్చేవరకు పెండింగులో ఉండి డిస్కంప్యూటు కాకుండా పోతాయి. ప్రతి చెలకలో పల మాగాణి భూమి ఎంతవంట పండుతుంది, ఎంత ఖర్చయినది అని విచారణ చేసే సందర్భంలో రివిన్యూ డివిజన్లు ఆఫీసర్ మరో ఆఫీసర్ ఏ విధముగా చేస్తారో తెలియకుండా పోతే రైతాంగం చిక్కులలో పడతారు. లిటిగేషను పెరగడంవల్ల మాబోటి లాయర్ల ప్రాక్టీసు పెరుగుతుంది. అందుచేత గ్రాస్

ప్రాధ్యూన్యం కి సంబంధం లేకుండా రివిన్యూకి సంబంధం పెడితే తొందరగా డిస్పెండ్ అయ్యే అవకాశం ఉంటుంది. దీనిని పునరాలోచించాలని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

* శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— అవ్వడా. ఈనాడు కాలుదారులకు రక్షణ యివ్వాలనే ఉద్దేశ్యముతో మంత్రిగారు బిల్లును తీసుకొనివచ్చినారు. ఇంతవరకు ఆంధ్రలో దీనికి సంబంధించిన ఒక బిల్లు ఉన్నది. కాలుదారులకు రక్షణ యివ్వాలనే విషయంలో తప్పనిసరిగా ప్రతివారు అంగీకరించి తీరాలి. కాలుదారి విధానం ఎన్నడైతే అంగీకరించినామో కాలుదారుకు రక్షణ యివ్వకపోతే వ్యవసాయరంగంలో స్థిరత్వం ఉండడానికి వీలులేదు. కనుక రైతులకు కాలుదారులకు మధ్య ఉన్న సంబంధాలను సత్సంబంధాలుగా చేయాలంటే ఆవి ఎలాంటి సంబంధాలుగా ఉండాలి అనే శాసనం స్పష్టంగా ఉండకపోతే చాల కష్టం వస్తుంది. సాధారణంగా గ్రామాలలో ఐకమత్యం ఉండాలంటే భూమిగల వారి హక్కులు ఏమిటి, కాలుదారుల హక్కులు ఏమిటి అనేది స్పష్టముగా నిర్వచించబడి ఉండాలి. ఈనాడు మనముండున్న బిల్లులో ఉన్న ప్రతి సెక్షనును పరిశీలిస్తే నేను చెప్పిన సూత్రానికి ఎంతవరకు అనుగుణంగా ఉన్నాయనే విషయం చాల జాగ్రత్తగా పరిశీలించవలసి ఉన్నది. ఈ బిల్లు వెల్లెట్టు కమిటీకి వెళ్తున్నది. అక్కడ చక్కగా అన్ని పార్టీలు బాగా పరిశీలించడానికి వీలుంది. కాని ఒక విషయం సభ్యులందరూ గుర్తుంచుకోవాలి. ఎన్నడైతే గ్రామాలలో ఐకమత్యం నెలకొల్పాలని అనుకున్నామో దానికి సంబంధించిన బిల్లు ఏ విధమైన అస్పష్టత లేకుండా స్పష్టంగా నిర్వచించబడి ఉండాలి. ఇంతకు ముందుచేసిన శాసనాలలో ఎన్ని చిక్కలను ఎదుర్కొన్నామో ఆ విధముగా మరల ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. కాలుదారులను ఎవిట్టు చేస్తున్నారనే ఆందోళన పెచ్చుగా ఉన్నది. కాలుదారుల హక్కులు స్పష్టముగా నిర్వచించినప్పుడు వారిని ఎవిట్టు చేయడానికి వీలుండదు. కాలుదారుల హక్కులు స్పష్టముగా నిర్వచించనప్పుడు వారిని ఎవిట్టు చేయాలనే ఆలోచన కలుగుతుంది, కోర్టులచుట్టూ తిరిగేటట్లు చేయకూడదు. ఇంతవరకు చేసిన లెజిలేషనులో చాల విఫలమైనామనే చెప్పవలసి ఉంది. ఎల్లప్పుడూ సవరణలు చేసుకొంటూ సవరణలకు సవరణలు ప్రతిపాదించుకుంటూ పోయేకంటే మొదటిలోనే చాల జాగ్రత్తగా పరిశీలించి ఏ హక్కులను ఎవరెవరికి యిస్తున్నామో ఆ హక్కుల రక్షణకు కావలసిన మెషినరీ కల్పించాలి. ఎన్నడైతే యీ బిల్లులో కాలుదారులు భూమి గలవారు ఉద్యోగస్థుల మీద ఆధారపడేటట్లు చేస్తున్నామో వారు సక్రమంగా నిర్వహించగలరా లేదా అనే విషయాన్ని పరిశీలన చేయాలి. ఇంతకుముందు ఆందోళన వచ్చింది. ఏ ఉద్యోగుల చేతులలో అధికారం పెట్టినామో వారందరూ అధికారాన్ని misuse చేస్తున్నారనే మాట వింటున్నాం. ఏ చట్టాన్ని అమలు చేయాలన్నా దానికి తగిన మెషినరీని స్పష్టం

చాలి. భూములున్న వారికి, కౌలుదారులకు రక్షణ కలిగే విధముగా కాసనంలోనే మేషినరీ సృష్టించాలి. మూడు సూత్రాలను పాటించాలి. భూములున్న వారి హక్కులు ఏమిటో, కౌలుదారుల హక్కులు ఏమిటో స్పష్టంగా నిర్వచనం ఉండడం, వాటిని రక్షించడానికి machinery ని సృష్టించడం, వారి హక్కులను రక్షించేటట్లుగా ముందుగానే జాగ్రత్త వహించడం చేస్తే తప్పనిసరిగా యీ బిల్లును సరియైన దారిలో పెట్టగలమని మేము అనుకుంటున్నాము. ఈ విధముగా మంత్రి గారు ఆలోచించాలని సెలెక్టు కమిటీలో మిగతావి చర్చకు వస్తాయి కనుక ఎక్కువగా చెప్పనవసరం లేదని ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ డి. రామబ్రహ్మం (కుప్పం): అధ్యక్షా, నేడు రివిన్యూ మంత్రి గారు మనముందు పెట్టిన కౌలుదారి చట్టమును సమర్థిస్తున్నాను. అయితే ఇది సెలెక్టు కమిటీకి పోతున్నది కనుక కొన్ని సూచనలు చేయదలచాను. ప్రథమంలో యిదివరకు ఆంధ్రలో ఒక కౌలుదారి చట్టం ఉంది. ఇప్పుడే హైదరాబాదు తెనెన్సీ ఆక్టుకి ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఉన్న కౌలుదారి చట్టానికి మొన్ననే మనం pass చేసుకున్న సీలింగు చట్టానికి సమన్వయ పరచి నూతనంగా యీ కౌలుదారి చట్టాన్ని మనముందు పెట్టారు. ఈ కౌలుదారి బిల్లును pass చేయవలసిన బాధ్యత మనపైన వుంది. ఆంధ్ర ప్రాంతములో కౌలుదారి చట్టమును ప్రవేశపెట్టినపుడు సర్కారు జిల్లాలలోవున్న కౌలుదారులనందరిని కూడ తొలగించే ప్రయత్నము జరిగింది. రాయలసీమ జిల్లాలలోను, (శ్రీ)కాకుళం, విశాఖ పట్టణం జిల్లాలలోను వున్న కౌలుదార్లకు, డెల్టా పీరియాలలోవున్న కౌలుదార్లకు చాలి పద్ధతులలో భేదము వుంది. రాయలసీమ జిల్లాలలో మెట్టపైరు చేసుకొనే వారు, ఏదో వర్షము వస్తే చెరువులు నింపుకొని వ్యవసాయము చేసుకొనేవారు 50 పాళ్ళు భూభామందుకు, 50 పాళ్ళు కౌలు చేసుకొనే వానికి నిర్ణయించుకొని అన్వేషణలో వ్యవహారము జరుపుకొనేవారు.

(Sri P. Rajagopala Naidu in the Chair)

ఆంధ్ర ప్రాంతములోవున్న పద్ధతులకు తెలంగాణాలోవున్న పద్ధతులకు చాలి వ్యత్యాసమున్నది. ఎరువులు వగైరాలకు అయ్యే ఖర్చులను భూభామందు సగము, కౌలుదారు సగము భరించుకొని గడ్డికూడ సరిపమాన భాగము పెట్టుకొనేవారు. మా చిత్తూరు జిల్లాలో lift irrigation ఎక్కువగా వుంది. దీని విషయములో ఇక్కడ పెట్టిన section 4 sub-clause (ii) లో చూస్తే 20% అన్నారు. భూభామందు ఒక్కొక్క బావికి రు 10,000/-లు ఖర్చు పెట్టవలసి వస్తుంది. అంతఖర్చు పెడితేగాని ఈ lift irrigation జరగదు. కౌలుదార్లను తొలగించడానికి ఒక సంవత్సరము నోటీసు ఇవ్వాలి అని అన్నారు. ఈ విధముగా

కాలుదార్లను:తోలగించడమునకు పరియత్నించినట్లయితే కాలుదారు అనే పదమే పోతుందేమోనని భయము కలుగుతోంది. కాలుదారులందరు నిరాధారులయి పోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. దీనిలో రెండు విధాలయిన పద్ధతులున్నాయి. ఒకటి రక్షిత కాలుదారు, మరొకటి కాలుదారు. 3 family holdingsకు లోపల వున్నవారు కాలుదారులు అని, దానికి వైనపుండే భూస్వాముల వద్దనున్న కాలుదారులు రక్షిత కాలుదారులు అని చూపబడింది. మర సీలింగు బిల్లులో 4½ times family holding కి సీలింగు అన్నాము. ఈ కాలుదారు స్విమ్ కూడ 4½ times కే పెంచి దానిపైన వున్నవారు రక్షిత కాలుదారులు అని అనడము జాగుంటుంది. వ్యవసాయ ఖర్చులు 50% అని సీలింగు బిల్లుతో చెట్టాము. కాలుదారు, అతని కుటుంబములో వున్న వారందరు పనిచేస్తారనే కారణముచేత 50% ఖర్చులు క్రింద అవుతాయని అన్నాము. వ్యవసాయ ఖర్చులే 50% అని అనుకొన్నట్లు కాదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. కాలుదారుకు భూభామందుకు 25% అని అంటే ఏ భూభామందు కాలుదారును భూములపై పెట్టే అవకాశముండదు. సెలక్టు కమిటీవారు దీనినంతా బాగా గమనించి, ఆయా ప్రాంతాలలో వున్న పద్ధతులను అనుసరించి, అన్నీ సమన్వయము అయ్యేటట్లు ఏర్పాటు చేయా అని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ కె. పున్నయ్య (చీపురుపల్లి-రిజర్వుడు): అభ్యంతా, మనముం దున్న బిల్లు సెలక్టు కమిటీకి వెళ్ళబోతున్నది. ప్రభుత్వమువారు ఈ బిల్లును ప్రకటించిన తరువాత శాసనసభ ఎదుట పెట్టిన తరువాత చాలమంది సభ్యులలో కలవరం లేచింది అని చెప్పడానికి విచారపడుతున్నాను. ఇటీవల సీలింగు బిల్లు వచ్చినపుడు భూస్వాముల సంరక్షణార్థము ఏ విధముగా చేసుకోవాలో ఆవిధముగా చేసుకొన్నారు. దానితో అయినా తృప్తి పడడములేదు. కాలుదారు భూమిని దున్నుతున్నాడు. దున్నేవానికి 25% ఫలసాయము ఇప్పిద్దామనే అభిప్రాయము పట్ల కొంతమంది వ్యతిరేకత ప్రదర్శించడం చాలా శోచనీయమైన పరిస్థితి. ఖర్చులు 50% పోతుంది. మిగిలిన 50% లో 25% land lord కు. 25% కాలుదారుకు అంటే తప్పా? కాల ప్రవాహాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని మూట్లాడాలని కోరుతున్నాను. భూమిని సాగుచేసుకొనేందుకు 6 సంవత్సరాలు period అనేది వుండకూడదని, ఎప్పటికప్పుడు evictions చేయించేందుకు తగిన facilities ఈ బిల్లులో లేవని అభిప్రాయాలు వెలిబుచ్చడము బాగా లేదు. ప్రతి సంవత్సరము eviction చేసుకొనే అవకాశము ఇందులో పెడితే ఇది కాలుదారుల రక్షణ చట్టము అవుతుందా అని అడుగుతున్నాను. అసలు కాలుదార్ల రక్షణ చట్టము తీసుకురాకండి అని చెప్పడము సమంజసము. Occupancy rights confer చేస్తే ఆ ఊపణ తెలియచేయండి. Occupancy rights ను confer చేయడము

లేదే! భూభామందులకే భూమి వుంటుంది. కాలుదార్లు సాగుచేసుకొంటున్న సందర్భములో వారికి న్యాయమైన బిక్ష పెట్టమని చెబుతున్నారు. న్యాయమైన బిక్షను కాలుదార్లకు ఇవ్వమని కోరిన దానికికూడ వ్యతిరేకత తెలియ చేయడము ఏమి ధర్మము! ఇది అభ్యుదయ ధోరణి అని అడుగుతున్నాను.

కాలుదార్ల రక్షణకు సంబంధించిన బిల్లు తీసుకురాకుండాపోయినా ఫరవాలేదు కాని ఈ బిల్లుతెచ్చి కాలుదార్లకు రక్షణలుగ చేస్తామని ఒకప్రక్క చెబుతూ మరోప్రక్క ఏమీ మిగలకుండా చేయాలనుకోవటం చాలా శోచనీయమైన విషయం. కాని దీనిలో కనీస పీరియడ్ 6 సంవత్సరములని ఏర్పాటుచేయటం బాగానేవుంది. 25% land lord కు 75% కాలుదారుకు వుండటం కూడా సమంజసంగా వున్నది. కాని land lords ఏడాడో ఏవిక్లన్స్ జరిపించారు. ఇప్పుడు కాలుదారు యాక్టువల్ గా వున్నాడో లేదో తెలియదు. కాలుదారులకు రాతకోతలు వున్నాయనే అభిప్రాయంతో వ్యవహారములు జరుపుతున్నారు. కాని actual గా 'ఇదిగో నీకు ఈ విధంగావుంది' అని వాస్తవమూలకంగా ఏమీలేదు. ఒక్కసారి తహసీల్దారునుండి స్టాటిస్టిక్స్ తెప్పిస్తే ఎవిక్లన్స్ పిటిషన్స్ ఎన్నివున్నవీ స్పష్టపడుతుంది. భూకమతాల బిల్లు వస్తున్నదనగానే భూమిపై ప్రతిఒక్కడికి హక్కుకల్గుతుందని అప్పుడే evictions జరిపించారు. కాని అలా చేయవలసిన అవసరం లేదు. Evictions కు సంబంధించి సెక్షన్ 16 లో స్పష్టంగా 'ఫలానా ఫలానా కండిషన్స్ డిపార్ట్ అయితే, ఫుల్ ఫిల్ చేయని వరిస్థితులలో ఎవిక్లన్ చేయవచ్చు' అనివుంది. అందుచేత భూకామందు తన భూమి పోతుందేమోనని భయపడవసరంలేదు. అందువల్ల ఈ బిల్లును పూర్తిగా చదివితే మిత్రులు ఇక భయపడవలసిన అవసరములేదు. కాలుదార్లకు రక్షణ కల్పించాలనే విషయంలో ఎవరికీ అభిప్రాయభేదాలులేవు. ఇక మిగిలిన చిన్న విషయాలలో ఏమైనావుంటే కాంప్రోమైజ్ కురావాలి. 1963. 65 వరకు ఎవిక్లన్స్ జరుపకుండా ఈ బిల్లును సక్రమమైన ఆలోచనతో extend చేస్తున్నాము. యింకా 3 సంవత్సరాలు extend చేస్తే సమంజసంగా వుంటుంది. evictions జరుగకుండా కోలుదార్లకు రక్షణ కలుగుతుంది. అందుచేత కృష్ణారాజుగారు చెప్పినట్లు అదనంగా 3 సంవత్సరాలవరకు అంటే 1965 వరకు ఎవిక్లన్స్ జరిపించకుండావుండే పద్ధతినిచేయాలి. అన్ని దృక్పథాలను దృష్టిలోపెట్టుకొనిచేసినది కాబట్టి మిత్రులందరూ ఈ బిల్లును ఆహ్వానించాలని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

* శ్రీ బి. శంకరయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం—జనరల్) : అధ్యక్షా, తెలంగాణాకు సంబంధించినంతవరకు ద్వంద్వార్థంగావున్న విషయాలను, అనుమానా

స్వదంగావున్న విషయాలగురించి శ్రీ కె.ఎల్. సరళింహారావు విపులంగా చెప్పారు. ఆంధ్రకు సంబంధించి కొన్ని విషయాలను నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఆంధ్రకు సంబంధించినంతవరకు ఇదివరకు లేని హక్కులను ఇప్పుడు ఇస్తున్నామని తెల్పారు. ఆంధ్రకు సంబంధించిన కొన్ని విషయాలను ఇదివరకే మంత్రిగారిదృష్టికి తీసుకువచ్చాము. కాలుదార్లను తొలగించకుండా ఏ విధంగా రక్షించాలో ఇదివరకు మేము ఒక ఒక non-official resolution తీసుకు వచ్చాము. కాని వాటిని గమనించి తోపాలను సవరించే విధంగా మంత్రిగారు దీనిని తీసుకురాకపోవటం విచారకరమైన విషయం. అంధ్రా యాక్టులో సెనెట్ కు స్వయంగా కాని, కూలీపెట్టుకొని కొని సాగుచేసుకొంటున్నటువంటిదని నిర్వచించబడింది. ఆ నిర్వచనం ప్రకారం కోపరేటివ్ సొసైటీలలోని మెంబర్లకు భూములను పంచిపెట్టుతున్నారు. కాబట్టి ఈ యాక్టు కోపరేటివ్ సొసైటీలకు వర్తించదని చెప్పి దానిని సవరించాలని మంత్రిగారికి తెలియజేశాము. కాని అటువంటిదేమీ ఈ act లో... ..

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి : ఆ విషయం ఎందుకు ? కాలుదార్లను తొలగించేవిషయం ఏవైనావుంటే చెప్పమనండి.

శ్రీ డి. శంకరయ్య : ఇదివరకు సెనెట్ విర్వచనమునకు R. D. O. ఒక తీర్పు ఇచ్చారు. దానిని కూడ పుడవారిచే మేము పిటిషన్ ఇచ్చాము. ఇక్కడ కల్గిన అనుమానం ఏమిటంటే—ఇక్కడే కేవలం వ్యక్తులు అని పెట్టారు. కాలుదారులంటే కాలుచేసుకొనే వ్యక్తి అని పెట్టారు. దానికి సంబంధించి ఒక కోపరేటివ్ సొసైటీ కాలుకు తీసుకొన్నప్పుడు కూడా వర్తిస్తుంది. సొసైటీ స్వయంగా చేయకుండా మెంబర్లకు ఇచ్చినప్పటికీ ఇది వర్తిస్తుంది. అని చెప్పినా ప్రాక్టరులో శ్రామమైన పరిష్కారం జరగదు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన భూములకు ప్రభుత్వం వేరే నిబంధనపెట్టింది. అది మంచిదో చెడ్డదో ఆలోచించాలి. ఇతరులనుండి సొసైటీ కాలుకు తీసుకొన్నప్పుడు ఆ సొసైటీనికూడా ఒక సెనెట్ గా గుర్తించేటట్లు దీనిలో చేయకపోతే సొసైటీలకిందవున్న భూములకు నష్టం కలుగుతుంది. కాలుదార్లపేర వ్రాసినట్లేనే కారణంతో ఎక్కువగా ఎవిక్షన్స్ జరిగాయి. కాలుదార్లచట్టం వచ్చినతరువాతనే జరిగాయి. అందుచేత ఈ బిల్లు కాలుదార్లకు రక్షణ ఇచ్చేటటులు లాండ్ లార్డ్స్ కు ప్రాప్రెక్షన్ ఇవ్వటంవల్ల పోలీసుల సహాయంతో ఎవిక్షన్స్ జరిపించటం జరిగింది. 1956 యాక్టులో కాలు వ్రాతపూర్వకంగా వుంటేసరే మూజువాణిగా వున్నాసరే ఇది వర్తిస్తుందని చెప్పిననూ కాలుదార్లకు ప్రాప్రెక్షన్ లేకుండా భూస్వాములకు ఇవ్వటం జరిగింది. ఈ చట్టంలో వ్రాతమూలకంగా వుంటేనే చెల్లుతుందని చెప్పారు. ఇదివరకు

అవకాశము ఉన్నది. అది 80% అయినా 90% అయినా, ఎంత ఉన్నప్పటికీనీ, అది అమలు జరగటానికి ప్రమాదకరము. ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయము గనుక, దీనిని గమనించవలసిందిగా ముత్తిగారిని కోరుతున్నాను.

తరువాత, భూమికొలుదారువద్దనుంచి reserve చేసి తీసుకునే విషయములో కొన్ని చిక్కులు ముత్తిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. మూడు family holdings కంటే ఎక్కువఉంటే, దానిని స్వాధీనము చేసుకోవచ్చునని పెట్టారు. ఉదాహరణకు 30 ఎకరాలో 40 ఎకరాలో, 50 ఎకరాలో తీసుకున్నార అనుకోండి. అందులోనికి 10 ఎకరములు భూస్వామి అమ్ముకోవటానికి అవకాశమున్నదంటారా? లేదంటారా? కొలు దారునిచుకున్న తేదీకి ఈ చట్టము అమలులోనికి వచ్చియుంటే, మిగులుభూమి కొలుదారు విడిచి పెట్టవలసిఉంటుంది. కొలుదారును తొలగించి, బలవంతముగా కూడా స్వాధీనముచేసుకునే అవకాశము ఉన్నది. అందువల్ల ఈ చట్టము అమలులోనికి వచ్చేలోగా భూస్వామికి ఎంత అయితే తగులు భూమిరాగలదని అనుకుంటాడో, అంతవరకు తనకు ఉన్నభూమిని అమ్ముకుని, కొలుదారువద్దనున్న భూమిని సాగుకునే అవకాశము ఉన్నది. ఇంత కాకుండా ఈ బిల్లులో మరొక విషయముకూడ ఉన్నది. కొలు కాలపరిమితి ఇంకను మూడు, నాలుగు సంవత్సరములు ఉన్నప్పటికీనీ, కొలుదారును తొలగించాలనుకుంటే, కొలుదారువద్దనుంచి తీసుకున్నభూమిని, ఈ భూమి కలిపి సీలింగుకంటే మించకుండాఉంటే బాగా ఉంటుందని అన్నారు. అప్పుడు కొలుదారును తొలగించటానికి వీలుండక పోవచ్చు. కాని భూస్వామి ఎక్కడెక్కడ అయితే కొలుకు ఇచ్చాడో అంతవరకు తనకు ఉన్నభూములు అమ్ముకుని, ఆ కొలుదారును అందరినీ తొలగించటానికి వీలు ఉన్నది. ఎవరినై నా పొరబాటుగా తొలగిస్తే తప్ప, వారిని మూడు నాలుగు సంవత్సరములదాకా తొలగించే అవకాశము కనబడుతున్నది. కొలుదారుకు హక్కులు ఇస్తామని చెప్పినప్పటికీనీ, ఇప్పుడు resume చేయడమేకాకుండా, ఉత్తరోత్తరా family holding అనేపేరుతో కొలుదారుని తొలగించే అవకాశము ఉన్నది. మినహాయింపులు విషయముచూస్తే, అందరినీ ఒకే category క్రిందకు తీసుకునివచ్చారు. పెద్ద పెద్ద షాహుకార్లు ఉద్యోగస్థులు కేవలము వ్యవసాయముపైన ఆధారపడి ఉన్నారా? షాహుకార్లుగా ఉన్నవారికి ఇతర ఆదాయము ఎంతవస్తుందో గుర్తించాలి. అడలకొలది, వేలకొలది ఆదాయమువచ్చేవారు గవర్నమెంటు సర్వీసులో ఉండిఉండవచ్చు. ఇతర ఆదాయమువచ్చేవారు, ఇతరత్రా ఆస్తులు ఉన్నవారు వ్యాపారములో లాభములు సంపాదించుకునేవారు, ఇంకా pension కూడ వచ్చేటట్లయితే, అదికూడ చేర్చి, వారి కుటుంబము అందరికీ సరిపోయే

ఏదైనా కొంత రక్షణవుంటే ఇప్పుడు అది కూడా పోయే ప్రమాదం ఏర్పడుతున్నది. తెలంగాణాకు ఆంధ్రకు ఒక భేదం ఉంది. తెలంగాణాలో సాగు చేస్తే కొలుదారు పేర సాగు వాస్తారు. ఆంధ్రలో అటువంటి పద్ధతి లేదు. ఎవరిదో కొలు చేస్తున్నారై వ్యారీపట్టా కాకుండా ఇవన్నీ ఇనాంపట్టా అనే పేరుతో వున్నప్పటికీ అతను ఆ భూమిని చూడక పోయినా, సాగు చేయక పోయినా ఈనాందారే సాగు చేసి నట్లుగా వాస్తారు. అదే విధంగా land lord సాగు చేసినట్లు వాస్తారు. కొలు దారు సాగు చేసినట్లు వాయరు. సాక్ష్యం ఉంటే అది oral సాక్ష్యమే. కాబట్టి కొలుదార్లకు అన్యాయం జరిగింది. Oral సాక్ష్యాన్ని అనుసరించి చేస్తామని దీనిలో లేదు. ఆ విధంగా లేకపోవటంవల్ల యింకా ఎక్కువగా ఎవిక్ట్ చేయటానికి అవకాశం కలుగుతుంది. ఇది చాలా ప్రధాన విషయం కనుక దీనిని ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

కొలుదారీచట్టములో నిర్ణయించిన కొలు పరిమితి ఎక్కడను లేనటువంటి కాలపరిమితి నిర్ణయించామని, ఇది చాలా ఎక్కువేనని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇది అందరు అంగీకరించిన విషయమే. అలాంటప్పుడు 1961 వ సంవత్సరము మే నెల నాటికి కొలు టరమ్ నాలుగు సంవత్సరములు కాని, అయిదు సంవత్సరములు కాని మిగిలియున్నట్లయితే, అది పాత కొలు ప్రకారమే చెల్లవలెనని అన్నారు. కాలపరిమితి పూర్తి కాగానే మరల కొలు వ్రాయించుకునే పరిస్థితులు ఉంటాయి. ఆంధ్ర కొలుదారీచట్టములో 50%, 60%, 70% అంశకు మైగానే వ్రాయించుకున్న కొల్లు ఉన్నవి. అప్పటికే ఈ కొలుదారీచట్టము వచ్చి ఉంటుంది గనుక ఆ కొలు 6 సంవత్సరములకు వ్రాయించుకోవడము జరుగుతుంది. కొలు ఆరు సంవత్సరములకు వ్రాయించుకున్నప్పటికీ, కొలు షరతులు పాతకొలు ప్రకారమే ఇచ్చుకోవాలిగాని, ఈ కొలురేటు ప్రకారము ఇవ్వటానికి చెల్లదని ఈ బిల్లులో ఉన్నది. తెలంగాణా చట్టములో కొలురేటు ఇంత అని చెబుడమువల్ల అది నిర్బంధముగ ఇంత అని చెప్పటానికి record మూలముగ కనబడుతుంది. ఒక వేళ కోర్టుకు పోయినను, అది recorded గా ఉంటుంది గనుక బాధలేదు. కాని ఇప్పుడు ఆ విధముగ కాదు. Gross produce అనే మాట చేర్చినందువల్ల కొలురేటు యింత అని నిర్ణయించటానికి అనేక చిక్కులు ఇబ్బందులు ఏర్పడగలవు. కోర్టుకు పోతే తీర్పుచెప్పేదాకా అది కాలముజరపటానికి పనికివస్తుంది. ఈ విధానము భూస్వాములకే ఎక్కువ ఉపయోగిస్తుంది కాని, కొలుదార్లకు లాభకరముకాదు. ఆంధ్రప్రాంతములో ఉండే ఆచారము ప్రకారము ముస్తా, పంట అనగానే కొలుదారుకు చాలా అన్యాయము జరుగుతుంది. Gross Produce అని చెట్టినట్లయితే, అది కొలుదారుకు అన్యాయము జరిగే

అవకాశము ఉన్నది. అది 80% అయినా 90% అయినా, ఎంత ఉన్నప్పటికీనీ, అది అమలు ఒరగటానికి ప్రమాదకరము. ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయము గనుక, దీనిని గమనించవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

తరువాత, భూమికొలుదారువద్దనుంచి reserve చేసి తీసుకునే విషయములో కొన్ని చిక్కులు మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. మూడు family holdings కంటే ఎక్కువఉంటే, దానిని స్వాధీనము చేసుకోవచ్చునని పెట్టారు. ఉదాహరణకు 30 ఎకరాలో 40 ఎకరాలో, 50 ఎకరాలో తీసుకున్నారు అనుకోండి. అందులోనికి 10 ఎకరములు భూస్వామి అమ్ముకోవటానికి అవకాశమున్నదంటారా? లేదంటారా? కొలు వ్రాయించుకున్న తేదీకి ఈ చట్టము అమలులోనికి వచ్చియుంటే, మిగులుభూమి కొలుదారు విడిచిపెట్టవలసిఉంటుంది. కొలుదారును తొలగించి, బలవంతముగా కూడా స్వాధీనముచేసుకునే అవకాశము ఉన్నది. అందువల్ల ఈ చట్టము అమలులోనికి వచ్చేలోగా భూస్వామికి ఎంత అయితే తగులు భూమిరాగలదని అనుకుంటాడో, అంతవరకు తనకు ఉన్న భూమిని అమ్ముకుని, కొలుదారువద్దనున్న భూమిని సాగుకునే అవకాశము ఉన్నది. ఇంతే కాకుండా ఈ బిల్లులో మరొక విషయముకూడ ఉన్నది. కొలు కాలపరిమితి ఇంకను మూడు, నాలుగు సంవత్సరములు ఉన్నప్పటికీనీ, కొలుదారును తొలగించాలనుకుంటే, కొలుదారువద్దనుంచి తీసుకున్న భూమిని, ఈ భూమి కలిపి సీలింగుకంటే మించకుండాఉంటే బాగా ఉంటుందని అన్నారు. అప్పుడు కొలుదారును తొలగించటానికి వీలుండకపోవచ్చు. కాని భూస్వామి ఎక్కడెక్కడ అయితే కొలుకు ఇచ్చాడో అంతవరకు తనకు ఉన్న భూములు అమ్ముకుని, ఆ కొలుదార్లను అందరినీ తొలగించటానికి వీలు ఉన్నది. ఎవరినై నా పొరబాటుగా తొలగిస్తే తప్ప, వారిని మూడు నాలుగు సంవత్సరములదాకా తొలగించే అవకాశము కనబడుతున్నది. కొలుదారుకు హక్కులు ఇస్తామని చెప్పినప్పటికీనీ, ఇప్పుడు resume చేయడమేకాకుండా, ఉత్తరోత్తరా family holding అనేపేరుతో కొలుదారుని తొలగించే అవకాశము ఉన్నది. మినహాయింపులు విషయముచూస్తే, అందరినీ ఒకే category కిందకు తీసుకునివచ్చారు. పెద్ద పెద్ద పాపకార్లు ఉద్యోగస్థులు కేవలము వ్యవసాయముపైన ఆధారపడి ఉన్నారా? పాపకార్లుగా ఉన్నవారికి ఇతర ఆదాయము ఎంతవస్తుందో గుర్తించాలి. అదలకొలది, వేలకొలది ఆదాయమువచ్చేవారు గవర్నమెంటు సర్వీసులో ఉండిఉండవచ్చు. ఇతర ఆదాయమువచ్చేవారు, ఇతరత్రా ఆస్తులు ఉన్నవారు వ్యాపారములో లాభములు సంపాదించుకునేవారు, ఇంకా pension కూడ వచ్చేటట్లుయితే, అదికూడ చేర్చి, వారి కుటుంబము అందరికీ సరిపోయే

టల్లు ఆదాయమునన్నా ఉన్నవారు ఉన్నారు. అలాంటివారు కూడ తగులు భూమిని స్వాధీనముచేసుకోవచ్చు. చిన్నచిన్న ఉద్యోగస్థులు ఇతరతాళి ఏలాంటి ఆదాయము రానటువంటివారు స్వంతముగ సేద్యము చేసుకుంటామని అన్నట్లయితే, ఎవ్వరికీ కూడ అభ్యంతరముఉండదు. కాని ఇతరతాళి వాళ్ల కుటుంబమునకు చాలినంత ఆదాయమువచ్చేవారు, భూములను స్వాధీనము చేసుకోవడము అదిలే అది అవ్యాయము. పెద్ద ఉద్యోగస్థులు సర్వీసులోనుంచి retire అయినప్పుడు వారికి కావలసినంత pension వస్తూన్నప్పుడు, అలాంటి వారుకూడ భూములు సేద్యముచేసుకుంటామనిచెప్పి భూములు స్వాధీనముచేసు కునే అవకాశములు ఉన్నవి. అలాంటివారు కూడ భూములు స్వాధీనం చేసు కోవడము తప్పించాలి. ఇలాంటి పరిస్థితులు కల్పించబడులు ఇతరతాళికాని భూములమీదకాని ఇంతకంటే హెచ్చు ఆదాయమువచ్చే వారు భూములు స్వాధీనముచేసుకోవడానికి వీలులేకుండా పరతు ఏర్పాటుచేయడము మంచిది. ఆ విధముగ చేస్తే, కౌలుదార్లు తొలగించబడకుండా పోతారు. అది వారికి కొంత ఉపయోగకరముగ ఉంటుంది. ఇలాంటి provision పెట్టటానికి మంత్రిగారు ఆలోచిస్తారని అభిప్రాయము. అదే విధముగ భూస్వాములుగా ఉన్న వారికి, ఇతరతాళి ఆదాయమువచ్చేవారుకూడ భూములు కౌలుదార్లవద్దనుంచి స్వంత సేద్యము ఆనేవేరుతో స్వాధీనముచేసుకోకుండా పరతు ఎందువల్ల పెట్ట కూడదు? మంత్రిగారు ఈ విషయమునుగురించి ఆలోచిస్తారనుకుంటాను. కొద్దికొద్ది ఆదాయము వచ్చేకౌలుదార్లకు కేవలము వ్యవసాయముమీద జీవించే కౌలుదార్లకు ఇలాంటి పరిమితము. చాలా అవసరమని అంటున్నాను. ఈ బిల్లుప్రకారముచూస్తే ఎవరికైనా స్వంత సేద్యము చేసుకుంటానంటే, వారికి ఇతరతాళి కుటుంబమునకు తగినంత ఇతర ఆదాయము వచ్చేట్లయితే, స్వంత సేద్యములేవేదతో వారు కోరినప్పటికిని, భూములు కౌలుదార్లు స్వాధీనము చేయకుండా provision ఏర్పాటుచేస్తే, కౌలుదార్లకు, కేవలం వ్యవసాయమే జీవవాధారముగ ఉన్నవారికి ఎక్కువ ఉపయోగకరముగ ఉంటుంది. ఇలాంటి provision తప్పనిసరిగా పెట్టాలని అభిప్రాయము, ఇలాంటివి అనేకమైన చిక్కు సమస్యలు ఈ బిల్లును పరిశీలించగా, పరిశీలించగా మనస్సుకు తగులుతున్నవి. ఇలాంటి పరతు పెట్టినట్లయితే, కౌలుదార్లను తొలగించే అవకాశము లేకుండా పోతుంది. తరువాత, కౌలు వసూలు విషయములో అనేక నిబంధనలుపెట్టారు. కౌలు మొత్తము డిపాజిటు చేయాలని పెట్టారు. ఇది కొంతమంది కౌలుదార్లను చాలా చిక్కులలోనికి దింపుతున్నది. కౌలుదారుడు భూములమీద ఎరువు వ్రే రాలకొరకు, ఇతరతాళి ఖర్చులు ఎన్నో భరించి ఉన్నప్పుడు కౌలుమొత్తముకూడ deposit చేయాలంటే కష్టతరముగ ఉండవచ్చు. అలాంటప్పుడు ఈ పద్ధతి

వల్ల కౌలుదారు ఎన్నో చిక్కులకు లోనయ్యే అవకాశములు ఉన్నవి. కౌలుదారుడు deposit చేయలేకపోవచ్చు ప్రభుత్వమునకు భూస్వామి కట్టవలసిన శిస్తులు పంట ఏ విధముగ first charge గా ఉంటుందో, కౌలు మొత్తము కూడ first charge గా deposit చేయకపోతే వసూలుచేసుకునే అవకాశములున్నవి. ఇలాంటి నిబంధన తీసివేయవలసిందేగా కోరుతున్నాను. కౌలుదార్లకు ఇదివరకు ఉన్న హక్కులు అట్లాగే ఉంచి, ఇంకా ఎక్కువగాయిస్తామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ బిల్లుకు సంబంధించినంతవరకు ఆంధ్ర ప్రాంతములో, కో ఆపరేటివ్ సొసైటీకి సంబంధించి, దేవస్థాన భూములకు సంబంధించి, మూజువాణ్ణి కౌలుకు సంబంధించి, కౌలుదారుకు ఉన్న హక్కులు పోయేటట్లుగా ఉన్నవి. ఈ హక్కులు కాపాడవలసి వుంటుంది. మంత్రిగారు ఈ విషయమును గమనిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఇప్పుడు పెట్టిన కౌలురేట్లు వెంటనే అమలుజరపవలెనని కోరుతున్నాను. సీలింగుపేరుతో కౌలుదార్లను తొలగించకుండా చూడాలని అంటున్నాను. పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు భూములను అమ్ముకొని కౌలుదార్లదగ్గర భూమిని తీసుకోకుండా కాపాడాలి. ఇప్పుడు కౌలుదార్లకు ఉంటున్న హక్కులు తీసివేయకుండా చూచి, వారికి తగు రక్షణ యిప్పించవలసిందిగా కోరుతూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు (తాడేపల్లిగూడెం-రిజర్వుడు) : అధ్యక్షా, చిరకాలంగా అనేకమంది దేశభక్తులు, లేక ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు లేకపోతే అధికాహోంత్వశ్రీ కావాలనేటటువంటి కాంక్షతో కూడుకొన్నటువంటివారు ఇస్తున్నటువంటి సలహా, ఈ ప్రపంచ పరిణామంలో వివిధదేశాలలో వివిధ రంగాలలో వస్తున్నటువంటి మార్పులదృష్ట్యా ఇది చేయకపోతే ప్రమాదమేమోనని అనుకొనేవారియొక్క భయం, లేకపోతే చిన్న చిన్న సంస్కరణలు తీసుకువచ్చి అసలు final గా revolution తీసుకువచ్చామనుకునేవారి యొక్క మనస్తత్వము, మరి మేమో కలిసి ఈ స్వరూపము దాల్చిందేమోనని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. కాని, ఇట్లాంటి చట్టాలన్నీ తీసుకొనివస్తున్న సందర్భంలో మనం మన ఆత్మను గనుక పరిశోధనచేసుకొన్నట్లయితే, పూర్వకాలంలో మానవుడికి మానవుడికి, ఉండేటటువంటి సంబంధము, రైతుకు కూలికి ఉండేటటువంటి సంబంధము, యజమానికి బానిసకు ఉండేటటువంటి సంబంధము, అట్లాంటి social relations అన్నీకూడా ఏ చట్టాలమీద నిర్మాణమయ్యాయో, ఏ చట్టాలమీద మరల అవి భగ్నం అయ్యాయో అదిమాత్రం నాకు అగోచరంగా ఉన్నది. అది నాకు అర్థంకావడంలేదు. కల్లూరు సుబ్బారావుగారిలాంటి కవీశ్వరుడిదగ్గర తక్కువ గణాలతో తక్కువ గుణంతో నేర్చుకొన్నటువంటి పద్యంలో ఒకటే చెప్పాను. —

“అలి మగని పొత్తు అవని గూర్పులెంతో

కూలి రైతు పొత్తు గూర్పుటంత

రైతు కూలిలేని రాజ్యంబులేదురా

మేలుకోరా తోటి కూలివాడా.”

అని ఒక పద్యం ఉన్నది. భార్యా భర్తలకు ఉన్నటువంటి సంబంధం, ఈ వ్యవసాయంలో ఉత్పత్తి చేసేటటువంటి. యజమానికి వ్యవసాయకూలికి ఉంటే తప్ప ఆ రంగము ముందుకు వెళ్ళడానికి అవకాశం లేదు. ఆ రంగములో ఉత్పత్తిని సాధించడానికి అవకాశంలేదు. కాని ఈ capitalist విధానం ప్రపంచంలో తల ఎత్తిన తరువాత రైతుకు ఉండేటటువంటి సహజలక్షణాలు పోయి, ప్రతి కార్యక్రమములోను ధనాన్ని సేకరించాలనేటటువంటి దురుద్దేశం ఎప్పుడైతే ఈ వ్యవసాయ రంగములో ప్రవేశించిందో, అప్పటినుంచి ఈ వ్యవసాయంలో ఊడదళ వస్తున్నదా అని ఒకప్పుడు అనిపిస్తుంది. మనుధర్మంనాటినుంచి వస్తున్నటువంటిది. లేక గీతద్గరనుంచి వస్తున్నటువంటిది— బైబిల్ గ్రంథంలో కూడా చెప్పబడిందనుకోండి — పనిచేస్తున్నటువంటినాడు తిండికి పాతుకు మార్చే ఎద్దుకు చిక్కం కట్టరాదనేటటువంటి మనస్తత్వాన్ని పిన్నురించి పండినా, పండకపోయినా, దండగో భర్తమో వానిని బేదఖల చేయాలని, ఎన్నిరకాలుగా వానిని ఊడింపజేయాలనేటటువంటి మనస్తత్వంతో ప్రారంభిస్తూ, ఏ కోర్కెమైతే, ఏ స్వార్థమైతే ఈ భూస్వామికిగా! ఇంకొక ఆయనకుగాని ఉంటుందో దానికి proportionate గా మాత్రం అసంపూర్తి అవశలకూడా పెరుగుతుందనేటటువంటి విషయం మార్క్సిస్టులూచెప్పారు, గాంధీస్టులూచెప్పారు. గనుక, మనం ఏదైనా చట్టాన్ని తెచ్చేటప్పుడు ప్రజానీకం దాన్ని స్వీకరించగల దశలో ఉన్నదా, వారికి మానసిక పరివర్తన వస్తున్నదా అని చూడవలసిన అవసరం ఉన్నది. వారికి మానసిక వికాసం కలుగజేసి దేశంలో చక్కని సామ్యవాదాన్ని మనం నిర్మింపజేసేటప్పుడు, ప్రతి చట్టములో ఏదో ట్టిక్కు పెట్టేస్తే దానిలోనుంచి వచ్చే ఇక్కట్లు, వాటి సత్ఫలితాలుగాని దుష్ఫలితాలుగాని భవిష్యత్తులో మన బిడ్డలు పొందవలసియుంటుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఒకటి మాత్రం నేను దైర్యంగా చెప్పగలను. ఆంధ్రదేశంలో కొంతమంది విజ్ఞానవంతులుగా ఉన్నప్పటికీనీ, కొంతమంది ధనాధ్యులుగా ఉన్నప్పటికీనీ, వ్యవసాయమీద శ్రద్ధకలిగిన కొన్ని కుటుంబాలు ఉన్నమాట వాస్తవము, నాకు తెలుసు. కాగా M. A. B. L. చదువుకొని ఉండవచ్చు, వర్తకాలు చేస్తూఉండవచ్చు కాని ఆ భూమిమీద వెళ్లిచూడాలి, ఆ భూమిలో చలగమాట మాడేటటువంటి ఆ ఆపు దూడనుచూచి ఆ వచ్చని పైరుచూచి ఏదో ఒక అనుభూతిని అనందాన్ని పొందాలనేటటువంటి రైతాంగం ఉన్నది.

అటువంటి వారు 400 కాదు, వందల ఎకరాలు వ్యవసాయం చేస్తున్నప్పటికీ దానికి మినహాయించవలెననిగాని దానికి తగ్గించవలెననిగాని వారి పోర్తాహాస్సి తగ్గించవలెననిగాని నా ఉద్దేశం కాదు. అయితే ప్రారంభించినటువంటి ఉద్యమం ఎట్లా ప్రారంభమయిందంటే, అందరికీ పనికిరాకుండా waste గా పడిఉండే భూమి, ఎవరి దృష్టికేనటువంటి భూమి ఉంటే, కనీసం ఆ భూమి కూడా వారు చేసుకోకూడదనే విధంగా ప్రారంభమైంది. ఏదో

“పంచములు చదువులోపల ప్రవేశించిన పాఠకులు

పెరుగుట అబద్ధమటంచు,

మాదిగల్ ధనికులై మన్నింపబడుచున్న వెట్టి

చాకిరి మాట వట్టిదంచు,

వాసంగురెల్లరు గొప్పవారై నచో, చర్మకారక

వృత్తి జరుగదంచు”

ఆ పాఠ బూజుపట్టిన విధానాన్నే ఇంకా మనం think చేస్తూ ఉన్నట్లయితే, దానికి చిన్న చిన్న మన కమ్యూనిస్టు మిత్రులు, socialist మిత్రులు ఏదో కొంచెం polish చేసి రెండు కుంచాలు కాదుంటే, ఒక కుంచెము చేయండి అని అన్నా, మరేమని అన్నా ఏమి చేసినా, మీరు అది final గా తీసుకురాకపోయినా, ఒక విప్లవం, అది సమాజిక విప్లవమో, శాంతియైన విప్లవమో, మరొక విప్లవమో ప్రపంచానికి వచ్చితిరుతుంది. దానికి ఎవరు కూడా వాయిదావేయించలేదు. వీరుకూడా భూస్వాముల దృష్టిలో ఉండి మనస్తత్వంతో వచ్చినటువంటి కమ్యూనిస్టులగుటచేత సిద్ధాంతాలమీద యోచించగలుగుతారుతప్ప, practical విధాన మేమిటి అని యోచించరు. Slogans are created by the parties and not by the persons. Persons feel చేసేటటువంటిది వేరుగా ఉంటుంది. ఇక్కడికి వచ్చినటువంటి representatives చాలామట్టుకు middle class వారు, intellectual గా వచ్చినటువంటి so called leftist అనుకోనేటటువంటివారు ఉన్నారు. వీరు ఇచ్చిన సూచనలు ఈ విప్లవాన్ని వాయిదావేయించడానికి ప్రయత్నంగా ఉంటున్నాయి తప్ప, ఇంకేమి కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఎందుచేతనంటే ఈ భూస్వాములు అనేటటువంటివారు, కమ్యూనిస్టుపార్టీలో ఉన్నటువంటివారు, కాంగ్రెసులో ఉన్నవారు, సోషలిస్టులుగా ఉన్నవారు ఈ కొలుదాల్లను నిర్ణయంగా పంపించివేసి, వారిని బేదఖలుచేసినటువంటి instances చూపిస్తాను. మీరేదైనా ఒక కమిటీని వేస్తే, అవన్నీ రుజువు చేస్తావని కూడా మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విధానం, ఈ అసంతృప్తి ఎక్కడికి తావు తీస్తుందనేటటువంటి విషయాన్ని కొంచెము సాఫీగా మీరు ఆలోచించుకొన్న

ట్లయితే ఇది గ్రామంలో ఉన్నట్లువంటి గ్రామజీవితాన్ని కలుపితంచేసి గ్రామ జీవితంలో ఇంటింటికి, కూడా ఒక విప్లవాన్ని చెలరేగేటటువంటి పరిస్థితికి మాత్రం దారితీస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఒక ప్రభుత్వం మాత్రం బేదఖలు విషయంలోను, బంజర్ల విషయంలోను, ఆ సమస్యలను తీసుకొంటున్నాము. పరిష్కారంచేస్తామని చెప్పుతున్నారు. చాలా సంతోషం, చాలా ఆనందం, చాలా అభినందిస్తున్నాను. నిజంగా అలాంటి కర్యక్రమంలో అలాంటి తీర్మానంతో వెళ్లినట్లయితే మిగతా పార్టీలు జండాలు మోసుకొని ఇంటికి వెళ్లిపోవలసిందే దాంట్లో సందేహంలేదు. కాని అదినూత్రం మనం genuine గా చేయనప్పుడు మనమే మన జండాలు తీసుకొని ఇంటికి వెళ్లవలసివస్తుంది. అది కూడా మనం ఆలోచించుకొనవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఎందుచేతనంటే, ఎవరు ఏ పార్టీకోసం ఉన్నప్పటికీ, మానవ కళ్యాణంకోసం, మానవ వికాసంకోసం, అర్థికాభివృద్ధికోసం, సంఘాభివృద్ధికోసం పనిచేస్తున్నాననేటటువంటి ప్రయాణంతో బయలుదేరినవారే. ఈ సుందరయ్య వారంతా కూడా, ఆ కాంగ్రెసు జండా ఆ పిలకజుట్టు. తాటిచెట్లు ఎక్కడము, ఉప్పు సత్యాగ్రహంనుంచీ వీరంతా ఉన్నవారే నేనేమి కాదనను. వారి దేశభక్తిని నేను శంకించడంలేదు. కాని వారిలో ఉండేటటువంటి reactions మాత్రం సామాన్య ప్రజానీకం యొక్క views ను ప్రతిబింబింపచేయనటువంటి ఉద్దేశంలోనే వదిలిపెట్టామని అనేదే నాకు బాధ కలిగిస్తున్నది. ఎందుచేతనంటే, ఈ బేదఖలు విషయంలో మంత్రిగారికి నేను ముఖ్యంగా చెప్పుతున్నాను. ఇంకెప్పుడో కొలుచట్టము వస్తుందని, కొలు రక్షణ వస్తుందనిచెప్పి, కొలుదార్లు పెడుతున్నటువంటి కాగితాలు మనకందరికి తెలుసు. ఎందుకు ఆ చట్టమని నేను అడుగుతున్నాను. ఎందుకు ఈ amendment అని అడుగుతున్నాను. గ్రామాలలో ఎంతోమంది ముందుగానే వారిని తొలగించివేసి advance గానే వారి వారిదగ్గరనుంచి డబ్బు పుచ్చుకొన్నటువంటి విధానంలో ఆ కొలుదారుతో నిర్బంధంగా ఎంత ఉత్పత్తి చేయించగలుగుతారు, వారికి ఏమి privilege ఇవ్వకుండా, వారికేమి సౌలభ్యాలు లేకుండా, వారి సహకారంలేకుండా మీరు ఎక్కడికి తీసుకొనివెళ్లుతున్నారు అనేదిమాత్రం మనం ఆలోచించితే కేవలం చట్టాలు చేయడంవల్లను, క్లాజులు చేయడంవల్లను సరిపోతుందనేటటువంటి విధానం సరిఅయినదికాదు. సామాజిక వికాసంలోను, రైతుల పరిస్థితిలోను బ్రహ్మాండమైన మార్పులు తీసుకురావలెనని రైతాగంకోరుతున్నది. అలాంటి రైతాగంలో ఉండేటటువంటివారు చాలామంది శాసనసభ్యులుగా ఇక్కడఉన్నారు. వారివెనకల వందలాది, వేలాదిమంది ఉండబట్టే వారు శాసనసభ్యులుగా ఇక్కడ వచ్చినారు. అందుచేత త్రికరణ శుద్ధిగా తీసుకొని ఏదో ఒకచట్టము చేశాము, దానిని

అమలు పరుస్తున్నాము అనే దృష్టితో కాకుండా, practical గా, sincere గా దీనిని అమలు చేయవలసి యున్నది. మానవోత్పత్తి ప్రచండోద్యోగముతో సాగి పోతున్నది. మీరు ఎన్నిచేసినప్పటికీనీ, ఈ మానవోత్పత్తి బ్రహ్మాండంగా పెరిగి పోతున్నప్పుడు, ఈ పెరిగేటటువంటి మానవోత్పత్తికి అనుగుణంగా, దానికి proportionate గా ఏ ఏ రంగాలలో ఏదేది సాధించవలెనోచేటటువంటిది అనే విషయం ఆలోచించాలి. Necessity of an individual should also be considred. Common thinking and common effort is also needed. ఎందుచేత నంటే అది చూడకుండా ఇక్కడేదో ఒక చట్టము చేశాము మాది progressive అనే విధానంకాకుండా సామాజిక అభివృద్ధి దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయాలి. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రభుత్వోద్యోగులకు, రెవిన్యూ మినిస్టరు గారికి మీద్వారా ఒకటి మనవిచేస్తున్నాను. Revenue Board లో ఉండేటటువంటి దానిమీద stay order వేస్తే, దానిని లెక్కచేయకుండా తాళిల్దార్లు వాళ్ళ ఇష్టం వచ్చినటువంటి orders వేసినటువంటి ఘట్టనలు మీముందు తీసుకు వస్తానని చెప్పుతున్నాను. అట్లాగే గవర్నమెంటులో మీరు stay orders వేస్తే, లేక ఒక పేదవానికి ఏదైనా సహాయం చేయాలని ఒక order వేస్తే ఆ order ను అక్కడనే త్రొక్కిఉంచి, ఈ లోపల పాత order ను అమలుజరిపించి ఈ విధంగా జూదమాడినవిధంగా చాల అసహ్యకరంగా ఈ administration నడిచినట్లయితే, అవి మీరు తీసుకువచ్చినటువంటి, పవిత్రమైనటువంటి, విశాలమైనటువంటి, బహు అభిప్రాయాలతో కూడుకొన్నటువంటి నాగరికతకు కళ్యాణానికి అవసరమైనటువంటి విధానాలుమాత్రం కావని నేను అనేకసార్లు చెప్పుతున్నాను, private గా కూడ చెప్పుతున్నాను. ఈ విధానాలు మార్చండి, ఈ సిబ్బందిలో హృదయపరివర్తన తీసుకురండి. వారి హృదయంలో హృదయ పరివర్తన రాకపోతే, వారికి తగినటువంటి శిక్షణ కూడ చూపించి అరీతిగా చట్టములు అమలుజరపాలి. అంతే తప్ప, నేను ఈ చట్టములో clause by clause మాట్లాడదలచలేదు. ఒక చట్టము పుట్టకముందే, ప్రజలలో నుంచి litigation బయలుదేరుతుంది. ప్రతి ఒక చట్టమునకు litigation తయారవుతుంది. ప్రతి ఒక చట్టము విషయంలోను, కాస్తా తెలివైనవారు చదువుకొన్నవారు లాయర్లతో కావలసిన విధానాలను ఏర్పాటుచేసి కాగితాలమీద కట్టుదిట్టాలు చేస్తూ ఉంటే, blind గా వేలిముద్ర సంతకాలు పెట్టేటటువంటి పరిస్థితిలో పేదప్రజానీకం ఉన్నది. ఒకరు ఇలా చెప్పారు, గవర్నమెంటుకు పన్నుఇవ్వాలి, మీ ఇంట్లో ఎన్నిజుట్లు ఉన్నవి అని లెక్క అడిగితే—“మాకు జుట్లు ఏమిఉన్నవి, మా తాత గారిది బట్టతల, మా కుర్రవానికి యింకా జుట్టురాలేదు, నాది ఒక్కజుట్టు, దానికి మాత్రం రు. 3/- లు పుచ్చుకోండి” అన్నాడు. తరువాత గాలితుఫాను

వచ్చింది. ప్రభుత్వంవారు జుట్టుకు రూ. 9/- లు చొ॥ పంపకం చేయమన్నారు. ఈ తడవ ఆయన ప్రభుత్వంనుంచి డబ్బు పుచ్చుకోవాలిగనుక జుట్టులెక్క యీ విధంగా చెప్పాడు : “నాదిజుట్టు, నా తాతదిజుట్టు, నా కొడుకుది జుట్టు, నా భార్య గర్భవతిగా ఉన్నది, జ్యోతిష్కుడి నడిగితే మగపిల్లవాడు పుడతాడని చెప్పాడు, కాబట్టి ఆ జుట్టుకూడ కలిపి 4 జుట్టు, 4×9 రూపాయలుకావాలి” అని అడిగాడు. ఆ విధంగా మినహాయింపులు కావలసినవచ్చినప్పుడు, ఖర్చులు లెక్కకట్టవలసి వచ్చినప్పుడు 50% కాదు, 60% వరకు మాకు ఖర్చులు పెరుగుతున్నాయి—అని చెబుతారు. కాని కొలుదార్లకు అయ్యే ఖర్చులు ఆలోచించేటప్పుడు ఆ లెక్క తారుమారు అవుతోంది. పేద తెనెంట్ ఎన్ని రోజులని తిండిలేకుండా మాడుతూ కూర్చుంటాడు? భాగ్యవంతుడు గుడ్లు పైకివచ్చేవరకు గులాబిజామ్, ఆయాసం వచ్చేవరకు పాయసంతింటూ ఉంటే, పేదవాడు చస్తూ ఎంతకాలం ఉంటాడు? ఏదో వక్రమార్గానికి పోయే సరిస్థితులు ఏర్పడతాయి. అందువల్ల యీ చట్టాన్ని తెచ్చినందుకు చాల సంతోషం. అందరి సహకారం ఉంటుంది, కాని implementation సక్రమంగా జరగాలి. ప్రభుత్వంచేసే ఏ చిన్న సహాయమైనా, సరాసరి క్రిందివానికి వెళ్ళేట్లు కృషిచేయాలి. తక్కువ చట్టాలుచేసి, చేసి సంతవరకు implementation సక్రమంగా జరిగేట్లు ప్రయత్నం చేయాలని తమ ద్వారా మనవిచేస్తూ తెలపుతీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ యస్.వి.కె. ప్రసాద్ (చెన్నూరు) : అధ్యక్ష, రంగారెడ్డి గారు యీ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుతూ “తెలంగాణాలో కొలుదార్ల హక్కులుపోవు, వారి హక్కులు అదేవిధంగాఉంటాయి, తెలంగాణాలో ఉన్న హక్కులు ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని వారికీకూడ సంక్రమింపజేస్తున్నాము” అని చెప్పారు. సీలింగ్ బిల్ తెచ్చినప్పుడుకూడ యదేవిధంగా చెప్పారు. సీలింగ్ ఆంధ్రప్రాంతంలో లేదు కాబట్టి యదేవిధంగా తెస్తున్నాము అని చెప్పి, చివరకు పూర్తి మార్పులతో ఆ చట్టాన్ని ప్యాస్ చేశారు. అందువల్ల ఈ తెనెన్సీ చట్టంకూడ తెలంగాణాలో ఉన్న హక్కులకు కూడ భంగంకలిగించేట్లు తయారవుతుండేమోనని యంతకుముందు మిత్రులు చెప్పినదానినిబట్టి తెలుస్తోంది. మంత్రిగారిని ఒక వివరణ అడిగితే, దానికి వారు చెప్పిన జవాబును బట్టికూడ తెలుస్తోంది. ఒక విషయం మంత్రిగారు చెప్పిన దానిని బట్టి చెబుతున్నాను. Resumption right సందర్భంలో భూస్వాములు తెలంగాణా చట్టం ప్రకారం ఇకముందు అప్లికేషన్లు పెట్టుకొనుటకు భూములు తీసుకొనుటకు వీలులేదు. మూడు కుటుంబ శ్రేణులవరకే తెలంగాణా చట్టములో ఉన్న మేరకు తీసుకోవచ్చును. అప్లికేషన్లు పెట్టుకొనుటకు గడువుదాటిపోయింది. కాని విచారణ జరిగేటప్పుడు తెలంగాణా చట్టములోని కుటుంబశ్రేణి పరిమితిని

దృష్టిలో పెట్టుకొని భూమిని యివ్వడమనేది ఆలోచించబడుతుందా? లేక కొత్త సీలింగ్ ప్రకారం ఆలోచిస్తారా? అనేది మంత్రిగారికి ప్రశ్న వేసినప్పుడు వారు ఏమి చెప్పారంటే కొత్త సీలింగ్, వెనకటి తెలంగాణా సీలింగ్ కు భేదములేదని చెప్పారు. అట్లా చెబితే ప్రపంచం సమ్ముతుందో లేదో ఆలోచించకుండా పాత సీలింగ్ కు, కొత్త సీలింగ్ కు భేదములేదని, ఎవరికి అన్యాయం జరుగుటలేదని చెప్పారు. రెండవవైపువారికి యిదివరకే accrue అయిన rights ఉన్నవి, వాటిని తీసివేయుట లేదని చెప్పారు. నాకు ముందు జేతికేశవరెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ ఆ rights వారు assert చేసుకొని, లిగల్ గా వారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొని అనుభవించేరూపంలో లిగల్ ప్రాసెస్ లో రాకుండా దానికి అవకాశం ఉంటుందో, లేదో? లేదేమోననేవిధంగా వారుచెప్పారు. ఆ భూమి ధర ఎంత చెల్లించుకోవాలనేది చాల అనుమానంగా ఉన్నది. రక్షిత కౌలుదారుకు యిప్పుడు 38 (e) క్రింద హక్కు వస్తుందని అనుకొందాము. వారు కాంపెన్సేషన్ ఎంతయివ్వాలి? తెలంగాణా చట్టములో కొన్ని పద్ధతులు ఉన్నవి. ఆ భూమిమీద ఉండే హక్కు రక్షిత కౌలుదారులకు 60% అని, భూస్వామికి 40% అని ఆ జేసీస్ పైన కాంపెన్సేషన్ నిర్ణయించబడుతుంది. దాని ప్రకారం in terms of land revenue నిర్ణయించారు. కాని యిప్పుడు కొత్తగా produce రూపములో రెంట్ పెట్టారు. దానికి యిన్ని రెంట్లు కాంపెన్సేషన్ అని రక్షిత కౌలుదార్లు కూడా ఇవ్వవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది ఇప్పుడు 38 (e) క్రింద పట్టాలు యిప్రామంటున్నారు. ఈ కొత్త పెన్సెన్సి చట్టం క్రింద పాత తెలంగాణా కౌల్లార్లకు తెలంగాణా చట్టములో చెప్పబడిన కాంపెన్సేషన్ వర్తిస్తుందా? లేక యీ కొత్త చట్టములో పెట్టిన పద్ధతి వర్తిస్తుందా? అది దాదాపు మార్కెటు రేటుకు సమానంగా అయ్యేట్లు ఉన్నది. ఆ పద్ధతి ఆయితే తెలంగాణాలో ఎవరూ చెల్లించుకోలేరు. ఆ పరిస్థితులలో కౌలుదార్లు భూమిని కొనుక్కునే దానికంటే, ఊరికే ఉండే పరిస్థితి వస్తుంది. అటువంటప్పుడు వెనక తెలంగాణా చట్టములో రక్షిత కౌలుదార్లకు ఉన్న హక్కులు యధాతథంగా ఉంటాయి అనే విధంగా ఒక సెక్షన్ ప్రత్యేకంగా యందులో ఎందుకు తీసుకురారు? ఆ విధంగా స్పష్టంగా లేకపోతే అనేక చిక్కులు కలుగుతాయి. కోర్టుకు వెళ్ళితే తెలంగాణా పెన్సెన్సి కు హక్కులు పోతాయేమోననే తీవ్ర సమస్య అందరినీ ఎదుర్కొంటుంది. ప్రధానంగా దానిని గురించి సెక్టోరియం లో ఆలోచించాలి. ఈ కొత్త చట్టం అమలులోకి వస్తే సీరియస్ పరిణామాలు ఉంటాయని జేతి కేశవరెడ్డిలాంటి వారికి కూడా తీవ్రమైన అనుమానాలు వస్తున్నాయి. వాస్తవానికి రెంట్స్ పెంచే సమస్య ఉంది. వీటన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకు ఆలోచించాలి. ఆంధ్రకు దీనివల్ల ఎంతమేలు చేస్తారో చూడాలి. అక్కడ కౌలుదార్లు వాలవరకు భేదాలు అయినారు, ఎక్కడైతే దేవాలయము భూము

లలో కొలుదార్లుఉంటే ఉండవచ్చును. వారికి మేలుచేస్తుంది. అంతవరకు అంగీకరిస్తాము. కాని అక్కడ ఎవరికో మేలుచేస్తాము అనే పేరుతో యిక్కడఉన్నది కాస్తా పోయేట్లు చేయకూడదు. సీలింగ్ బిల్ కూడ అదేవిధంగా తయారయింది. ఇక్కడ ఉన్న సీలింగ్, అంధ్ర ప్రాంతానికికూడ పెట్టాలనే ఉద్దేశంతో ప్రారంభించి చివరకు బిల్లు యొక్క రూపమునే సెలెక్టుకమిటీలో తారుమారుచేసి తెలంగాణా బిల్లుతో మొదటఉన్న మేలుకూడ పోయేట్లు తయారుచేయుటవల్ల, అదేదుర్గతి యీ తెలంగాణా బిల్లుకు కూడ పడుతుందేమో నని భావించవలసివస్తోంది. ఆ సమస్య ఎట్లా ఉన్నా తెలంగాణా చట్టములో ఉన్న మేరకు కొలుదార్ల హక్కులను కాపాడడానికి మంత్రిగారు హామీయిచ్చాల్సి. 37 (ఎ) హక్కు తెలంగాణాలో యిచ్చారు. దాని ప్రకారము 3 కుటుంబజేతాలకంటే ఎక్కువ ఉన్న భూమి, హైదరాబాదు చట్టంలోని సీలింగ్ కంటే ఎక్కువ భూమి ఉంటే ఆ భూములు చేస్తున్న సాధారణ కొలుదారు రక్షిత కొలుదారులవుతాడు. దీనిలోకూడ అంతకంటే ఎక్కువఉంటే రక్షితకొలుదార్లు అవుతారనిచేర్చారు. హైదరాబాదు తెలంగాణా చట్టం ప్రకారం ఇదివరకు తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్న సీలింగ్ ఇప్పుడు మారుతున్నది. ఇప్పుడు మనం పాస్ చేసిన బిల్లు ప్రకారం సీలింగ్ తెలంగాణా ప్రాంతంలో పెరుగుతున్నది. దాని ప్రకారం ఇదివరకు కొలుదార్లకు ఉన్నటువంటి హక్కులు పోతాయా అని ప్రభుత్వమును ప్రశ్నిస్తే, పోవు అని అంటున్నారు. తెలంగాణాలోని రక్షిత కొలుదార్లు తమకు పట్టా హక్కులు కల్పించమని ధరభాస్తులు పెట్టుకొన్నారు. ప్రభుత్వం ప్రత్యేక ప్లాఫ్ నువేసి అటువంటి తెలంగాణా బిల్లు తయారుచేశారు. అయితే కొందరిని ఆ బిల్లులో నమోదుచేయలేదు. అయితే కరెక్ట్ నరూల్సు ఉన్నవి. ఎవరిపేరైనా ఆ బిల్లులో రాకపోతే “అయ్యా నా పేరు ఫలానా చట్టం ప్రకారం దానిలో నమోదు కావలసిఉంది. కాని నమోదు కాలేదు; ఆ బిల్లును కరెక్టు చేయాలి” అని కరెక్ట్ నరూల్సు క్రింద డిప్యూటీ కలెక్టర్ కు ఒక ధరభాస్తు పెట్టుకొని తన పేరు నమోదు చేయించుకోవచ్చును. ఇప్పుడు ఆ హక్కు ఉంటుందా? కరెక్ట్ నరూల్సు క్రింద ఆ విధంగా పెట్టుకొనే హక్కు ఉన్నదా? తెలంగాణాలో ఉన్న సీలింగ్ ప్రకారం ఎవరికైతే రక్షిత కొలుదారు హక్కు వస్తుందో, ఇప్పుడు సీలింగ్ పెరిగినందువల్ల, ఆ హక్కు రాదు. తెలంగాణాలో సీలింగ్ పెరిగినందువల్ల సామాన్య కొలుదార్లు రక్షిత కొలుదార్లుగా ప్రకటించబడే హక్కు పోతున్నది. తెలంగాణా చట్టంలో ఉన్న సీలింగ్ ను, కాంపెనీషన్ ను దృష్టిలో పెట్టుకొని తెలంగాణాలోని సామాన్య కొలుదార్లకు, రక్షిత కొలుదార్లకు నష్టం కలుగనివిధంగా యీ బిల్లును అవసరమైన రీతిలో సెలెక్ట్ కమిటీ స్టేజ్ లో సవరిస్తామని మంత్రిగారు విస్పష్టమైన, ఖచ్చితమైన వాగ్దానం చేయవలసిఉన్నది. జేను చెప్పిన విషయాలకు మంత్రిగారు జవాబు చెప్పాలని కోరుతూ ఇంతటితో నా ఉపన్యాసాన్ని ముగిస్తున్నాను.

*శ్రీ ఎ.వి. నాగేశ్వరరావు (రాజమండ్రి): కాలుదారిబిల్లు చరిత్ర పై నందుకు చాలా సంతోషము. ముఖ్యముగా దీనివల్ల ఎక్కవమంది ప్రజానీకానికి అనగా మధ్యతరగతి ప్రజలకు— అపరాధం జరుగుతుంది అని అపోహగా ఉన్నది. కారణం ఏమంటే, చేజంలో యాబ్ సెంటి లాండ్ లార్డ్స్ ఎక్కవమంది ఉన్నారు. ఈ బిల్లులోని 14 వ క్లాజులో యావిధంగా చెప్పబడింది.....

“A landholder who is discharged from the Defence Service or the Merchant Navy or who ceases to be in the civil employment under the Union Government or a State Government...” ఈ క్లాజులో తెల్పబడినవారు మాత్రమే ఎప్పటికైనా భూమి రెన్యూమ్ చేయవచ్చునని అన్నారు. ఇతర ఉద్యోగాలు చేసుకొంటున్నవారు తమ భూమిని రెన్యూమ్ చేసుకోవాలికి యీ బిల్లులో ఎక్కడా సావకాశం కల్పించలేదు. ఈనాడు తమకున్న కొద్ది భూమిపై వచ్చే రాబడిచాలక, ప్యాక్టరీలలోను, ఇతర ప్రైవేట్ సంస్థలలోను పొట్టకూటికోసం ఉద్యోగాలు చేసుకొంటున్నవారికి భూమిపై వచ్చే రాబడిని రెంట్ పేరుతో యీ బిల్లుద్వారా తగ్గించటం జరుగుతోంది. మనం ఒక వైపున లాండ్ లెస్ పూర్వకు లాండ్ ఇచ్చి, వారిని ఆర్థికంగా అభివృద్ధిలోకి తీసుకురావాలని చెబుతూ, రెండవవైపున మధ్యతరగతి ప్రజలకు నష్టము వాటిల్లేరీతిగా యీ బిల్లును తయారుచేస్తున్నామేమోననే అనుమానం నాకు కలుగుతోంది. తప్పకుండా కాలుదార్లకు—భూమి సాగుచేసేవాడికి—రైత్వారీహక్కు ఇవ్వవలసినదే. అయితే ఆ ఇవ్వటంలో ప్రభుత్వం కొంచెం విచక్షణతో వ్యవహరిస్తే బాగుంటుంది. మా తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఎకరానికి పది బస్తాలు పండితే అందులో ఏడు బస్తాలు భూభూమందుకు ఇచ్చి, మూడు బస్తాలు కాలుదారు పుచ్చుకొనే ప్రాంతాలు ఉన్నవి. ఖర్చులు చెరిసగం భరిస్తారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో 6 బస్తాలు భూభూమందుకు, ఇచ్చి నాలుగు బస్తాలు కాలుదారు తీసుకొనే వర్గతి ఉన్నది. కొన్నిచోట్ల 50 పర్సెంట్ భూయజమానులు, 50 పర్సెంట్ కాలుదార్లు తీసుకొనే ఏర్పాటు ఉన్నది. సెలక్ట్ మిటీవారు ఆలోచించి యీ విషయంలో తగు నిర్ణయాలు చేయవలసిఉంటుంది. భూమిపై వచ్చే రాబడిచాలక, పొట్టకూటికోసం ఇతరచోట్ల, ప్యాక్టరీలలో, ఇతర ప్రైవేటు సంస్థలలో ఉద్యోగాలు చేస్తున్న మధ్యతరగతి ప్రజల సంకతికూడ సెలక్ట్ మిటీవారు దీర్ఘంగా ఆలోచించాలని రాబోయే సెలక్ట్ మిటీవారిని కోరుతున్నాను.

14 వ క్లాజులో పేర్కొన్న వారినేకాకుండా, ఇతరచోట్ల ఉద్యోగాలు చేసుకొంటున్న వారినికూడ ఆ క్లాజులో చేరిస్తే బాగుంటుందని నా సూచన. మనము ఇది వరకు యాంటీ డారిబిల్లు పాస్ చేశాము. కాని కట్నాలు ముందరే తీసుకొని ఏమీ పుచ్చుకోలేదని చెప్పే వ్యవహారం జరుగుతున్నది. క్లాజు ఆరులో యావిధంగా

చెప్పాడ—“No landholder shall claim, receive or stipulate for the payment by any tenant of any premium or other like sum in respect of the land held by him as a tenant or the rendering of any service by him other than the rent lawfully due in respect of such land” అది జరిగేవని కాదేమో, యాంటి డౌరీ విషయంలో ఎంత వక్రమంగా జరుగుతున్నదో, దీని విషయంలోను అంత వక్రమంగానే జరుగుతుందని నా అనుమానం. టెనెంట్స్ ను, భూభామందులను— ఇద్దరిని దృష్టిలో పెట్టుకొని శాసనం చేయాలి. ఏదో వోట్ కేచింగ్ కేంపెయిన్ కోసం గాని, తదితర దృష్ట్యాగాని, ఇటువంటి శాసనం చేయవద్దని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ఈ బిల్లు చదివితే; తహశీల్దార్లకు పుల్ పవర్స్ ఇచ్చినట్లు కనబడుతున్నది. ఆ ఫ్లేటన్ ఉన్న ఆఫీసర్స్ కు ఇన్ని పవర్స్ ఇవ్వటం సమంజసం కాదేమో. పీరికంటె హైస్టేబిల్ ఉన్న షర్మన్స్ కు ఇటువంటి పవర్స్ ఇస్తే జాగుంటుందేమో సెలెక్ట్ కమిటీవారు పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. బిల్లులోని క్లాజ్ 13-3-లో ఈ విధంగా ఉంది. “No surrender under sub-section (1) or relinquishment under sub-section (2) shall be valid unless it is admitted by the tenant before, and to the satisfaction of, the Tahsildar as having been made in good faith.” టెనెంట్ తన భూమిని Surrender చేయదలచుకొంటే లేదా relinquish చేయదలచుకొంటే—మొదట తహశీల్దారును తృప్తిపరచి చేయాలని చెప్పారు. టెనెంట్ తనకు భూమి అక్కరలేదు అని తలచి Surrender చేయదలచుకొన్నప్పుడు, అతడు తహశీల్దార్ ను ఎందుకు తృప్తి పరచాలో. నాకు అర్థంకాలేదు. ఈ క్లాజ్ ఎందుకు పెట్టాలో నాకు బోధపడలేదు. ఈ విషయం దీర్ఘంగా సెలెక్ట్ కమిటీవారు ఆలోచించవలసి ఉన్నది. ఆంధ్రాలో “ప్రాప్రెటైర్స్ టెనెంట్స్” అనేవారు ఇంతవరకూలేరు. ఇప్పుడు “ప్రాప్రెటైర్స్ టెనెంట్స్ ను” సృష్టించటంవల్ల ఆంధ్రాలో చాలా నష్టం జరుగుతుందని అంటున్నారు. అటువంటి నష్టం జరగకుండా చూడండి. ఇదివరకు హైదరాబాదు ప్రేటులో ఉన్న ప్రాప్రెటైర్స్ టెనెన్సీని ఇప్పుడు ఆంధ్రాలో పెట్టటం ఎంతవరకు న్యాయంగా ఉంటుందో ఆలోచించండి—హైదరాబాదు చట్టంలోని “మూడు ఫేమిలీ హోల్డింగ్స్” కు ఇప్పుడు పాన్ చేసిన సీలింగ్ బిల్లులోని “మూడు ఫేమిలీ హోల్డింగ్స్” కు చాలా వ్యత్యాసము కనబడుతున్నది. కౌలుదార్లకు కొన్ని అర్హతలు, హక్కులు ఇస్తున్నప్పుడు, భూభామందులకు కూడా కొంత ఉపకారము యీ శాసనముద్వారా చేయవలసి ఉన్నది. ఆంధ్రాలో యీ “ప్రాప్రెటైర్స్ టెనెన్సీ” ని introduce చేయటం గురించి సెలెక్ట్ కమిటీవారు దీర్ఘంగా ఆలోచించవలసి ఉన్నది. ఈ టెనెన్సీ చట్టం

ప్రీడర్స్‌కు బాగా పనిచేస్తున్నట్లు ఉన్నది. ఈ విల్లువల్ల ఇంకా ఎక్కువ లిటిగేషన్స్ పర్వచే అవకాశము ఉన్నది.

ఈ విల్లులో అపీలు చేసుకోవటానికి 60 రోజులు టైమ్ పెట్టారు. ఇంకా దీర్ఘకాలం ఇవ్వవలసి ఉన్నది. ఇప్పుడు ఇచ్చిన టైమ్ చాలదేమో! ఈ క్లాజులన్నీ సెలెక్ట్ కమిటీవారు దీర్ఘంగా చర్చించి అవసరమైన సవరణలు చేయగలరని ఆశిస్తున్నాను. మధ్యతరగతి ప్రజలకు అవకారం బరగని విధంగా యీ విల్లులోని క్లాజులను సవరించే విషయం సెలెక్ట్ కమిటీవారు, ప్రభుత్వము కూడా జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలని ప్రార్థిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ జి. గంగారెడ్డి (ముధోల్) : ఈ కౌలుదారీ విల్లుపైన అనేక మంది గౌరవసభ్యులు మాట్లాడారు. చట్టము చేయటం బాగానే ఉంటుంది. కానీ ఆ చట్టమును సక్రమంగా అమలు జరుపవలసిన బాధ్యతకూడా మనపైన ఉన్నది. చట్టము చేసేవారు ఒకరు; దానిని అమలు జరుపువారు మరొకరు కారు. మన ప్రభుత్వమే చట్టంచేసి, అమలు జరుపవలసి యున్నది. చట్టం చేయటం—ఒక అణా వంతు అయితే, ఆ చట్టాన్ని అమలు జరపటం—15 అణాలు వంతు అన్న మాట—అప్పుడే అది పూర్తిగా జయప్రదమైనట్లు అవుతుంది—అప్పుడే అది రూపాయిగా చెల్లుతుంది. కల్లెం దొరకగానే గుట్టంపై సవారీ చేయటం జరగదు. ఖానూన్ అన్నది కల్లెము. గుట్టము అన్నది అమలు జరపటం—కల్లెం చిలుకకొయ్యకి తగిలింది గుట్టంపైన సవారీ చేయటం సాధ్యం కాదు. అలాగే మనం చేస్తున్న చట్టాలను సక్రమంగా అమలుపరచక పోతే ప్రయోజనం లేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం ఇంకా ఎక్కువ శ్రద్ధవహించి, మనం చేసిన ఖానూన్‌లను సక్రమంగా అమలుజరిపితే ఆ ఖానూన్‌లవల్ల ప్రజలకు, ఉపయోగం కలుగుతుంది: అని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ కౌలుదారీ చట్టం ప్రీడర్లకు ఆదాయం కలిగించేట్లుగా ఉన్నది. భూస్వామి ఉన్నాడు, కౌలుదారు ఉన్నాడు. పంట వేసేటప్పుడు భూస్వామిని అడిగి వేయవలెనా, లేక తనంతట తానే వేయవచ్చునా అనే విషయం యిందులో లేదు. ఒకవేళ భూస్వామిని అడిగి ఇద్దరు సమాధానపడి పంట వేస్తే లాభం వచ్చినా వద్దం వచ్చినా యిద్దరు సంతోషపడతారు. లేకపోతే యిద్దరి మధ్య భేదం వస్తుంది. భూస్వామిని అడిగి విత్తనం వేయవలెనా, లేదా అనే విషయం యిందులో స్పష్టంగా లేదు. భూస్వామి బలవంతుడుగా వుంటే ఈ మనిషి ఈ విత్తనం వేసినాడు నన్ను అడిగి యింకొక విత్తనం వేసివుంటే బాగా పండేదేమోనని బలవంతంగా కౌలుదారును తొలగించేదానికి అవకాశం ఉన్నది. ఆ అవకాశమును దూరం చేయాలి. 5 వంతులు, 4 వంతులు అన్నారు. నీటి పారుదల భూమి ఉన్నది. అందులో నేను ఉల్లిగడ్డలు వేసినాను, దోసకాయలు వేసినాను పుంటికూర పెడు

తున్నాను. మెంఠి, కొత్తిమీర వేస్తున్నాను. 5 వంతులు భూస్వామికి, 4 వంతులు కౌలుదారుకు అంటే తగాదాలు వస్తాయి. 4 పుంటిహార కట్టలు తక్కువ వచ్చినాయి. దోసకాయలు ఇరవయి అయిదే వచ్చినాయి. అందులో 100 ఉంటే నీవు తిని వేశావేమోనని ప్రతినిత్యము లెక్కపెట్టడం ఇద్దరికి కలహం వచ్చే అవకాశం ఉన్నది. చొప్ప, గడ్డి మినహాయింపు అన్నారు కౌలుదారు తన స్వంత భూమిలో మంచి పంట వేసుకుని, కౌలుచేసే భూమిలో చొప్ప దట్టంగా వేస్తే చిట్టెడు జొన్నలు కూడ రావు. జాగ్రత్తగల కౌలుదారు అయితే భూస్వామిని మోసంచేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. పొలంలో పంట పండిన తరువాత దానికి కావలి ఎవరు ఉంటారు. పంట కోసిన తరువాత కౌలుదారు తీసుకుపోయి భూస్వామికి యిస్తే, ఆయన నేను తీసుకోను అంటే ఈ దాన్యం అంతా ఏ తహశీల్లో పోయాలి. ఆయన యిస్తే ఏసుకోకుండా కౌలుదారు నాకు యివ్వడం లేదు అని complaint చేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఇటువంటి లోపాలిన్ని ఈ బిల్లులో ఉన్నాయి. ఈ కౌలుదారి బిల్లువల్ల భూస్వామికి లాభం లేదు. కౌలుదారుకి లాభం లేదు. కౌలుదారు ఒక జత ఎద్దులు కొంటే 6 సంవత్సరాలు పని చేస్తాయి. 1000 రూపాయలు విలువగల ఎద్దులు 6 సంవత్సరాలు పనిచేసి చచ్చి పోతాయి. దీనివల్ల అతనికి సంవత్సరానికి 265 రూపాయలు నష్టం వస్తుంది. వాటికొరకు ఒక కొట్టంవేస్తే - 30 ఏండ్లదాకా ఉంటుంది అనుకోండి - దాని నష్టం సంవత్సరానికి 240 రూపాయలు. వ్యవసాయ ఫినిముట్లు వందరూపాయలు వడ్డంగి, కమ్మరి మొదలయిన చిలవతులకు 22 రూపాయలు తదితర ఖర్చులు నిత్యం ఒక రూపాయి వేసుకొంటే సంవత్సరానికి 360 రూపాయలు, విత్తనాలు ఎకరానికి 6 రూపాయలు, ఎరువులు 50 రూపాయలు, నాట్లకు 50 రూపాయలు, కోతకు 15 రూపాయలు, పట్టుడు 3 రూపాయలు. ఈ విధంగా లెక్కకడితే కష్టంచేసిన కౌలుదారుకు ఏమి మిగులుతుంది. ఎకరాకు 25 రూపాయలు కౌలుదారుకు లాభంవస్తుంది. ఆ పొలం అమ్మకం పెట్టినట్లయితే 3 వేలకు తక్కువ కాకుండా వస్తుంది. 360 రూపాయలు వడ్డీ వస్తుంది. ఈ విధంగా లెక్కకట్టినట్లయితే కౌలుదారుకు 25 రూపాయలు, భూస్వామికి 55 రూపాయలు వస్తాయి. అందులో 245 రూపాయలు తుట్టిపోతుంది. ఈ విధంగా భూస్వామికి, కౌలుదారుకు వస్తుంది. భూమిని చక్కగా పోషించుకోవాలి. ఎక్కువ పంట పండించాలి అంటే ఎవరయితే భూమి దున్నుతున్నాడో అతను ఆ భూమి తనదే నని అనుకోకపోతే ఫలం సరిగా ఎన్నటికీ రాదు. ఎన్ని ఎరువులు యిచ్చినా ఎంత యంత్ర సహాయం యిచ్చినా ఈ భూమి నాది కాదు అనే భావంతో దున్నితే దానిలో ఫలంరాదు. మనం చూస్తూనే ఉన్నాం. స్వంతంగా వ్యవసాయం చేసుకోనే నాడు అయినా జీతగాడ్డి పెట్టుకుంటే అతను ఎన్నిదినాలు అయింది, ఎన్ని నెలలు అయింది, యంకెంత ఉన్నది అని లెక్కపెట్టుకుంటూ

ఉంటాడు గాని అతనికి పంటతో అవసరంలేదు. అదే విధంగా పాళ్ళుకు యిస్తున్నాం. ధాన్య రూపకంగా పాలుకు యిస్తే మూడు మణుగులు పండితే నాకు ఒక మణుగు వస్తుంది కదా అని బాగ్రత్తగా చేస్తాడు. ఏ కార్యమైనప్పటికీ తనది అని అనుకొన్నదాకా వృద్ధిపొందే అవకాశాలు వుండవు. సర్కారు ఉద్యోగాలలోను, ఫ్యాక్టరీలలో చనిచేసే వారికి 3 family holdings ఉండ వచ్చునని ఉన్నది. కాని భూమి దున్నుకుని బ్రతికేటటువంటి వాడు basic holding కన్న ఎక్కువ దున్నుతున్నట్లయితే బేదఖలుచేసే అవకాశం యిందులో వున్నది. దున్నే ఎద్లకు బుట్టు, ఎక్కే గుఱ్ఱాలకు తుట్టు అని ఒక నామెత వున్నది. దున్నేటప్పడు ఏమి తినరాదు అని ఎద్ల మూతులకు బుట్టు కడతాడు. ఎక్కే గుఱ్ఱానికి మాత్రం దానాపోసి తుట్టి కడతాడు. అదే విధంగా కౌలుదారుల మూతులకు బుట్టు. భూస్వాముల మూతులకు తుట్టు ఉన్నాయి. “ సత్యమేవ జయతే ” అని మన ముందర ఉన్నది. ఇక్కడ మనం ఖానూన్ చేస్తుండగానే పటేల్ పట్టారీలుగాని మరొకరు గాని తమకు అనుకూలంగా దక్కించుకునే అవకాశాలు శక్తిించుకుంటున్నారు. ఈ నాడు మనం చూస్తున్నాం ఎంతో మంది గర్భముతో కనకున్నాగాని కలంతో పిల్లలను కన్నట్లుగా record లలో వున్నాయి. విద్య వచ్చినవాడు ఏ విధంగా అబద్ధపు పనులు చేస్తున్నాడో, విద్యరానివాడు ఏ విధంగా సత్యం కొరకు పాటుపడుతున్నాడో మనం చక్కగా గమనించాలి. ఈ నాడు records అన్నీ పట్టారీ వ్రాసినవే. అదే బ్రహ్మవ్రాత అవుతున్నది. చదువు రానటువంటి వాడికి ఆ record లలో ఏమి వున్నదో తెలియదు, Record లో వుంటేనే సరి లేకపోతే లేదు అని ఖానూన్ లో వుంటుంది. దీనినంతా చక్కగా పరిశీలించేందుకు ఒక కమిషన్ ను వేయాలి. ఆంధ్రలో records లేవు.

పటేల్ పట్టారీలు వీటికి సంబంధించిన రికార్డులు maintain చేయలేదు. ఆందువలన దీనికొరకు ఒక కమిషన్ ను నియమించి, యీ పనులన్నీ సక్రమంగా జరగడానికి ప్రయత్నిస్తే బాగుంటుంది. నా యీ సూచనను ఆమోదించి ఆ విధముగా ఒక కమిషన్ నియామకం జరుగుతుందని ఆశిస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ ఆర్. అచ్యుత రామయ్య (బందరు): అధ్యక్షా, భూమికి సంబంధించిన గగ్గోలు చాలా కాలముగా వుంటున్నది. మొత్తమ్మీద కొన్ని సంవత్సరాల అనంతరం మొన్న సీలింగ్ బిల్లు ఒక దానితో తీసుకరాబడింది. తరువాత దాదాపు పది ఏళ్లనుండి కౌలుదారి చట్టం అమలులోవుంది. కౌలు తీసుకున్న వారికి కొంత రక్షణ కల్పించామని అనుకున్నా కాని, ఆంధ్ర ప్రాంతములో అది కౌలుదార్ల రక్షణకు బదులు వారిని భంజించడానికి ఎక్కువచోట్ల తోడ్పడింది.

ఇప్పుడు మరల యీ బిల్లును తీసుకువచ్చారు. దీనిలో భూస్వామికి, కొలుదారుకు న్యాయం కలిగించడానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. మానవ ప్రయత్నంతో చాలా వరకు న్యాయం కలుగజేయడానికే ప్రయత్నిస్తుంటాం. అయినప్పటికీ, కొన్ని చిక్కులనుండి బయటపడలేము గాన కొన్ని పొరబాట్లు జరుగుతూ వుండవచ్చు. అయినప్పటికీ అటువంటి చాలా పొరబాట్లను సర్దుదానికి యీ బిల్లు ప్రయత్నం చేస్తున్నది. ఇందులో అక్కడక్కడ adjustment యొక్క అవసరం కూడవుంది. ఇంతకు మించి భూమివుంటే అది అతని శక్తికి మించివుంది. కార్యం చేయడం కష్టం కాబట్టి సీలింగ్ పెట్టాలి అనుకున్నాం. అలాగే యింతకంటే తక్కువ గనుక వుంటే పని చేయడం కష్టం అనే చిక్కుకూడవుంది. అయితే చాలా కాలంగా భూమిని ఒక bank గా వుపయోగించుకునే ఆచారం మనదేశంలో వుంది. రేషన్ రేటులను, యితర సమయములందు భూమి వుపయోగ పడుతుందనే ఆశవుంది. అందువలన వుద్యోగాలు కలిగినవారు కూడా పెట్టుబడికి తగిన ఫలితం వచ్చినా, రాకపోయినా కొన్నిదోట్ల భూములు కొనుక్కున్నారు. అవిధంగా కొనడంలో భూములకు విపరీతమైన ధరలు పెరిగిపోయాయి. ఒక్కొక్కచోట ఎకరం అయిచారు వేలుకూడా అమ్ముతూవచ్చింది. ఈ విధంగా కొనడంలో కొంతమంది న్యాయంగా డబ్బు సంపాదించినవారు కూడా వుండివుండవచ్చు. యింకొక రకంగా సంపాదించినవారు కూడా వుండివుండవచ్చు. 1928, 29, 30 సంవత్సరాలలో వచ్చిన మాంద్యములో అనేకమంది పావుకాట్లు—భూమి అంటే ఏమిటో తెలియనివారు కూడా—అప్పులు యిచ్చి భూములను కొనుక్కున్నారు. అందువలన భూమి బాగా పండేదానిగా చేయడానికి అవకాశం లేకపోయింది. ఒక వ్యక్తి యొక్క property మీద మనకు వున్న ప్రత్యేక మైన యింటరెస్టు అల్లా ఆ భూమి సవ్యంగా పండేట్లు చూడడమే. అందువలన ఆ పంటమీద మనకు ఆసక్తి వుంటుంది. అందుకు ఆ భూమిపై పనిచేసే రైతుకు తగిన స్తోమతు, తగిన బలం, encouragement వుంటేనేగాని, తగిన ప్రతిఫలం చేకూరదు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఎంతో ఖరీదు పెట్టి భూములు అనేకమంది కొనుక్కున్నారు. నిజానికి, అది అంత ఖరీదు కాకపోయినప్పటికీ కనీసం యింటికి సంవత్సరం పొదుగునా సరిపోయే ధాన్యం అయినా వస్తుందనే వుద్దేశంతో ఆ విధంగా కొనుక్కున్నారు. ప్రభుత్వంగా యీ భూముల విషయంలో, అధికారోత్పత్తికి మనం తీసుకోవలసిన చర్యలగురించి ఆలోచించవలసిన అవసరమున్నది. నేను వివరాలలోనికి ఇప్పుడు పోవడంలేదు. ఎందుకంటే యిది సెలెక్ట్ కమిటీమందుకు వెదుతున్నది. సెలెక్ట్ కమిటీలో అన్ని విషయాలు యోచించి, యిందులో వున్న స్వల్పమైన దోషాలు సవరించవచ్చును. ఎందుకంటే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని అన్ని ప్రాంతాలలో పరి

స్థితులు ఒకేరకంగాలేవు. కోస్తా జిల్లా బాగా నీటి సౌకర్యంగల పార్శ్వాలలో ఒక రకంగాను, నమద్ర పార్శ్వములో మరొక రకంగాను, యింకొకచోట యింకొక రకంగాను యీ విధంగా వుండి భూమి పరిస్థితి. అందువలన పీటన్నింటిని యోచించి ఎవరికి అన్యాయం జరుగకుండా చేయడానికి సెలెక్ట్ కమిటీలో కృషిచేస్తారని నేను అభిప్రాయపడ్డాను. మన రెవెన్యూ మంత్రిగారి అధ్యక్షములలో యీ భూముల విషయములో చున్న గగ్గోలును ఒక దారికి తెచ్చి, గందరగోళం తగ్గి తన బంధోబస్తు బరుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. ఈ సమయంలో నేను రెవెన్యూ మంత్రిగారిని అభినందించక తప్పదు. భూములకు సంబంధించిన ఈ కల్లోలం గత పన్నెండు సంవత్సరాలుగావుండి, దీనిని ఒక దారిలోనికి యిప్పుడు తీసుకువచ్చారు. అందుకు నేను వారిని అభినందిస్తూ యంతటితో సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ ఎ. వెంకట రామరాజు (రాజోలు-జనరల్) : అధ్యక్షా, ఇంతకు ముందు ఆంధ్ర కౌలుదారీ చట్టములో లేనటువంటి కొన్ని ప్రత్యేకమైన సౌకర్యాలను యిందులో కల్పిస్తున్నాం; తెలంగాణాలో యంతకుముందు వున్న సౌకర్యాలను కూడా తీసుకువచ్చి ఆంధ్ర పార్శ్వమునకు విస్తరింపజేస్తున్నాం అని మంత్రిగారు చెప్పారు. అయితే యిందులో వున్న ఘనమైన విషయమేమిటో మనవిజేస్తాను. ఆంధ్ర కౌలుదారీ చట్టములో protected tenant అనేభాగం మొత్తంగా చర్చించబడలేదు. వీరు తీసుకొచ్చి చెట్టారు. అయితే ఆంధ్ర కౌలుదారీ చట్టం యిచ్చిన protection దృష్ట్యాగాని, ఆ చట్టం ఆచారంలోకి వచ్చే పుటికి ఆంధ్ర పార్శ్వములో కౌలుదార్లే లేకుండా పోయారు. అందువలన ఈ రక్షణలన్ని ఎవరికి వరిస్తాయో తెలియదు. ఇకపోతే, కొన్ని సౌకర్యాలనుకూడా వారు పోగొట్టుకు టున్నారని చెప్పడానికి నేను విచారిస్తున్నాను. అందులో ముఖ్యమైనది నాలుగవ క్లాజు. ఆంధ్ర కౌలుదారీ చట్టంప్రకారం అంతకుముందు వున్న కౌలును మనం నిర్ణయించిన కౌలురేటుకంటె తక్కువ వున్నట్లయితే ఆ తక్కువే చెల్లాలని మనం చెబుతూవచ్చాం. కాని అలాంటి అవకాశం యిక్కడ క్లాజు నాలుగులో కల్పించలేదు. అందువలన ఆచరణలో ముందు ముందు అనేక చిక్కులు వస్తాయని మనవిజేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు యీనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ ములో sugar factories క్రిందవుండే చెరకుతోటలు సీలింగ్ బిల్లువలన exemptions లోకి వస్తాయి. అయితే చెల్లా ప్రదేశాలు పరిశీలించినట్లయితే తెలిసే విషయం ఒకటివుంది. వరి పొలాలను కౌలుకు తీసుకుంటాడు. మూడు సార్లు చెరకు పండించి, తరువాత రెండుసార్లు వరి పండించి, తిరిగి చెరకువేస్తాడు. అందువలన అక్కడ - 'whichever is less' అని చెప్పకపోయినట్లయితే చాలా నష్టం వస్తుంది. 'Whichever is less' అనే పొరీవిజన్ కౌలుదారును

దృష్టిలో పెట్టుకోవచ్చుడు అన్ని సందర్భాలలోకూడ కల్పించ వలసిన అవసరం ఉన్నది. శ్రీ రంగారెడ్డిగారు, దీనిని పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

వ్యవసాయ పెట్టుబడులవిషయమై ఎందులోకూడ భూభామందు భాగస్వామి కానక్కర లేదని క్లాజు (4) లో ఉన్నది. అంధ్ర కౌలుదారీ చట్టములో రసాయనిక ఎరువులు వుపయోగించినపుడు భూభామందు కూడ ఒక భాగస్వామి కావాలి. తతిమ్మా వ్యవసాయపు ఖర్చులు, పెట్టుబడులు మున్నగునవన్నీ కౌలుదారే భరించాలని నున్నది. ఈనాడు భూస్వామి సగం ఖర్చు భరించి ఎరువు వేయించినట్లయితే అధికంగా పంటపండినపుడు తనకుకూడ ఎక్కువ ఆదాయం వస్తుంది కనుక రసాయనిక ఎరువు వేయడానికి తయారవుతాడు. ఇటువంటిది, ఒక్కకౌలుదారు శ్రేయస్సు దృష్ట్యానే కాదు, భూస్వామి శ్రేయస్సుదృష్ట్యా కూడ అవసరం. ఇది లేకపోతే, కౌలుదారు వేయలేక వేయడు; భూస్వామి వేయగలిగినప్పటికి కూడ అవకాశం లేకపోతే వేయడు. అప్పుడు మొత్తం పొడిక్షనే దెబ్బతినే పరిస్థితి వస్తుంది. రసాయనిక ఎరువులు వేయడంలో భూస్వాములుకూడ భాగస్వాములు అయేటట్లు చేసినట్లయితే పొడిక్షను పెరుగుతుంది. నాలుగవ వంతు పంటను తీసుకొనే భూస్వామికికూడ లాభం వుంటుంది కాబట్టి, భూస్వామి లాభందృష్ట్యా కూడ దీనిని పెట్టవలసివుంటుంది. మంత్రిగారు దీనినికూడ పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

8 వ క్లాజులో రెవిన్యూ డివిజన్లో ఆఫీసరుకు, భూస్వామికి అధికారాలకు సంబంధించివున్నది. అది చాల అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. సబ్-క్లాజు రెండులో ఆ ప్రోవేజములో ఆ రకపుభూముల కౌలు విలువ, వగయిరా, వగయిరా అని 4, 5 చటమ్స్కింద, చేర్చారు. ఏ కేటగిరీ భూమికి ఎంత కౌలురేటు ఉండాలో నాలుగవ క్లాజులో చెప్పబడివున్నది. దెప్పుటే కలెక్టరు దృష్టికి వచ్చిన నేను తాముకు భూమి ఏ తరగతికి చెందుతుందో ఆ రేటు ఆటోమేటిక్ గా అప్లయిచేయడమే తప్ప మళ్ళీ, ఆ ప్యాంతంలో వున్న రేట్లు ఇట్లా ఉన్నాయి, పంబంధాలు ఇట్లా ఉన్నాయి, ఇచ్చి పుచ్చుకోదాలు ఇట్లా ఉన్నాయి అని ఆర్. డి. బి. గారు పరిశీలించి డిసైడ్ చేసే అధికారం ఇవ్వడం అవసరం. నాలుగవ క్లాజులోవున్న ప్రకారం భూమియొక్క తరగతినిబట్టి ఆర్. డి. బి. డిసైడ్ చేసేటట్లు ఉండాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

తోటలకు సంబంధించిన విషయం వున్నది. సీలింగు బిల్లులో తోటలన్నీ ఎగ్జంప్టు చేయబడినాయి. కొన్ని తోటలు కౌలులో వున్నాయి. వీటిని గురించి కూడ ఆలోచించాలి కదా. సీలింగుబిల్లు వల్ల భూములు పోయే పరిస్థితి వుండదు కాని కౌలుకో వున్నప్పుడు కౌలురేటు నిర్ణయించవలసిన అవసరం వున్నది. మెట్ట

పొలాలకు ఏ రకమయిన రేటు వుండాలో యిందులో లేదు. వెట్ ల్యాండ్ వరకు మాత్రమే యిందులో వున్నది. దీనిని ఆంధ్ర కౌలుదారీ చట్టములో కూడా మినహాయించారు. ఇప్పుడయినా చర్చించి తోటపాలాలు కౌలుకు యిచ్చినప్పుడు ఏ రేటు వుండాలనేది నిర్ణయించవలసిన అవసరమున్నది.

నష్టపరిహారం యిచ్చుటలో, మూడు కేటగిరీస్ గా చెప్పారు. మెట్టభూమికి నష్టపరిహారం కౌలురేటుకు పదిహేను రెట్లు ఉంచాలని చెప్పారు. మాగాణి భూమికి సంబంధించినంతవరకు 6 రెట్లు, 8 రెట్లు అన్నారు. మెట్ట అనినంత మాత్రాన 15 రెట్లు కౌలురేటు ఎందుకు యివ్వాలో నాకు అర్థంకావడంలేదు. మెట్టపొలాల కౌలుకూడ చాల పెద్ద మొత్తంగా వుంటుంది. ఆ పెద్ద మొత్తాన్ని 15 రెట్లు చేసినట్లయితే ఎంత ఎక్కువ అవుతుందో గమనించాలి. పల్లం ఎక్కువ ఆదాయాన్ని ఇస్తుంది; మెట్టభూమి అయితే తక్కువ ఆదాయం వస్తుంది అనుకోవడంలో అర్థంలేదు. మెట్టలో కౌలురేటుకు 15 రెట్లు అంటే దాదాపు భూమి ఖరీదే అయిపోతుంది. అందువల్ల, 15 రెట్లు అని పెట్టవలసిన అవసరం లేదు. దీనిని పునఃపరిశీలించ వలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్ర కౌలుదారీ చట్టం ప్రకారం కూడ 50 నుంచి 25 పర్సెంట్ కు వస్తుంది. 50 పర్సెంట్ అనేది అర్థ రహితం. కౌలుదారు భరించడం కష్టం కనుక 25 పర్సెంట్ కు తగ్గిస్తున్నాము. 50 పర్సెంట్ చెల్లించుకొంటున్న కౌలుదారులే చాలా తక్కువ. బకాయిలు వుంటే వాటిని పురస్కరించుకొని భూములనుంచే లేవే అవకాశం ఆంధ్ర కౌలుదారీ చట్టములో వున్నది. ఇప్పుడు 50 పర్సెంట్ నుంచి 25 పర్సెంట్ కు తగ్గిస్తున్నాము. అటువంటప్పుడు బకాయిల పేరుతో ఉన్న కౌలుదారులను తొలగించకుండా చూడవలసిన అవసరమున్నది. బకాయివుంటే ఎంత బకాయివున్నదో ఆలోచించాలి. 25 పర్సెంట్ వరకు చెల్లించి, లేక 30 పర్సెంట్, 40 పర్సెంట్ వరకు చెల్లించి ఇంక పది వర్సెంటు వాకీవున్నట్లయితే వారిని తొలగించకూడదు. దీనిని పునరాలోచనచేసి, వారికి రక్షణ కల్పించే అవకాశం కలుగజేయాలని మనవిచేస్తూ, నాకీ అవకాశం యిచ్చిన అధ్యక్షులవారికి, ధన్యవాదాలివ్విస్తూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ వి. కూర్మయ్య (గుడివాడ-రిజర్వుడు) : అశ్వత్థా, మంత్రి వట్టలు యీ బిల్లు తెచ్చినందుకు హృదయపూర్వకముగా వారికి వందన సమర్పణ చేస్తున్నాను. నిన్న నేను బంజరుభూముల పంపిణీ గురించి మాట్లాడేటప్పుడు సక్రమంగా పంపిణీ చేస్తారనే నమ్మకం నాకు లేదని చెప్పాను. ఈనాడు యీ బిల్లును చూచినతరువాత ఇంతచక్కని బిల్లు ఏవిధంగా తెచ్చారో, వారు ఏవిధంగా మేనేజ్ చేశారోనని నాకు ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది. కర్నూలులో ఉండగా కౌలుదారీ బిల్లును పాస్ చేశాము అప్పుడు నేనుకూడ కమిటీలోవున్నాను. అప్పుడు భూస్వా

ములంతా కూడ పెద్ద యుద్ధంచేశారు. యుద్ధంచేయడమే కాకుండా, మొదటి తరగతి మాగాణిభూమి కొలుకుఇస్తే, అందులో మాటికి 50 వంతులు వారికివ్వాలనడమే గాక, గడ్డిలోను, రెండవ వంటలోను కూడ భాగాలు కావాలన్నారు. ఆనాడా విధంగానే బిల్లు పాస్ చేశాము. చట్టము అయినది. ఈ రోజున మంత్రి వర్గులు భూస్వాములకు 25 పర్సెంట్ కంటే ఎక్కువ ఇవ్వవలసిన అగత్యం లేదని బిల్లు తెచ్చారు, వారు చాల ఉదార భావంతో, గొప్ప భావాలతో, కౌలు దారుల కష్టములను గ్రహించి, వారి కష్టానికి తగిన ఫలితం చూపించాలనే ఉద్దేశంతో, వారికి నష్టాయంచేసే నిమిత్తం యీ బిల్లు తెచ్చినందుకు వారినభినందిస్తున్నాను. భూస్వామికి 25 పర్సెంటు ఇవ్వాలనడం సరిగాలేదు, అది చాల తక్కువ అని మాట్లాడినవారు ఉన్నారు. సీలింగు బిల్లులోను, అదనపు ధరలు నిర్ణయించడంలోనుకూడ రైతులు కంట్రీల్స్ ట్రైమునుంచీకూడ వ్యవసాయం కోసం ఎకరానికి మాటికి 50,60 వంతులవరకు ఖర్చు పెడుతున్నారని చెబుతూనే వచ్చాము. భూములను పండించడానికి 60 పర్సెంటు ఖర్చు అవుతుందని చెప్పి రైతాంగ ప్రోత్సాహం ఇప్పుడు తిరిగి 25 పర్సెంటు అనేది చాల అన్యాయమని చెప్పడంచూస్తే నాకు చాల ఆశ్చర్యంగావున్నది. ఎకరానికి 60 పర్సెంట్ ఖర్చు పోతే మిగిలేది 40 పర్సెంటు, ఆంధ్రబిల్లును ఆములులోనికి తెచ్చినట్లుయితే, లాండు హోల్డర్ కు 20 పర్సెంట్ కంటే ఎక్కువ ఇవ్వకూడదు. మంత్రిగారు దీనిని చాల గొప్ప భావంతో తెచ్చారు. రైతు ప్రోత్సాహాలుగాని, రైతులుగాని ల్యాండు హోల్డర్ కు 25 పర్సెంట్ ఇవ్వడం చాల అన్యాయం అనడం చాల అన్యాయమని నేను చెబుతున్నాను. ఈనాడు 25 పర్సెంటు కంటే ఎక్కువ రాదు. కూలిరేటు ఎక్కువ అయినది. మా జిల్లాలో యీమధ్య ఊడ్పులు ఊడ్పుస్తూంటే ఆడమనిషికి రోజుకు 3-8-0 రూపాయలకూలి, మగమనిషికి 5 లేక 7 రూపాయల కూలికూడ ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ సిద్ధాంతం ప్రకారం చూస్తే కూలివానికి ఎక్కువడబ్బు ఇవ్వడం వాస్తవమే. 60% ఖర్చులక్రిందపోతుంది. కూలికి, నాగళ్ళకు, manure కు ఖర్చు అవుతుంది. సీలింగుచట్టం వచ్చినప్పుడు ఇంతంత ఖర్చు అవుతుందని సీలింగు అన్యాయం అని చెప్పి ఇప్పుడు కౌలుదారులు ఇంత తక్కువ భాగం భూస్వామికి ఇవ్వడం అన్యాయం అని అంటున్నారు. అధ్యక్షా, ఒకేనాలుక రెండు మాటలు మాట్లాడుతోంది. ఒకవైపు ఇంత ఖర్చు అవుతుంది అంటున్నారు, మరొకవైపు అంత ఖర్చు కాదని చెబుతున్నారు. ప్రజా ప్రోత్సాహాలమై మనం ఈ సభలో కూర్చున్నప్పుడు న్యాయంగా ఏమిచేయాలనేది ఆలోచించాలి. ఒక రివెల్యూషన్ రాబోతోంది. సీలింగుచట్టం అనేది రైతురక్షణ చట్టం అనాలి. ఆ చట్టం పాసుచేసినపుడు కౌలుదారులకు ఎవరూ కొలుకు ఇవ్వరు అంటున్నారు. నిజమే, 50% మాగాణి భూములలోను 33% మెట్లభూములలోను ఇస్తున్నపుడు

భూస్వాములు కొలుకు ఇవ్వడం మానివేసి బలవంతంగానో పోలీసుల ద్వారానో కొలుకు ఇచ్చిన భూములను లాక్కున్నారు. ఇప్పుడు ఇవ్వనే ఇవ్వరు. అయితే భూమిని కొలుకు ఇచ్చేది ఎవరు? ఏ navy లో ఉన్నవారో, పట్టచాలలో ఉద్యోగాలు చేసేవారు మాత్రమే కొలుకు భూములను ఇస్తారు. వారికి కూడా రక్షణ కల్పించారు. వారు వచ్చి వ్యవసాయం చేసుకుంటామని అంటే మూడు నెలల నోటీసుతో ఆ భూములను వారికి అప్పగించాలని ఉంది. కొలుకు ఇవ్వకపోతే మరొక మార్గం ఉంది. ఒక వేళ కొలుకు లేదు తక్కువ అనే అభిప్రాయంతో భూమిని కొలుకు ఇవ్వని కష్టంలో కూలివానిని రక్షించడానికి మరొక మార్గం ఉంది. అందుకొరకే దాదాపు 10.15 సంవత్సరాలుగా నేను ప్రియత్నం చేస్తున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు minimum wages చట్టాన్ని తీసుకువచ్చారు. అంధ్రప్రదేశ్ లో minimum wages in agricultural employment విచారించడానికి ఒక కమిటీని వేసారు. వారు తమ రిపోర్టును కూడా ప్రభుత్వం వారికి సమర్పించారు. ఆ రిపోర్టులోను సూచనలను అమలుపరిచే తప్పనిసరిగా, విధిగా కూలిరేట్లు ఇచ్చుకోవాలి. కూలిరేట్లు ఎక్కువ అయిపోతాయి కాబట్టి కొలుకు ఇచ్చుకోక తప్పదు. Minimum wages of agricultural employees బిల్లు వచ్చి నపుడు minimum wages అంటే ఏమిటో, fair wage అంటే ఏమిటో విచారించవచ్చును. ప్రభుత్వం minimum wages in agricultural employment bill తెచ్చినపుడు ఈ భూస్వాములు కొలుకు ఇవ్వకుండా ఎట్లా తప్పించుకుంటారో పరిక్షా సమయం అవుతుంది. కూలిరేట్ల ప్రకారం కూలి ఇచ్చి వ్యవసాయం అయినా చేయించుకోవాలి; లేకపోతే కొలుకునా ఇచ్చుకోవాలి. లేకపోతే భూములను అమ్ముకోవాలి. అదే ప్రభుత్వం కోరేది; కాంగ్రెసు కోరేది; ప్రజలందరు కోరేది. ఎంత slow process లో తీసుకువచ్చి సీలింగ్ పెట్టి భూములు ఉంచుకోవాలనుకున్నా వ్యవసాయ కూలీల చట్టం వచ్చినపుడు కొలుకు ఇచ్చుకోక తప్పదు. లేకపోతే రెండు రూపాయలు, మూడు రూపాయల కూలి ఇచ్చుకుంటే వ్యవసాయం గిట్టదు. 20% కూడా నిజంగా మిగులదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎరువుల ధరలు చాలా విపరీతంగా ఉన్నాయి. రు. 25 లు వరకు బస్తాకు వస్తోంది కాబట్టి ఏదో మిగిలినట్లు కనబడతోంది. కాని అవసర వస్తువులు, బట్టలు, ఎరువులు, ఇనుము తెచ్చుకోవాలంటే హాళికి హాళి, సున్నకు సున్న. 100 ఎకరాలున్న రైతుకు కూడా ఈరోజు డబ్బు ఏమీ మిగలడంలేదు. ఏకొంచెం అయినా డబ్బు మిగిలితే వివాహాలకు ఎక్కువ ఖర్చు చేయడంవల్ల కూలివానికి రైతు స్థితి అధ్యాత్మంగా ఉందని నాకు తెలుసు. ఉన్నదానితో కూలివాడు తృప్తి పడతాడు. రైతు కూతురు పెండ్లికొడుకు పెండ్లి పేరుతో, టిపార్టీల పేరుతో దుర్వ్యయం చేస్తాడు. కూలివాడు రూపాయి తెచ్చుకుంటే కలో, గంజో తాగి

అసంతృప్తి లేకుండా కాలం గడుపుతాడు. మంత్రివర్యులకు ఇదివరకు చేసిన విమర్శకు తమార్పణ చెప్పకుంటూ, ఈ విధమైన బిల్లు తెచ్చినందుకు వారిని మరొకసారి అభినందిస్తున్నాను. సెలక్టు కమిటీని ఏర్పాటు చేసేవిషయంలో మంత్రిగారికి మొదటినుంచి ఒకటి చెబుతున్నాను. సీలింగు బిల్లుపై సెలక్టు కమిటీ వేసినప్పుడు అందులో 50% landless labour తరపునఉండే శాసన సభ్యులను 50% భూస్వాముల తరపువారికి వేయాలనిచెప్పాను. అట్లాకాకుండా ఇంచుమంచి అందరిని భూస్వాములనే సెలక్టు కమిటీలో వేస్తే సరియైన విపరీతం రాదు. మనశాసనసభలో భూములులేని శాసనసభ్యులు చాలమంది ఉన్నారు : landless labour తరపునఉండే శాసనసభ్యులు చాలమందిఉన్నారు. అందుచేత ఈ సెలక్టు కమిటీలోనైన మంత్రివర్యులు విచారించి 50% have-nots కు ప్రతిధులుగా ఉన్నవారిని వేయాలని కోరుతూ సెలవుతాసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి (సూర్యాపేట—జనరల్) : అధ్యక్షా, నేను ఈ బిల్లుపై మాట్లాడే సందర్భంలో ప్రత్యేకంగా ఒక విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈ విషయాన్ని జ్ఞాపకం ఉంచుకుని సమాధానంలో చెప్పగలరని ఆశిస్తున్నాను. సూర్యాపేట తాలూకాలో కొన్ని ఈనాము భూముల సమస్య ఉంది. వాటి విషయమై స్పష్టంగా ఈ బిల్లులో ఏమీ లేదు. దేవాదాయం ఈనాముల గురించి ఏమీ చేశారనేది ఇందులో స్పష్టంగాలేదు. ఈ విషయం మంత్రిగారికి తెలుసు. చాలా దీర్ఘకాలంగా రైతులు సేద్యం చేస్తుంటే ఈనాం భూములు తెలంగాణాలో వందల ఎకరాలున్నాయి. ఈనాం భూముల విషయమై కవులు దారుల చట్టం ప్రకారం హక్కులు వర్తిస్తాయనే ఉద్దేశంతో చాలా ఈనాము భూములనుంచి బేరఖలు ఆర్డర్లు ఇచ్చి ఆక్సన్ పెడతామని అంటున్నారు. ఉదాహరణకు సూర్యాపేట తాలూకాలో కందగట్ల అనే గ్రామంలో దేవల ఈనాం భూమి 600 ఎకరాలున్నది. దానిపై వందసంవత్సరాలకు పైగా సేద్యం చేస్తున్న వంద కుటుంబాలున్నాయి. ఈ భూమిలో 50 బావులకు వైగా త్రవ్వకున్నారు. 60, 70 కొట్టాలు వేసుకున్నారు. చాలా స్థిరమైన కట్టడాలుకూడా వేసుకున్నారు. వంద సంవత్సరాలుగా చేస్తుంటే 1954 లో డిప్యూటీ కలెక్టరు వచ్చి, భూములను పరిశీలించే స్వయంమైన rent నిర్ణయించే protected tenants గా వారిని డిప్యూటీ కలెక్టరు గుర్తించాడు. అయితే నల్గొండ జిల్లా కలెక్టరు నుంచి ఒక ఆర్డరు వచ్చింది. ఈ భూములను ఆక్సన్ కు పెట్టాలని అందులో ఉంది. అప్పుడే ఆక్సన్ కూడా ప్రారంభమైనది. వంద సంవత్సరాలుగా సేద్యం చేసుకునే రైతుల హక్కులు ఏమిటి? ఇంతకాలంగా ఆ భూములపై సేద్యం చేస్తున్న రైతులు ప్రభుత్వానికి స్వయంమైన rent pay చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు.

ప్రభుత్వాధికారుల వద్దకు వెళ్ళి ఈ విషయమై చెబితే చట్టంలో రైతుకు అనుకూలంగా హక్కులు లేవు, ఆర్డర్ పెట్టవలసిందిని చట్టంలో ఉంది, ఆర్డర్ పెట్టడం ఒకటే విధానం అని చెబుతున్నారు. ఈనాం భూముల విషయమై మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి. 1955 లో ప్రభుత్వం ఇచ్చిన సర్క్యులర్ ఒకటి ఉంది. దీర్ఘ కాలంగా సేద్యం చేస్తూ న్యాయమైన rent pay చెస్తూ ఉండే రైతులు ఈనాం భూములలో ఉంటే వారిని కడలేంచకూడదని ఆంధ్రంలో ఉంది. వారి హక్కులను గుర్తించాలని అందులో ఉంది. ఆ సర్క్యులర్ ను పాటించే నిర్బంధం తమకేమీ లేదని అధికారులు చెబుతున్నారు. Law లో ఆర్డర్ చేయాలని ఉంది కాబట్టి చేస్తున్నామంటున్నారు. ఈ నిబంధన ప్రకారమే పోతే దీర్ఘ కాలంగా ఉండే రైతుల పరిస్థితి ఏమికావాలి? ఆ రూములను చదునుచేసి ఇంక కాలంగా సేద్యం చేస్తున్నవారు, అక్కడే స్థిరనివాసం ఏర్పరచుకున్నవారు తొలగిపోవలసిందేనా? ఈ చట్టంలో ఏమైనా అవకాశం ఉందా, ప్రభుత్వం అనుసరించే విధానం ఏమిటి, రైతుల హక్కులను కాపాడడానికి ఏమైనా పర్యాయ ప్రభుత్వం ఈ బిల్లు మూలంగా చేస్తుందా, లేదా అనే విషయం మంత్రిగారు సమాధానం ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. రైతుల న్యాయమైన హక్కులను గుర్తించాలని 1955 లో ఈనాం భూములపై సేద్యంచేసే రైతుల హక్కులను గుర్తిస్తూ గతంలో ప్రభుత్వం issue చేసిన సర్క్యులర్ ప్రకారం ఈ బిల్లులో అవకాశం కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారు ఈ విషయం జ్ఞాపకం ఉంచుకుంటారని అభిప్రాయపడుతున్నాను.

(Mr. Speaker in the Chair)

*శ్రీ ఎన్.కె. లింగం (నందికొట్కూరు-రిజర్వుడు): అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్టినందుకు కవులు చేసుకునే రైతులేకాదు, 70% గా ఉన్న రేణ ప్రజలందరూ ఆనందిస్తున్నారు. సిలింగుబిల్లు తెచ్చినపుడు మాటికి 90 మంది ముఖపడ్డారు. ఎందుకంటే — ఉన్నవారి భూమి ఒకసెంటు లేనివారికి రావడం లేదు; ఉన్నవానికి పోవడంలేదు — దేశంలో ఒకవిధమైన అలజడి, ధనిక భూస్వాముల ప్రయోజనాలను రక్షించుకోవడంతప్ప ఈ బిల్లువల్ల ప్రయోజనం లేదని వల్లెటూళ్ళలో 95% మంది విమర్శిస్తున్నారు. మంత్రిగారు తెచ్చిన ఈ బిల్లు ఉత్తమమైన బిల్లు, సేదరైతులకు, వ్యయసాయ కూలీలకు ఉపయోగించే బిల్లు. దానిని ప్రవేశపెట్టినందుకు మంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను.

అదే విధముగా మరియొక బిల్లు వ్యవసాయ కూలీ నిర్ణయం చేస్తూ ప్రభుత్వం త్వరగా తెస్తే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము శాశ్వతముగా ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రజ

లను పాలించాలనే అభిప్రాయం ప్రజానీకానికి ఉంటుందని మీ ద్వారా మంత్రి వర్గానికి తెలియజేస్తున్నాను. కూర్మయ్యగారు చెప్పారు ఏ సెలెక్టు కమిటీకి పంపించినా 90% ముందు dictate చేసినట్లు వ్రాసుకు వచ్చేది. మంత్రి సమావేశాలలో పెడితే అది బిల్లుగా మా దగ్గరకు వస్తుంది. ఇక్కడ ఎక్కువమంది బీదవాళ్ళం ఉన్నప్పటికీ మా గోల అరణ్యరోదనంగా ఉంటున్నది. మా ఉపన్యాసములద్వారా వెలిబుచ్చే మా ఆవేదనను, మా విన్నపములు వివేటించుంటే అవకాశాలు లేకుండా పోతున్నది. వ్యవసాయకూలీ నిర్ణయించే సబ్ కమిటీలు వేసినప్పుడు కూలీలకు సంబంధించినవారు 50% ఉన్నారన్నారు. 50% కాదు. అది చాలదు. 75% మందిని వ్యవసాయకూలీ నిర్ణాయక సంఘాలలో వేయండి. 75% శాసనసభ్యులను వేసి యీ బిల్లును యధావిధిగా ప్యాస్ అయేటట్లు ప్రభుత్వం చేస్తే దేశమంతా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తుంది. ప్రభుత్వం చేసేవారిని వాడవాడలా వలుసభలలో ఛాటోలు పెట్టుకొని పూజిస్తారు. ఈ బిల్లును తెచ్చినందుకు ఉపముఖ్యమంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు నా ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ విరమించుకుంటున్నాను.

*శ్రీ పి. గోపాలురెడ్డి (తిరుత్తని-జనరల్):- అధ్యక్షా, ఈ బిల్లును సమర్థించక తప్పదు. అయితే కొన్ని అంశాలను మాత్రం ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవలసి ఉంటుంది. పరిశీలనకు సెలెక్టు కమిటీకి పోతుంది కాబట్టి తప్పనిసరిగా నేను ఇచ్చే సూచనలను ఆచరణలోకి తీసుకువస్తూ, కావలసిన మార్పులు చేస్తారని నేను విశ్వసిస్తున్నాను. శ్రీ రెవిన్యూ మంత్రిగారు రెవిన్యూలో చాల అనుభవ పరులు. వారికి "లా" కరతలామలకం. అటువంటి వారికి కలిగిన అనుభవంతో తయారైన బిల్లులో కొన్ని ఇబ్బందులున్నాయని చెప్పడానికి సాహసిస్తున్నాను. అయితే వారి దృష్టి తెలుగూడా పరంగా కొంత ఆచరణీయమైనది. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఎందుకు ఉండకూడదు అనే శాసనంలో ఉన్నందువల్లనే యీ బిల్లు తయారైనదని చెప్పక తప్పదు. అయితే అక్కడి పరిస్థితులను వారు పూర్తిగా యిదివరకే గ్రహించి ఉండలేదని పెద్దలకు చెప్పడానికి నేను సాహసిస్తున్నాను. వారు గ్రహించవలసిన విధి కూడా ఉంది. రైతులు చేసుకునే సేద్యానికి—కొందరు సేద్యం చేయగలిగినవారి ద్వారా absentee landlords చేస్తుంటే సేద్యానికి వ్యత్యాసం చూసుకోవలసి ఉంటుంది. వారికి మంచి చేయవలసిందే. హక్కు భుక్తాలకు స్థిరత్వం కల్పించడానికి మన ప్రభుత్వం అన్ని ఏర్పాట్లను చేయవలసినదే. దానిని ఎవరూ కాదనలేరు. అయితే ఆరు సంవత్సరాలు ఉండవచ్చు అనే నిర్ణాంతం మీద మొన్న మొన్ననే pass చేశాము. అంతకుముందు Tenancy Protection Act ఆంధ్రలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాకముందు చేసు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని చాలా చోట్ల కూడా తెలుసుకుంటూ protection యివ్వబడలేదనే చెబుతారు. ఆ protection వల్ల ఎంతమోతాదు అవరణ యివ్వబడుతున్నాయి అనే విషయాన్ని కొద్దిరోజులు జరిగిన తరువాతనే దాని యొక్క అనుభవంలో తెలుసుకుంటుంటుంది ఉండగా లేదా అని గ్రహించవలసి ఉంటుంది. అంతలోపలేనే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అయిన కారణముతో తెలంగాణాకు వర్తిస్తున్న చట్టాన్ని సమన్వయ పరచడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో చాలావరకు అనుకూలత ఉందని చెప్పవలసి ఉంటుంది. తెలంగాణకు ఆరు సంవత్సరాల వరకు గడువు యిచ్చినప్పుడు ఆరు సంవత్సరాలు ఉత్పత్తికి మార్గదర్శకంగా సదుపాయాలు కల్పించుకోవచ్చుననే అవకాశం పూర్వం బిల్లులో ఉంది. ఆరు సంవత్సరాలు తరువాత కూడా అతనే స్థిరంగా అందులో ఉండే రకంగా ఉయ్యారైన పరిస్థితిలో తెలంగాణ స్వయముగా ఏమీ చేసుకోలేదని నిదర్శనంగా కొన్నిచోట్ల సెలక్టు కమిటీ పోయి చూడవచ్చును. పది సంవత్సరాలుగా చేస్తున్న తెలంగాణ యీనాడు కూడా అతనిని విదుదలి చేయము అనే పరిస్థితిలో కూడా అనేకచోట్ల స్వయముగా వెళ్ళి చూస్తే వారు ఏ విధముగా ఆశ్చర్యంతో ఎంత అనాదరణతో భూమిని పైరు చేస్తున్నారో తెలుస్తుంది. దానిని ఆధారం చేసుకుని కేవలం తెలంగాణి సొంతదారుగా చేసినంత మాత్రాన భూమిలో ఉత్పత్తి పెరగదు. అతడు చేసుకునే కృషిలో కావలసిన సదుపాయాలు అతనికి కలుగవు. ఈ పరిస్థితులలో మనం యీనాడు తెలుస్తున్న చట్టరూపంలో ఆంధ్రలో ఉండిన సౌకర్యములు landlord కు పోతున్నవి. అయితే చెప్పవచ్చును. స్వతంత్రము వచ్చిన తరువాత మహారాజులను మట్టం చేశారు. జమీందారులను మట్టం చేశారు. పెద్దపెద్ద భూస్వాములను మట్టం చేయడానికి నిన్న నీలింగు బిల్లు pass చేశాము. ఏమీ జరిగింది? నీలింగు ప్రకారం అమ్మకం చేయని రైతులు 15%మంది ఉంటారో, 20%మంది ఉంటారో. అట్లా అనుగుణంగా తయారై పోతున్నవి. ప్రపంచంలో మానవ స్వభావం ఆ విధముగా ఉన్నది. అటువంటి సందర్భంలో యీ దినం తెలంగాణికిచ్చిన ప్రొటెక్షన్ వల్ల అర్థికంగా ఏమీ సహాయపడుతుంది ప్రభుత్వం అనే విషయం కూడా ఉంది. అయ్యా. నేను కూడా చిన్నరైతుని. నాకు ఒక తెలంగాణ ఉన్నాడు. ఎద్దులు మొదలుకుని ఎరువులు వరకు సర్వస్వం తయారుచేసి కలుపుతీయమంటే పొ్దులు మాలిక్ తో పైరుచేసే రైతులు అనేకమంది ఉన్నారు. అందోళన పూర్వకంగా వచ్చింది. సరిపోయింది కాని ప్రాక్టికల్ గా ఉండే విషయాలను చూస్తే తెలంగాణి భూమిమీద అక్కరగాని శ్రద్ధగాని లేదు అనే విషయం ఋజువవుతుంది. అయితే ఆ కారణం చేత వారికి స్థిరత్వం కలుగకూడదనే భావంతో నేను ప్రసంగం చెప్పడం లేదు. వారికి స్థిరత్వం ఉండవలసినదే. ఇదివరకు ఉన్న చట్టంలో ఆరు సంవత్సరాలు పెట్టి ఉన్నారు. ఆరు సంవత్సరాల తరువాత ఒక సమయంలో

landlord tenant ను continue చేయవలసి వుంటే దానిని కూడా ప్రావి
జను ఉంది. ఇద్దరి సద్భావము కుదిరితే మరి ఆరు సంవత్సరాలు మూత్రమేకాదు,
ఆరింటలు 36 సంవత్సరాలు కూడా వారివారి జీవితాలు గడచిపోయేవరకూ
కూడా పొడిగించడానికి అనుకూలత బిల్లులో ఉంది. అటువంటి పరిస్థితులలో
నిర్బంధమైన ఒక విధానాన్ని తీసుకువచ్చి తెలంగాణాలో ఉన్నదనే కారణం చేత
అంధ్రాలో దానిని రద్దడంలో కొంత అన్యాయం కూడా జరుగుతుంది అనే నేను
విశ్వసిస్తున్నాను. ఆ చట్టమును అట్లా ఉంచి, ఈ చట్టమును ఇట్లా ఉంచి అప్రాంతా
నికి దాని వర్తింపజేసి ఈ ప్రాంతానికి దీనిని వర్తింపజేయవచ్చును. తరువాత
అనుభవం దృష్ట్యా అవసరమైతే చట్టం తేవచ్చును. సెలెక్టు కమిటీకి పంపిస్తున్నా
మని చెబుతున్నారు. సెలెక్టు కమిటీ సభ్యులు నేరుగా గ్రామాలకు పోయి
తెలెంటు ల్యాండులార్డుల సుహృద్భావం ఏ విధముగా ఉందో చూడవచ్చును.
కొన్నిచోట్ల occupy చేసుకున్నారు అనే సంగతి ఉండవచ్చు. ఒక ఊరిలో
ఉంటే కాదు. 16 వేల గ్రామాలకు అన్వయించే చట్టాన్ని యీ ప్రకారంగా
చేసిన కారణం వలన కొంత అసంతృప్తి తప్పక ఉంటుందని భావిస్తున్నాను.
ఈ విషయం గౌరవనీయమైన రెవిన్యూ మంత్రిగారు మనస్సులో ఉంచుకుని
సెలెక్టు కమిటీలో తగిన సూచనలను ఆచరణలో పెట్టే విధముగా చేయడానికి
అంగీకరించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ జి. నరసింహమూర్తి (అమలాపురం-జనరల్) : అధ్యక్షా, కౌలు
దార్జుల సంబంధించిన ఈ బిల్లును రెవెన్యూ మంత్రిగారు తీసుకొని వచ్చారు.
వారు చాల అనుభవనీయులు అంతేకాకుండా అమితమైన కార్యదీక్ష కలిగినవారు.
నమర్దులైన పరిపాలకుడు అని ప్రత్యాతి పొందడమే కాకుండా తెలంగాణాలో
ఈ నాడు వశోత్సవము పొందుతూ ప్రజల ఆదరాభిమానాలను చూరగొన్న
వ్యక్తి అని చెప్పాలి. ఈయన తీసుకొని వచ్చిన బిల్లులో ఏ విధమైన లోపాలు
పొరపాట్లు, వుంటాయని అనుకోడానికి ఈషణ్మాత్రం అవకాశంలేదు. ఈ బిల్లును
ప్రవేశపెట్టి శాసనము చేయటానికి పూనుకొన్నారు అంటే అంధ్రప్రదేశ్ ములో
పున్న ప్రజలందరు చాల సంతోషిస్తారనడానికి నాకు ఎట్టి సందేహము లేదు.
కష్టించి, అహోరాత్రులు శ్రమిపడి పంటను పండించడానికి కారణ భూతుడైన
రైతు జేమానికి, అతని సొంతానికి కారణభూతముగా వుండాలనే ఉద్దేశముతో
ఇందులో కొన్ని భాగాలు పెట్టినట్లు కనుపిస్తున్నది. పండేపంటలో సొంతదారు
వకు 20 పాళ్లు, రైతుకు 80 పాళ్లు పెట్టినట్లు, కనుపిస్తున్నది. దున్నేవానిదే
భూమి అనే నిశాదానికి సరిపుచ్చుకొని వారికి దాని మీద వచ్చే ఫలితాన్ని ఇమ్మా
భూమిని దున్నక ఎక్కడోవుండి, అమరకం చేసుకోనే వారికి ప్రభుత్వానికి పన్ను

కట్టినట్లుగా స్వల్ప శిస్తు ఇవ్వడము మంచిదనే ఉద్దేశ్యముతో ఈ క్లాజును చేర్చినట్లు భావిస్తున్నాను, దీని పర్యవసానముగా కొలుదారు ఎంతవరకు ఫలితాన్ని పొందగలుగుతాడు? ఈ భావనము ఎంతవరకు కొలుదార్లను అభివృద్ధి పరుస్తుంది, అనే విషయాలను ప్రత్యక్ష అనుభవముతో, వాస్తవిక దృక్పథముతో చూసిన తరువాత ఈ పాళ్ల పద్ధతి ఎంత సమంజసమో నిశ్చయించు కోవలసి వుంటుంది. హెచ్చు భాగము కొలుదారుకు ఇస్తామని అనడములో వైన చూడడానికయితే రైతులను రక్షించేదిగానే వుంది కాని వాస్తవికముగా ఇంత విలువైన భూములలో పండే ఆదాయములో అన్ని భాగాలు కొలుదారుకు ఇచ్చేయడానికి ఏ భూభామందు సిద్ధపడక తవంతతానే సాగు చేసుకుంటాడు. తనకు సాగనిచో కూలీలనో, గుమాస్తాలనో, పాలి కాపరులనో, ఇతర బంధువులనో నియమించుకొని ఎంత పండితే అంతే లాభమనే పద్ధతులలో — ఎకరానికి 2 బస్తాలు వచ్చినా సరే లేక రు. 15/లు వచ్చినా సరే అనే పద్ధతిలో వ్యవసాయము చేయడము, ఈ సేద్యము వల్ల మన అధిక ఆహారోత్పత్తికి అమాతం కల్గడము, ఆ కారణము చేత ఈనాడు కొలుదారులుగా వున్న లక్షలాది ప్రజలు కొలుకు చేసుకోడానికి ఒక్క ఎకరము భూమికూడ లేక పోవడము, వారంతా కూలీలు అయి పోవడము, తరువాత వారి జీవిత విధానాలు ఎంత అధ్వాన్నముగా తయారవుతాయో మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకొని పునరాలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. కర్నూలులో పోస్ట్ చేసిన కొలుదారి చట్టము ప్రకారం 50 వంతులు, 50 వంతులు అని వుంది. స్త్రీలు వుంటారు. వ్యవసాయము చేసుకోలేనివారూ వుంటారు. ఉద్యోగాలు చేసుకొనే వారుంటారు. వారు సాగు చేసుకోడానికి సావకాశము లేని పరిస్థితులు వుంటాయి. అటువంటి వారికి కాస్త అనుకూలముగా వుండేలాగ భూస్వామికి 60 వంతులు, కొలుదారుకు 40 వంతులు ఇచ్చే విధముగా పెట్టినప్పుడే భూభామందులు వారి భూములను అమర్చు కొంటారు. దీనికి తోడు కొలు పరతు 6 సంవత్సరాలేగాక 10 సంవత్సరాల వరకు పెంచడం మంచిదని రైతుగా నా అనుభవాన్ని బట్టి చెపుతున్నాను. “ఈ 100 ఎకరాలు లేక ఈ 50 ఎకరాలు 10 సంవత్సరాలు నేను కొలుకు తీసుకొన్నాను — 10 సంవత్సరాల వరకు భగవంతుడు ఇందులో నుంచి నన్ను తప్పించడు నేను ఇవ్వవలసిన శిస్తు ఈనాడారుకు ఇచ్చేసినట్లయితే ఎంత అధికముగా కంట పండించినప్పటికి కూడ అంత ఆదాయము నాదే అనే స్వాభిమానము, స్వంతమనే భావము వచ్చి అధికముగా పండించడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఇంత అధికముగా కొలుదారుకు పెడితే వారు భాగవదతారని మంత్రిగారు హృదయ వైకాల్గముతో భావించారు. కాని ఆచరణలోకి వచ్చేటప్పటికి రైతులకే చెబ్బి తగులుతుంది. ఈ బిల్లు పద్ధతి

ఇదేవిధముగా పున్నట్లయితే 12 నెలల నాటికి ప్రభుత్వమే గమనించి దేశములో కొలుదారు లేకుండా పోయాడు అని అనుకొనే పరిస్థితి వస్తుంది.

6 సంవత్సరములో, ఎన్నాళ్లో, ఇంతకు పూర్వము కొలుదారుగా పున్నట్లయితే ఆ భూమిపై ఏదో విధమైన హక్కు ఏర్పడే పద్ధతి ఒకటి ఏర్పాటు చేసినట్లు కనపడుతోంది. ఇది నా మట్టుకు నాకు సమంజసముగా కనపడడములేదు. ఒక ప్రత్యక్ష ఉదాహరణ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొని వస్తాను. నా గ్రామములో నా పొలము పరిహద్దన-వ్యక్తులు పేర్లు చెప్పడం అవసరము కాదుకాని-ఒకరైతు ఒక ఈనాందారు భూమిని సాగుచేస్తున్నాడు. ఆమె widow 80-సం॥లు పుంటాయి ఆమె తాబూతు 30 ఎకరాల భూమిని 40, 50 సంవత్సరాల నుంచి సాగుచేస్తూ ఎకరము ఒకటింటికి రు 1000 లు ఆదాయము రావలసిన కొబ్బరి తోటను ఈనాడు ఆ 30 ఎకరాలలోను రు. 1600 లు ఆదాయముకంటే ఎక్కువరాని పరిస్థితులలోకి తీసుకొని వచ్చాడు. ఈ విధముగా నిర్లక్ష్యముచేసి ఇటు ప్రభుత్వ దృష్టిలో అధిక ఆహారోత్పత్తికి దెబ్బకొట్టి స్వార్థ ప్రయోజనము కోసము ఏ తక్కువకో ఆమె అమ్మేస్తే తను కొనుక్కోవచ్చుననే దురుద్దేశముతో ఆ భూమిని పొందుచేసి విడిచి పెట్టిన దానికి బహుమానముగా ఇవాళ అతనికి రక్షణ హక్కును కలుగ చేస్తున్నాము అన్నమాట. ఇందులో ఎట్టి న్యాయము వుందో ఆలోచించాలి, దీనిని నడలించాలి. ప్రాజెక్టుల కింద సాగులోకి రావలసిన భూమి లక్షలాది ఎకరాలు వుంది. దాని నంతను భూమిలేని రైతులెందరికి ఇచ్చి వారికి తోడ్పడవలసినదే కాని ఇంత drastic పద్ధతులలో ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టి దేశములో ఒక విధమైన అలజడిని తీసుకొని రావడములో అట్టే సుఖము వుండదని చెబుతూ, మంత్రిగారు ఈ విషయాలన్నింటిని శుష్టముగా ఆలోచించాలని కోరుతూ ఈ అవకాశ మిచ్చినందులకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ కూర్చోంటున్నాను.

*శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం):—అధ్యక్షా! ఈనాటికి 5 సంవత్సరాల తరువాత ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు చెప్పారని చెబుతూ, దానికి అనుగుణంగా 4 వ వంతు కాలును నిర్ణయిస్తూ ఈ ప్రభుత్వం ఈ బిల్లును తీసుకురావడం జరిగింది. ఈనాటికైనా ఈ బిల్లును తీసికొని వచ్చినందుకు సంతోషించవలసిందే. ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు చెప్పిన ప్రధానమైన సిద్ధాంతాన్ని 5 సంవత్సరాలకు అంగీకరించారు. లాండ్ సీలింగ్ బిల్లు సందర్భంలో అన్ని జిల్లాలలో తిరిగినపుడు ఆ ప్రాంతాలలో వున్న భూస్వాములు తాము ఎక్కువ భూములను వుంచుకోవాలనే ఆత్మతతో పండిన పంటలో సగం వరకు ఖర్చులు అవుతాయనే వాదనను తీసుకువచ్చారు. దానిని దృష్టిలో వుంచుకొనే ఈ బిల్లును తీసుకు వచ్చారని చెబుతున్నాను. ఇంతకు

ముందు మాట్లాడిన నరసింహమూర్తిగారు . 60. 40 వుండాలని ఏ విధంగా ఆలోచించి చెప్పారో నాకు అర్థం కావటం లేదు. సెలక్టు కమిటీ జిల్లాలలో పర్యటించినపుడు భూస్వాములే 50% వరకు ఖర్చులు అవుతాయని చెప్పినప్పుడే వీర 60 వుండాలంటే కౌలుదారుకు ఏమి గిట్టుబాటు అవుతుందని అడుగుతున్నాను. కౌలుదారుకు న్యాయం కలగాలంటే పండిన పెంటలో ఖర్చులుపోనూ మిగిలిన దానిలో సగం అనే సిద్ధాంతాన్ని అంగీకరించాలి. దీనిలో 25% అని పెట్టారు. అదే సూత్రానికి కట్టుబడి వుండాలి. 1950 లో తెలంగాణా చట్టం పాస్ అయింది. కాని దానిని అమలు జరపటానికి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు తీసికొన్న చర్య ఏమిటవి అడుగుతున్నాను. ఒక్క జిల్లాలో తప్ప యింకా ఎక్కడ కూడా అమలు జరపటానికి పూనుకోలేదు. అందువల్ల ఆ బిల్లువల్ల వచ్చిన ఫలితము చాల తక్కువనే చెప్పాలి. ఆంధ్ర తెలంగాణాలో ప్రొటెక్టెడ్ టెనెంట్స్ ను సమన్వయం చేయాలనే పేరుతో తెలంగాణాలో వున్న ప్రొటెక్టెడ్ టెనెంట్స్ కు అన్యాయం చేయబోతున్నారు. అది సరైన విధానం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది ఆంధ్రకు apply అవుతుందా? ఆంధ్రలో ప్రొటెక్టెడ్ టెనెంట్స్ సిద్ధాంతం ఎంతవరకు అమలు జరుగుతుందో నాకు అర్థం కావటంలేదు. ఆంధ్రలో యిటు వంటి కౌలుదార్లు వుంటారా అని సంజేహించవలసి వస్తున్నది. ఆంధ్ర రాష్ట్రం వుండగానే 1956 లో ఒక టెనెన్సియాక్టు తీసుకురావటం జరిగింది. అప్పుడు మేము వ్రాత పూర్వకంగా వున్న కౌలును అంగీకరించటమే కాకుండా 'మూజు వాడిగా ఇచ్చిన కౌలును కూడా అంగీకరించాలి. అలా అంగీకరించినపుడే కౌలు దారుకు రక్షణ కల్గుతుంది' అని చెప్పితే దానిని ప్రభుత్వం అంగీకరించటానికి సిద్ధపడలేదు. వాస్తవ పూర్వకంగా వుండాలన్నారు. ఒకవేళ "అటువంటివి ఏదైనా వుంటే తహసిల్దారుకు పర్మిషన్ ఇచ్చాము - వారు విచారించి తీర్పు ఇస్తారు" అని బిల్లులో చెప్పారు. రూల్స్ లో తహసిల్దారు, డిప్యూటీ తహసిల్దారు కూడా అన్వయించి చెప్పారు. అలా డిప్యూటీ తహసిల్దారు కూడా అన్వయించటం వల్ల కోర్టులో కౌలుదారుకు న్యాయం కలుగలేదని ప్రభుత్వమునకు చెప్పాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత అనేకసార్లు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. కృష్ణాజిల్లాలో 1300 కేసులు వుంటే ఒక్క కేసులోకూడా కౌలుదారుకు న్యాయంగా తీర్పు జరగలేదని నేను చెప్పాను. తహసిల్దార్లు నిర్ణయించాలని చెప్పటం వల్ల అది అమలు జరుగకుండా పోయింది. దానియొక్క ఫలితం ఏమిటంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మొత్తం మీద కౌలుదార్లు లేరని చెప్పవలసి వస్తున్నది. ఎక్కడైనా వున్నారంటే దేవాదాయ ధర్మదాయాలకు సంబంధించిన ప్రాంతాలలో వున్నారు. కాని మిగతాచోట్ల చాలా తక్కువ సంఖ్యలో వున్నారని చెప్పక తప్పదు. అందుచేత ఆనాడు తెచ్చిన బిల్లు కౌలుదార్లకు రక్షణ కల్పించకుండా

వారిని భక్షించిందని, కౌలుదార్లు లేకుండా తుడిచిపెట్టడానికి మరో రూపంలో వచ్చిందని అర్థమయింది. ఈనాడు ఈ బిల్లును తీసుకువస్తూ ఆంధ్రలో కూడా రక్షిత కౌలుదార్లకు apply చేస్తున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈనాడు రక్షిత కౌలుదార్లనే వదాన్ని వారికి అన్వయింపచేసి సమన్వయమనే పేరుతో తెలంగాణాలో రక్షిత కౌలుదారులు పొందిన లాభాన్ని తుడిచిపెట్టటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారేమోనని నాకు సందేహంగా వుంది. దానిగురించి మంత్రిగారు స్పష్టంగా చెప్పవలసిన అవసరం వుంది. ఇదివరకు తెలంగాణాలో రక్షిత కౌలుదార్లకు వచ్చిన హక్కులు ఈ బిల్లువల్ల పోవు అని - హామీ ఇవ్వవలసిన అవసరం వున్నది. అలా హామీ ఇచ్చినప్పుడే ఈ బిల్లువల్ల ఇక్కడవున్న రక్షణలు ఆ ప్రాంతంలో కూడా అన్వయించినవారు అవుతారు.

తెలంగాణా చట్టంలో వున్న ఆ సీలింగ్ రేటు ఈ బిల్లులో పొందుపరచామని అంటున్నారు. అయితే family holding ను నిర్ణయించుటకు ఏర్పాటు చేసిన భూ పరిమితులనుబట్టి చూచినట్లయితే తెలంగాణాలో ఈనాడున్న రక్షణ కౌలుదార్లకు భగ్నం కలుగగలదనే అనుమానం కలుగుతున్నది. అటువంటి భగ్నం కలుగకుండా ఇక్కడ వున్న రక్షిత కౌలుదార్లకు ఏ విధంగాను ప్రొప్రైటర్స్ అసోసియేషన్ ఫారమ్స్లో ఏమీ మార్పు జరగదని మంత్రిగారు హామీ ఇచ్చినప్పుడే ఆంధ్ర ప్రాంతానికి apply చేసినా అక్కడి రైతులు లాభం పొందటానికి అవకాశం వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. మొట్టమొదట సమన్వయం పేరుతో హోల్డింగ్ యొక్క పరిమితిని పెంచడానికి ప్రభుత్వం వారు ప్రయత్నం చేశారు. అదే విధంగా ఈ రక్షిత కౌలుదార్లకు ఇచ్చే రక్షణలను భక్షించి హోల్డింగ్స్ ను పెంచటం ద్వారా వారికి లేనిపోని నూతన సరికామాలు కలుగటానికే ఈ బిల్లు మరొక రూపంలో ఉద్దేశించబడిందని అనుమానించవలసి వస్తున్నది. అటువంటి అనుమానానికి ఆస్కారం ఇవ్వక రైతులకు హామీ ఇచ్చి వారికి ఈ బిల్లులో తగిన రక్షణలు కలుగజేయాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇక, కొంతమంది సభ్యులు మాట్లాడుతూ మాకు సెలెక్టు కమిటీలో కనీసం 50% రిప్రెజెంటేషన్ ఇవ్వాలని కోరారు. కొందరు 75% కూడా వుండాలని కోరారు. దానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను. ఈ కౌలు చట్టం వచ్చినపుడు వారి తరపున వచ్చే వారికి ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యం వుండాలి. కాని ఇక్కడ ఒక విషయం చెబుతాను. లాండ్ సీలింగ్ వచ్చినప్పుడు "ఇది భూమిలేని పేద ప్రజానీకానికి ఏమీ ఉపయోగపడదు. ఇది సరైనది కాదు. ఈ విషయం ఆలోచించాలి" అని మేము చెప్పినప్పటికీ సభ్యులు దానిని ఆలోచించటానికి ప్రయత్నం చేయలేదు. దానిని సెలెక్టు కమిటీ పూర్తిగా మార్చి 5400 పరిమాణానికి పెంచి బలపర్చటానికి పూనుకొన్నారు. కాని ఇటు

పంటి శాసనాలకు పనికిరాదు అని చెప్పుటానికి ఎవరూ పూనుకోలేదు. కావాలని ఎవరైనా కోరవచ్చు. దానిని అనుభవించటానికి పోగొట్టుకుందవచ్చు. కాని ఇటువంటి గట్టాలు వచ్చినప్పుడు, అది వీర పశ్చిమకు ఏమీ అభించని విధంగా పుష్కలము దానిని పోలిపోయింది. ఇది న్యాయం కాదు, సరైన విధానం కాదని చెప్పినప్పుడే దాని పోలికలం వారు సొందటానికి అవకాశం వుంటుంది. కాని వారు ఆ వైఖరి అవలంబించ కూడా Select Committee లో వున్నా. మరోచోట వున్నా ఫలితం ఏమీ వుండదు. వీర పశ్చిమకు ఏ విధమైన లాభమూ కలుగదు ఈ చట్టంతో చాలాచోట్ల తహసీల్దారు అనే పదం ఉపయోగించారు. పీటన్నింటిని తహసీల్దారు నిర్ణయించాలని చెప్పారు. నేను ఇదవరకు చెప్పినట్లుగా తహసీల్దారు అనే పదాన్ని R. D. O. గా మార్చాలని కోరుతున్నాను.

తహసీలుదారుకు ఈ వ్యవహారము అప్పగిస్తున్నారు. కాని గత అనుభవము దృష్ట్యా ఆంధ్ర పెనెన్సీ చట్టం 1956 లో pass అయినది. అది వచ్చినప్పుడు, ఆచరణలో అమలు జరిగేటప్పుడు అన్ని విషయములు తహసీలుదారే నిర్ణయించాలి, కౌలు రేట్లు కూడ వారే నిర్ణయించాలి అన్నట్లుగా జరిగింది. అసలు కౌలుదారు భూమియొక్క possession లో ఉన్నదా లేదా అనేది కూడ వారే నిర్ణయించవలసిందిగా పెట్టారు మా జిల్లాలో ఒక్క తహసీలుదారు కూడ ఏ కేసులో కూడ న్యాయము కలుగ జేయలేదు. భూస్వాముల వైపు, భనవంతుల వైపుకు, తిరిగిపోయి, కౌలుదార్లను అన్యాయము చేశారు. నూటికి బహుశః ఉంటే, ఏ ఒకటి రెండు కేసులలోనో ఆయన న్యాయము కలుగ జేసి ఉండవచ్చు. ఇందులో ఆశ్చర్యమేమీలేదు. ఇలాంటి కేసులు మా కృష్ణా జిల్లాలో సుమారు 300 కేసులకు పైగా ఉన్నవి. అన్నీ కూడ తహసీలుదారే విచారించారు. ఒక్కటో, రెండో తప్ప అన్నింటిలోను కౌలు దార్లకు వ్యతిరేకంగా చేశారు. కాబట్టి తహసీలు దార్లు, గ్రామస్థుల influence కు, లంచమునకు లోబడే అవకాశము ఉన్నది గనుక, తహసీలు దారుకు బదులు Revenue Divisional Officer నే ఏర్పాటు చేయడము మంచిది. మంత్రిగారు ఈ సూక్తును తప్పకుండా చేపారని ఆశిస్తున్నాను. తరువాత termination of tenancy విషయం ఉన్నది termination of tenancy విషయములో అది పూర్తి అయి 15 రోజులలోపలనే కౌలు మొత్తం కౌలుదారు డిపాజిటు చేయాలని అందులో పెట్టారు. ఇలాంటి పరమ పెట్టడమువల్ల కౌలుదారు ఎంతో యిబ్బంది పడవలసి వస్తుంది. పంటపండించటానికే అతను ఖర్చులలో మునిగి ఉంటాడు. అలాంటప్పుడు పంట రాకముందే, కౌలు మొత్తము ఎక్కడి నుంచి తెచ్చి డిపాజిటు చేయగలడు? కౌలు దార్లలో చాలా వీరవాడు ఉండవచ్చు. ఆ సమయమునకు డబ్బు దొరకక పోవచ్చు. కౌలు మొత్తము

డిపాజిటు చేయక పోతే, అతనిని తొలగించటానికి అవకాశము ఇచ్చారు. దానికి తహశీలు దారు వద్దకు పోతే, తొలగించటానికి permission ఇవ్వవచ్చు. ఈ విధముగ పరతులు పెట్టడము వల్ల చాలామంది కొలుదార్లు తొలగించ బడ్డారు. కాబట్టి ఈ క్లాజు అన్ని విధములుగను కౌలు దార్లను ఇబ్బంది పరుస్తుంది గనుక దీనిని మార్పు చేయడము మంచిది. 1956 వ చట్టము క్రింద ఈ క్లాజు ద్వారా చాలామంది కౌలు దార్లు భూములు కోల్పోవడమే కాకుండా, అనేక చిక్కులకు లోనైనారు. కాబట్టి ఈ విషయమును మంత్రిగారు గుర్తించి, దీనిని మరొక విధముగ నైనను మార్పుతారని ఆశిస్తున్నాను. టైము అయిందని అధ్యక్షుల వారు చెబుతున్నారు అందువల్ల ఇంతటితో విరమించు తున్నాను.

*శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు (పాతపట్నం-జనరల్) :- అధ్యక్షా, ఈ కౌలుదారి బిల్లును నేను బలపరుస్తున్నాను. కానీ కొన్ని ముఖ్యమైన విషయములు ప్రభుత్వానికి తెలియజేయదలచు కున్నాను. అసలు ఈ బిల్లు ఆంధ్ర ప్రాంతములో ఉన్న 11 జిల్లాలలోను ఎంతవరకు ఉపయోగపడ గలదు అనేది మాత్రము నాకు అనుమానము కలిగిస్తున్నది. ఎందుకంటే, ఆంధ్ర జిల్లా లలో protected tenancy అనేది లేదు గనుక, అక్కడ ఒక్కరు కూడ protected tenant అనేవారు ఒక్కరు కూడ ఉండరు. ఒక వేళ ఎవరైనా భూములను దున్నుకునేవారు ఉంటే, వారికి వ్రాత కోతలు అనేవి ఉండవు అనేది ఆందరికీ తెలుసు. అలాంటి tenants జమీందారు భూములను దున్నేవారు, ఈనాందర్ల భూములు దున్నేవారు ఉన్నారు. అంతవరకే అవి పరిమితముగ ఉన్నవి. ఇటీవల జమీందారి ఎజాలిషన్ బిల్లు, ఈనాంఎజాలిషన్ బిల్లు చట్టము అయి వచ్చిన తరువాత, వీరు protected tenants గా ఉన్నప్పటికీనీ, అలాంటి విధానము వల్ల వారు అమకున్నంత ఫలితములు పొందలేక పోయినారు. కాని Land Reforms Bill వచ్చిన తరువాత protected tenants అనే పేరుతో తిసుకొని వచ్చినటువంటి ఈ బిల్లును అమలు జరిపేటప్పుడు నాకు ఒక్క విషయమును గురించి మాత్రము భయము కలుగుతున్నది. సామాన్యపు కౌలు దార్లకు వారు దున్నుకునే భూములు వారికే ఉంటాయో, లేదో అనే అనుమానము కలుగుతున్నది. ఎందుకంటే ఈ బిల్లును చూస్తే సామాన్యముగ భూస్వాములు అందరు కూడ కౌలుదార్ల చేతులలో భూములు ఉంచుతారనే ఆశ ఏ మాత్రము లేదు. నూటికి 25 వంతులు కౌలు రేటు మాగాణి భూమికిన్నీ మెట్టభూమికి అయితే 20 వంతులేనని అన్నప్పుడు, అంటే 1/5యే ఉన్నదని, అది కూడ maximum rate అని అన్నారు. దీనిని కూడ తహశీలు దారు తగ్గించవచ్చు. ఈ కారణమువల్ల కౌలుదార్ల వద్ద నుంచి భూస్వాములు లాగుకోటానికి

అవకాశములు ఇందులో కల్పించారు. అందువల్ల కౌలుదార్లపట్ల వారు అది వరకు ఎప్పటినుంచో చున్నట్లుగా నిశ్చయము చేసే భూములను ఉంచుతారో లేదో అనుమానముగ ఉన్నది గనుక, ఈ విషయమును ప్రభుత్వము గుర్తించ వలసి యుంటుంది. తరువాత share ఇవ్వడములో $\frac{1}{4}$ లేకపోతే $\frac{1}{5}$ అని అంటే, ఇది కొంతవరకు అంతరించ తగ్గి విషయము. ఇలాంటి భయము ఉన్నప్పుడు దున్నుకునే కౌలుదారు తన రక్షణ కోసము చూచుకోవాలి. భూస్వామి రక్షణ కోసము భూస్వామి చూచుకోవాలి. $\frac{1}{4}$ share, $\frac{1}{5}$ share అని అన్నప్పుడు భూస్వాములు భూములను లాగుకుంటే కౌలుదార్లకు భూములు ఉండవు. వీరికి రక్షణ అనేది ఏమీలేదు. Protected tenants ను ఇప్పటి నుంచి అరు సంవత్సరముల వరకు కౌలు కాలపరిమితి నిర్ణయిస్తే, అంత వగకైనా ఆ కౌలుదారు protected tenant అని బిల్లులో నూచించినప్పటికీ, తెలంగాణాలో ఏ విధముగ నున్నదో నాకు తెలియదు కాని, ఆంధ్ర ప్రాంతములో మాత్రము భూస్వాములు, కౌలుదార్లు ఒకరి కొకరు మధ్య వ్రాసుకోవడము అనేది లేదు. అలాంటి పద్ధతి ఏమీ అనుసరించడము లేనేలేదు. కౌలుదారు భూములు దున్నుకుంటూ ఉంటే దున్నుకుంటూ ఉండవచ్చుగాని, కౌలు, కబోవియతులు అనేది వ్రాసుకోవడము లేనే లేదు. ఇదే పద్ధతి ఆంధరు కూడ అవలంబిస్తున్నారు. ఇది కేవలం మాములుగా నమ్మకము మీద వారు భూములు దున్నటానికి యివ్వడము, వీరు దున్నుకుని వారి కౌలు వారికి చెల్లించడము జరుగు తున్నది. అంతేకాని వారి ఇద్దరి మధ్య వ్రాత కోతలు ఉండవు. మాజిల్లాలో జరిగే పద్ధతిని బట్టి నాకు తెలిసినంతవరకు, ఒక్క ఎకరము కూడ కౌలుదారు చేతిలో మాత్రము ఉండదు అని గట్టిగా చెప్పగలను. అందువల్ల ఈ బిల్లు ఆంధ్ర ప్రాంతములో ఎంతవరకు ఉపయోగపడుతుంది అనేది మాత్రము అనుమానమే. ఈ బిల్లు వచ్చిన తరువాత మాత్రము భూస్వాములకు, కౌలుదార్లకు మధ్య relations ఏ విధముగ పరిణమిస్తాయి అనే విషయము దీర్ఘంగా అలోచించ వలసిన విషయము. భూసంస్కరణల బిల్లు మూలంగా ఎవరిభూమి వారికే అయిన తరువాత ఇన్ని holdings అనేది భూస్వామి తీసుకోటానికి అధికారమువచ్చిన తరువాత, కౌలుదార్ల వద్ద నుంచి భూములు అన్నీ లాగుకోవడము జరుగుతుంటేమో. అందువల్ల ఈ బిల్లు ద్వారా ఎవరినైతే మనము protect చేయాలని అనుచున్నామో, వారికి సరైన protection ఇవ్వలేకపోతామేమోననే అనుమానము నాకు కలుగుతున్నది. అందువల్ల ఈ బిల్లులోని ఈ క్లాజును గురించి సెలెక్టు కమిటీవారు చాలా దీర్ఘంగా అలోచించవలసి వుంది ఎందుకంటే, మనము ఈనాము బిల్లును ఒకసారి తీసుకువచ్చాము. జమీందారీ ఎజాల్మెంట్ బిల్లు వచ్చిన తరువాత అందులో కొన్ని అవకతవకలు వచ్చినవి. దానిని కొంత

వరకు మార్చి ఆ అవకతవకలు సర్దుకున్నారని గాని, ఈనాం బిల్లును తీసుకుని వచ్చి అందులో ఈ protected tenant అనే పదమును ఉపయోగించకపోయి నప్పటికినీ దున్నుకుంటున్న ఆ రైతుకు (కొలుదారుకు) హక్కులు ఏర్పాటు చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో మద్రాసునుంచి శాసనము తెచ్చి అమలు పరచుకున్నాం. ఈ విషయము అందరికీ తెలియనిదికాదు. ఈలాంటి సందర్భములో ఇటు రైతు కాని, అటు ఈనాందారు కాని. ఎవరుకూడ ఆ శాసనమువల్ల సరైన ఫలితము, ముఖ్యంగా రైతాంగము పొంద లేకపోయినారు. ఈ విషయములో నేను అనేక High Court decisions, Supreme Court decisions చూచాను. నాకు తెలిసినంతవరకు చాలా మందిఈనాందార్లు ఈనాం రైతులు కోర్టు కేసులలో ఖర్చులు భరించలేక, ప్లీడరుఫీజు భరించలేక, చిట్ట చివరకు వారు వీరు రాజీపడి, కేసులు withdraw చేసుకోవడమో, compromise decree పొందడమో జరిగింది. ఆ రాజీపల్ల ఈనాం రైతులు భూములను ఈనాందార్లకే వదలి వేసిన కేసులు అనేకము ఉన్నవి. ఈ రాజీతో ఒక ఎకరము రైతులకు ఇవ్వడమో ఈనాందార్లకు నాలుగు ఎకరములు ఇచ్చి వేయడమో, ఈలాంటి రాజీలు చేసుకుని ఎవరికీ వారు ఉడిపిపోయినారు. ఈ విధముగ రైతాంగమే ఎక్కువ నష్టపడ్డారు; వీరి ఇద్దరికీ మధ్య ఎవరు కూడ ఉండకూడదు అనే ఉద్దేశ్యముతోనే బిల్లును తెచ్చాము. ఇలాంటి బిల్లువల్ల కొన్ని కొన్ని ఈనాం రైతుల కుటుంబాలకు ఏలాంటి రక్షణ లేకుండా తివటానికి తిండి కూడా లేకపోయిన పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. అందువల్ల ఇలాంటి Tenancy Bill ను తీసుకుని వచ్చేటప్పుడు చాలా సమగ్రంగాను, దీర్ఘంగాను ఆలోచించవలసియున్నది. ఈ బిల్లుకు సంబంధించిన ప్రధానాశయాలు అమలులో పెట్టినప్పుడు ఇందులో ఉన్న clause యొక్క wording, language అన్నీ పరిశీలించవలసియుంటుంది. మనము ఎవరికైతే సహాయము చేయవలెనని అనుకున్నామో వారే ఈనాం బిల్లు ద్వారా రెబ్బతిన్నారు; ఆ సంగతి మన కళ్ళ ఎదుట చూచాము ఇంతవరకు కూడ వారికి కష్టములు తొలగిపోలేదు. అందువల్ల నా అనుభవమును బట్టి అందరి ప్రాంతములో ఉన్న 11 జిల్లాలలో అమలు పరచదలిస్తే ఈ చట్టము ఎంత వరకు ఉపయోగపడుతుంది అనేది ఆలోచించాలి. ఈ క్లాజును పరిస్థితులకు అనుగుణ్యముగా redraft చేయడము మంచిది. ఉత్తరోత్తరా litigations కు తాను ఇవ్వకూడదు. తగాదాలు ఏవైనా వచ్చినప్పుడు అది settle చేయటానికి R. D. O. ఉంటాడు, కలెక్టరు ఉంటాడు. ఇక High Court ఉండనే ఉన్నది. ఈ బిల్లులో తహశీలు దారుకే శ్రద్ధికారము ఇచ్చారు. కాని అంతకు మించిన హోదా కలిపారని, R. D. O. ను వేయడము మంచిది. ఫలచా కొలుదారు భూమిని సక్రమ పద్ధతిలో ఉంచలేదు అని complaint వస్తే, అది నిజమేనని తహశీలు

దారుకు తోస్తే, అప్పుడు ఆయన ఆ కౌలుదారుని తొలగించవచ్చు. కాబట్టి ఇది చాలా చిక్కు సమస్య గమక. ఈ క్లాజును గురించి కొంచెము జాగ్రత్తగా ఆలోచించ వలసియున్నది. సెలెక్టు కమిటీవారు ఈ విషయమును గమనిస్తారని అనుకుంటాను. మా శ్రీకాకుళం జిల్లాకు సంబంధించి వంతవరకు protected tenant గా ఒకడు కూడా వస్తాడని ఆశలేదు. తరువాత, one-fourth, one-fifth అనేది కొంచెము radical గా ఉన్నది. అది కూడ మనం యోచన చేయాలి. one-fourth అనేది మనం ఇచ్చుకొన్నప్పుడు, ఈ radical change వల్ల protection భూభామందుకు ఇచ్చినా సరే, తన భూమి ఎక్కడ పోతుందో అనే భయం ఉన్నది తనకు one-fourth ఇస్తున్నారనే భయంతో ఏదో దున్నుకొని బ్రతుకు శున్నలు వంటి రైతుకు ఈవేళ మళ్ళీ ఆ భూమి తీసుకొని అకనిని భూమి లేకుండా చేసే పరిస్థితి కూడ ఈ శాసన సభ తీసుకొని వస్తుందనే భయం ఉన్నది. కాబట్టి, అధ్యక్షా, ఈ విషయంలో లోటు పాట్లు కూడ కొన్ని ఉన్నాయి. మన drafting మళ్ళీ ఈనాం రైతులకు వాళ్లకు తగవులు వచ్చే విధంగా ఉన్నది. ఎవరినైతే రక్షించాలని, ఎవరినైతే కాపాడవలెనని మనం అనుకొంటున్నామో వారిని కాపాడటానికి ఎంతవరకు అవకాశం ఉన్నది అనేది Select Committee లో చాలా దీర్ఘంగా ఆలోచించి ఉభయ పార్టీలకు సరియైన రక్షణలు ఇప్పించి ఎవరికి భయము లేకుండా చేయాలి కనుక ఈ బిల్లులో అన్ని విషయాలు సందర్భంగా ఆలోచించి సరియైన విధంగా తీసుకొని వస్తారని ఆశిస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

(The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Saturday, the 16th July, 1960)

